Nr. 10. Kraków, dnia 31 października 1930 r. Rocznik LI.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

STOŁ. KRÓL. MIASTA KRAKOWA.

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę, która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 3 Zł., z opłatą pocztową o 50 groszy więcej, przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń“.

TADEUSZ PRZEORSKI.

Współczesny samorząd miejski.

(Ciąg dalszy).

Szwajcarja.

1. Ogólne uwagi.

Samorząd gminy Szwajcarji może być rozważany tylko na tle ustroju państwowego republiki, z którym łączy go szereg wspólnych cech i instytucyj, stanowiących do niedawna wyłączne niemal właściwości organizacji państwowej federacji szwajcarskiej.

Szwajcarja stanowi od r. 1848 państwo związkowe, składające się z 22 kantonów, ściśle zaś biorąc, obecnie z 25, gdyż 3 kantony z ogólnej liczby 22 podzieliły się każdy na dwa półkantony. Kantony są suwerennemi państwami bez względu na ilość ludności (najmniejsze liczą około 15.000, najludniejsze około 600.000 ludności) i wielkość zajmowanego terytorjum, ograniczonego w tak zwanych kantonach miejskich często do terytorjum samego miasta, czasem obejmującego i jego gminy podmiejskie. Państewka te mają własne konstytucje, nierzadko dość różniące się między sobą, konstytucja bowiem związkowa jest raczej tylko w ustawę ujętym aktem federacji kantonów, regulującym ustrój polityczny i administracyjny związku, jako formy państwa, normującym zatem stosunek kantonów do związku, kantonów między sobą, zakres działania federacji, ustrój jej organów itd. Konstytucje kantonalne regulują prawa i obowiązki obywatelskie ludności, ustrój administracyjny kantonów, organizację władz, słowem wszelkie zagadnienia konstytucyjne, nieobjęte ustawą federacyjną. Rzecz oczywista, że konstytucje kantonalne nie mogą się sprzeciwiać konstytucji związkowej, ale poza tą zasadą konstytucja związkowa pozostawia ustawodawstwu kantonalnemu zupełną swobodę. Wynikiem powyższej koncepcji jest daleko posunięta różnorodność ustrojowa kantonów. Różnorodność ta ma swe źródło w odmiennych tradycjach historycznych i w odmiennej mentalności ludności, zamieszkującej kantony zachodnie (Francuzi), północne i wschodnie (Niemcy), oraz południowe (Włosi). Suwerenność państwowa kantonów ograniczona została na rzecz federacji państwowej tylko w dziedzinie polityki zagranicznej, obrony państwa, w dziedzinie administracji: kolejowej, pocztowej i celnej, a częściowo także w dziedzinie szkolnictwa wyższego. W dziedzinie bezpieczeństwa wewnętrznego, spokoju i porządku publicznego działalność związku jest subsydjarną, aktywną w wypadkach, w których miejscowe państwowe zarządzenia kantonalne okazują się niewystarczającemi. Tak doniosłe zagadnienia państwowe, jak dziedzina praw i obowiązków obywatelskich, cały ustrój administracyjny zarówno rządowy, jak samorządowy, organizacja wymiaru sprawiedliwości, zasadniczo także ustawodawstwo cywilne i karne, sprawy wojskowe i wyznaniowe, małżeńskie i metrykalne, szkolnictwo powszechne, średnie i zawodowe, bezpieczeństwo publiczne, komunikacja (z wyjątkiem kolei żelaznych) należą do zakresu ustawodawstwa i administracji kantonalnej.

Zasadniczemi cechami ustroju politycznego i administracyjnego Szwajcarji, a więc zarówno federacji państwowej, jak kantonów, okręgów i gmin, jest bezpośredni udział ogółu ludności w ustawodawstwie i administracji publicznej, oraz kolegjalny ustrój prawie wszystkich organów administracyjnych. Dodać do tego należy zasadę wyboru urzędników na wszystkie ważniejsze posterunki, wybór sędziów, szereg urzędów wyłącznie honorowych. Zasady powyższe przeprowadzono w całej rozciągłości, z całą konsekwencją, od związku państwowego począwszy aż do gminy lokalnej. Wyrazem pierwszej zasady są trzy instytucje, będące do niedawna wyłączną właściwością ustroju szwajcarskiego. Są to kontrola ludności nad ustawodawstwem z pra-

wem „veta“ ludowego, prawo inicjatywy i t. zw. referendum ludowe. Pierwsza polega na możności poddania ustawy uchwalonej przez ciała reprezentancyjne (związkowe, kantonalne, lub gminne) rewizji, a to na żądanie oznaczonej w ustawie ilości obywateli, wniesione w oznaczonym przez ustawę terminie. Rewizji takiej podlegają wszystkie ustawy i uchwały, od konstytucji związkowej począwszy, aż do uchwał rady gminnej. Instytucja „veta“ polega na żądaniu pewnej ilości obywateli poddania wydanej ustawy, lub uchwały pod głosowanie ludności z tym skutkiem, że głosowanie ludności przeciw ustawie czy uchwale powoduje jej zniesienie. Oznaczona w konstytucjach ilość obywateli ma prawo wystąpić u ciał ustawo-, względnie uchwałodawczych z inicjatywą prawodawczą bądź wydania ustaw, czy uchwał, bądź też zmiany istniejących z tym skutkiem, że dotyczące ciało ustawodawcze, czy uchwałodawcze obowiązane jest poddać głosowaniu ludowemu potrzebę wydania, względnie zmiany ustawy (uchwały), a następnie w danym razie samą ustawę lub uchwałę. Instytucja referendum ludowego polega na obowiązkowem w pewnych wypadkach, a fakultatywnem w innych, głosowaniu ludności nad wydać się mającemi ustawami. Instytucje te koncepcyjnie za zębiające się wzajemnie są w poszczególnych kantonach różnie skonstruowane. Stosowanie ich w praktyce ułatwia mały obszar kantonów i mała ich ludność (przeciętnie 150.000 głów), oraz wysoki poziom kultury i tradycyjne wysokie uświadomienie prawno-państwowe obywateli. Przekazanie ustawodawstwa w sprawach samorządowych kantonom i ich różnorodność ustrojowa jest przyczyną daleko posuniętych różnic ustroju samorządu gminnego w różnych kantonach, wykazującego cechy pokrewne jedynie na obszarach kantonów, zamieszkałych przez tę samą narodowość.

Zarząd lokalny opiera się w kantonach na podziale na okręgi dla zarządu państwowego i gminy samorządne. Gmina pojęta jest jako związek mieszkańców, zamieszkałych na pewnem terytorjum. Gmina ta w pewnych kantonach jest gminą jednostkową, w innych zbiorową. Kantonalne ustawodawstwo zna najrozmaitsze typy gmin. Najpowszechniejszym z nich jest typ gminy mieszkańców, jako politycznej gminy administracyjnej. Obok tego typu istnieją dość często na tym samym obszarze gminy obywatelskie, o zakresie działania ciaśniejszym, niż gminy mieszkańców. Gminy obywatelskie istnieją zwłaszcza w miastach, tworzących samoistne kantony miejskie, w których kantonalne władze rządowe sprawują również funkcje samorządowej władzy administracyjnej w mieście.

Poza temi dwoma typami, z których gmina mieszkańców, prócz miast kantonalnych, jest powszechną, gmina obywatelska (przynależnych) może istnieć współrzędnie z gminą administracyjną mieszkańców, ale nie jest w niektórych kantonach formą bezwzględnie obligatoryjną; niektóre kantony posiadają w obrębie gminy politycznej ponadto dalsze związki gminne, jak samorządne gminy kościelne, szkolne, szpitalne, bądź pokrywające się terytorjalnie z gminą polityczną, bądź obejmujące kilka gmin. Gminy te posiadają własne organa uchwałodawcze, wykonawcze, prezydentów i własne urzędy. Zdarza się jednak również, że funkcje tych kilku związków gminnych na jednym obszarze, a przynajmniej funkcje niektórych z nich pełnią te same organa.

Gmina szwajcarska cieszy się nietylko daleko idącym samorządem, ale i szeroką autonomją. Nadzór państwowy, t. j. kantonu, nie jest we wszystkich kantonach jednaki; we francuskiej części Szwajcarji zbliżony jest przedmiotowo do nadzoru nad gminami w Polsce, w kantonach niemieckich ogranicza się w zasadzie do czuwania nad legalnością działania samorządu gminnego, w kantonach południowych nadzór ten ma formę pośrednią.

Podobnie jak w organizacji prawnej kantonu najwyższą suwerenną władzą jest zebranie uprawnionych do głosowania mieszkańców kantonu, tak w gminie naczelnym organem jest zebranie gminne. Zakres działania zebrania gminnego nie jest we wszystkich kantonach jednakowy; we wszystkich wybiera on ciała reprezentacyjne i uchwałodawcze, w niektórych również ciała wykonawcze i administracyjne, w niektórych prezydentów gminy, w niektórych nawet urzędników gminy. W kantonach francuskich wybór organów wykonawczych i administracyjnych, wybór prezydenta gminy i urzędników należy do ciał reprezentancyjnych i uchwałodawczych. W niektórych kantonach zebrania gminne mają atrybucje rady gminnej, w innych, poza wyborem organów samorządu gminnego mają tylko prawo kontroli, „veta“, inicjatywy i biorą udział w referendum, w niektórych kantonach rada gminna jest organem uchwałodawczym i kontrolującym, w innych wykonawczym i administracyjnym, słowem istnieje najdalej pojęta dowolność w kształtowaniu się ustroju gminnego, a w następstwie niespotykana w innych państwach rozmaitość jego form tem bardziej zastanawiająca, że gmina szwajcarska ma nieomal nieograniczoną możność działania, jakiej również nie spotyka się w innych państwach.

Zebranie gminne składa się z osób uprawnionych do głosowania w gminie, podobnie zresztą jak zebranie kantonalne składa się z osób uprawnionych do głosowania w kantonie. Prawo wyborcze przysługuje po 3 miesiącach stałego zamieszkania każdemu 20-letniemu obywatelowi Szwajcarji, od głosowania z powodów ustawowych (n. p. skutków karno-sądowych, ubezwłasnowolnienia itp.) niewyłączonemu; w niektórych kantonach mają prawo głosowania i cudzoziemcy po 6 do 12 miesiącach stałego zamieszkania, co zresztą jest zbyteczne, bo udzielenie obywatelstwa szwajcarskiego, przyjęcie do związku kantonalnego lub gminnego jest niesłychanie łatwe i ustawy kładą nacisk na ułatwianie kompetentom uzyskania czy obywatelstwa gminnego, czy państwowego.

Wybory są oparte na pięcioprzymiotnikowem prawie głosowania.

Ustrój powyżej najogólniej naszkicowany, możliwy jest oczywiście tylko w Szwajcarji, gdzie wielkość państw związkowych nie przekracza wielkości średnich miast w innych państwach, państw o ludności czasem kilkudziesięciu tysięcy głów, gdzie siłą rzeczy te same osoby, ci sami działacze biorą udział w administracji państwowej kantonu, są członkami organów administracji gminnej, członkami ogólnych zebrań. Suwerenność kantonów, mimo wszelkich cech odrębności państwowej, jest niewątpliwie szeroko pojętym samorządem i auto-

nomją krajów, w skład federacji szwajcarskiej wchodzących.

Tak w zarysie ogólnym przedstawia się ustrój Szwajcarji, o ile idzie o stanowisko i zasadnicze rysy struktury tamtejszego samorządu. Omówienie dokładniejsze statutów paru większych miast w różnych kantonach uwypukli szczegóły ciekawej jego organizacji.

2. Bazylea.

Bazylea (147.425 ludności) stanowi samoistny kanton miejski w północnej niemieckiej części Szwajcarji. Bazylea składa się z trzech gmin, t. j. Bazylei-miasta i dwóch przedmieść, stanowiących gminy wiejskie, t. j. Riehen i Bettingen. Wszystkie trzy gminy stanowią jedną gminę polityczną, jeden wspólny okrąg administracyjny i odrębne państwo (kanton) pod nazwą „Kanton Bazylea Miasto".

Bazylea posiada własną konstytucję kantonalną i ustawę gminną. Konstytucja obejmuje w ośmiu rozdziałach postanowienia ogólne, stwierdzające, że Bazylea jest suwerennem państwem i członkiem federacji szwajcarskiej, oraz, że najwyższa władza należy do ogółu uprawnionych do głosowania. Władza ta dzieli się na ustawodawczą i wykonawczą. Konstytucja określa następnie zadania państwa, stosunek jego do wyznań religijnych, stosunek państwa do samorządu, normuje prawa i obowiązki obywatelskie, podaje zasady ustroju administracyjnego, organizacji sądów i stanowiska sędziów, wreszcie sposób zmiany jej postanowień.

Ze względu, że Bazylea stanowi równocześnie i państwo i gminę, obchodzą nas szczegółowo te postanowienia konstytucji, które dotyczą stosunku Bazylei jako państwa do Bazylei jako gminy, a następnie organizacja ustroju administracyjnego, jako państwa, bo one są właściwie ustrojem administracji miejskiej „sensu stricto".

Postanowienia konstytucji bazylejskiej o stosunku państwa do gminy są dość lakoniczne, może właśnie z powodu tego dwoistego charakteru miasta jako państwa i gminy. Stanowią one, że załatwianie spraw gminnych należy do ogółu mieszkańców uprawnionych do głosowania (do gminy mieszkańców), zarząd zaś majątków, instytucyj, zakładów, funduszów obywatelskich (przeznaczonych dla przynależnych do gminy), zarząd instytucyj opieki nad ubogimi do ogółu obywateli gminy (do gminy obywatelskiej). W gminach miejskich jednak wszystkie sprawy administracji gminnej załatwiają organa rządowe kantonalne; ustawa może poddać również i gminy wiejskie administracji organów rządowych. Ustawa może zarządzić połączenie gmin miejskich i wiejskich, o ile większość członków gminy, t. j. mieszkańców i obywateli się na to zgodzi. Inne zagadnienia, związane z samorządem, pozostawia konstytucja ustawie gminnej.

Ustrój administracji państwowej Bazylei oparty jest na zasadach, omówionych poprzednio w uwagach ogólnych.

Najwyższą zwierzchnią, suwerenną władzą jest zebranie mieszkańców miasta (obywateli szwajcarskich), uprawnionych do głosowania. Zakres jego działania obejmuje:

1) głosowanie nad ustawami ogólno-związkowemi w wypadkach, określonych art. 89 konstytucji federalnej, t. j. gdy głosowania takiego zażąda przynajmniej 30 tysięcy obywateli szwajcarskich, lub władze federacyjne w wypadkach, ustawami przewidzianych;

2) wybór członków obu ciał parlamentarnych związku szwajcarskiego, t. j. członków rady narodowej, a pośrednio i rady kantonów;

3) wybór członków wielkiej rady Kantonu Bazylea-miasto (organu ustawodawczego), członków małej rady (rządu kantonalnego), prezydenta i sędziów kantonalnych.

Tysiąc członków związku kantonalnego może domagać się u wielkiej rady zmiany konstytucji i podać projekt tej zmiany, może domagać się wydania, zmiany, lub zniesienia każdej innej ustawy, lub uchwały. Jeżeli wielka rada na żądanie się nie zgodzi, musi poddać przedstawiony wniosek głosowaniu ludowemu i uchwałę zapadłą wykonać.

Wszystkie ustawy i uchwały, z wyjątkiem spraw osobistych, lub spraw pilnych, muszą być na wniosek 1.000 osób, uprawnionych do głosowania, poddane przez wielką radę głosowaniu ludowemu.

Są to atrybucje bardzo szerokie i bardzo doniosłe.

Wielka rada kantonu, będąca równocześnie radą miejską, składa się z 130 tu członków, wybieranych w pięcioprzymiotnikowem głosowaniu. Wielka rada jest ciałem ustawodawczem, uchwałodawczem i kontrolującem administrację kantonalną i miejską. Okres jej urzędowania trwa lat 3. Wielka rada wybiera ze swego grona przewodniczącego (prezydenta rady) i jego zastępcę. Osoba, piastująca urząd prezydenta rady, lub jego zastępcy, nie może być wybrana na powyższe stanowisko na najbliższą kadencję. Do zakresu czynności wielkiej rady należy:

1) przedkładanie wniosków na zwołanie nadzwyczajnej sesji ciał ustawodawczych federacji przy podaniu spraw, na sesji tej rozpatrzyć się mających; wniosek taki skuteczny jest, gdy go podpisze przynajmniej 5 kantonów;

2) wykonywanie prawa normalnej inicjatywy prawodawczej w imieniu kantonu;

3) ustawodawstwo w sprawach kantonalnych;

4) wykonywanie kontroli i nadzoru nad administracją państwową kantonu;

5) zezwalanie na kupno, sprzedaż, lub obciążenie majątku kantonalnego w wypadkach, ustawą przewidzianych;

6) nakładanie podatków i opłat na cele publiczne;

7) uchwalanie budżetu kantonalnego i zatwierdzanie zamknięć rachunkowych;

8) zezwalanie na zaciąganie, zmianę i spłatę pożyczek;

9) zatwierdzanie ważniejszych kontraktów;

10) ustanawianie norm uposażenia urzędników i mianowanie niektórych ich kategoryj;

11) zatwierdzanie nadań prawa obywatelskiego kantonu obywatelom szwajcarskim, zamieszkałym w innych kantonach;

12) wykonywanie prawa łaski w sprawach sądowokarnych.

Mała rada, zwana także radą rządzącą, składa się z 7-miu członków, wybieranych na lat trzy. Mała rada stanowi, jak wspomniałem, organ wykonawczy i admi-

nistracyjny kantonu. Członkowie wielkiej rady, wybrani do rady rządzącej, tracą mandat do wielkiej rady, a na ich miejsce wchodzą następcy z tej listy kandydatów, z której wybrany wszedł do wielkiej rady. Mała rada jest odpowiedzialna przed wielką radą za administrację kantonu.

Wielka rada dzieli się na sekcje i komisje.

Mała rada (rządząca) urzęduje w zasadzie kolegjalnie, członkowie jej prowadzą przytem poszczególne resorty administracji według przydziału i regulaminu, uchwalonego przez wielką radę.

Prezydent rady rządzącej jest zarazem prezydentem kantonu i miasta Bazylei.

Bazylea, jako gmina samorządna, rządzi się ustawą z 6 lipca 1916 r. Gminami samorządnemi w znaczeniu administracyjnem są właściwie tylko oba przedmieścia Bazylei, Riehen i Bettingen, tworzące jako gminy wiejskie t. zw. gminy mieszkańców, miasto Bazylea administrowane jest bowiem przez organa rządowe kantonu. Natomiast zarówno Bazylea miasto, jak i oba wspomniane przedmieścia tworzą samorządne gminy obywatelskie dla zarządu majątku, urządzeń, zakładów i fundacyj miejskich, przeznaczonych dla obywateli gminnych (przynależnych do gminy), dla udzielenia praw obywatelskich, dla spraw korporacyj miejskich (cechów), oraz dla spraw opieki nad ubogimi.

Zarówno gminy mieszkańców, jak i gminy obywateli podlegają nadzorowi kantonalnej rady rządzącej, jako rządu krajowego.

W gminach mieszkańców Riehen i Bettingen naczelną władzę gminną stanowi zebranie gminne, składające się ze wszystkich uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy. Zaznaczyć przytem należy, że prawo głosowania, a zatem i udziału we wszystkich zebraniach ogólnych kantonalnych, czy gminnych mają wyłącznie mężczyźni, a gdy wybraną może być osoba, mająca prawo głosowania, członkami wszelkich ciał, wybieralnych w kantonie Bazylea-miasto, mogą być również tylko mężczyźni.

Zebrania gminne zwołuje rada gminna w miarę potrzeby, conajmniej jednak dwa razy w roku dla zatwierdzenia projektu budżetu, oraz zamknięć rachunkowych i przyjęcia do wiadomości sprawozdania rocznego z administracji gminy. Na żądanie 1/10 części uprawnionych do głosowania mieszkańców rada gminna obowiązana jest zwołać zebranie dla omówienia spraw przez wnioskodawców podanych.

Ogólne zebrania gminne zdolne są do powzięcia uchwały bez względu na ilość obecnych. Posiedzenia są publiczne, obrady jawne, prócz wyboru członków rady gminnej. Uchwały zapadają większością głosów. Regulaminy obrad zebrań gminnych wydaje kantonalna rada rządząca.

Kompetencja zebrań gminnych obejmuje w szczególności:

1) uchwalanie budżetów i zatwierdzanie zamknięć rachunkowych;

2) nadzór i kontrolę nad administracją i gospodarką gminną;

3) rozpatrywanie sprawozdań administracyjnych zarządu gminy;

4) nakładanie podatków i opłat gminnych;

5) wybór członków rady gminnej i prezydenta gminy;

6) wybór członków komisji podatkowej;

7) wybór komisji i sekcji dla zbadania i przygotowania spraw, przedkładanych przez radę gminną;

8) zezwalanie na kupno, sprzedaż i obciążenie nieruchomości gminnych;

9) zezwalanie na zaciąganie pożyczek;

10) zatwierdzanie regulaminów dla organów administracji gminnej;

11) regulowanie stosunków służbowych pracowników gminnych.

Rada gminna, organ wykonawczy i administracyjny gminy, składa się z prezydenta gminy i w Riehen z 4-ch, w Bettingen z 2-ch członków, wybieranych przez zebranie gminne na lat trzy. Rada gminna załatwia kolegjalnie wszelkie czynności zarządu gminy, wykonuje uchwały zebrania gminnego, przygotowuje budżet i zamknięcia rachunkowe. Budżet i zamknięcia rachunkowe podlegają zatwierdzeniu kantonalnej rady rządzącej. Rada ta wydaje również regulaminy dla rady gminnej.

Kancelarję gminy prowadzi pisarz gminny, wybierany przez radę gminną z grona osób, uprawnionych do głosowania w gminie.

Podobny ustrój posiadają i gminy obywatelskie (przynależnych). Gmin tych liczy Bazylea trzy, a to w Bazylei mieście, w Riehen i w Bettingen. Ustrój gminy obywatelskiej w Bazylei jest jednak inny, niż w Riehen i Bettingen.

Organami administracyjnemi gminy obywatelskiej w Bazylei są: wielka rada obywatelska, jako ciało uchwalające i kontrolujące, oraz mała rada obywatelska, jako organ wykonawczy i administracyjny; w Riehen i Bettingen organ uchwalający stanowi zebranie obywateli gminnych, organ wykonawczo-administracyjny rada obywateli.

Wielka rada obywatelska Bazylei składa się z 40 członków, wybieranych przez ogół obywateli miasta, uprawnionych do głosowania w pięcioprzymiotnikowem głosowaniu na lat trzy. Wybierać i być wybranymi mogą tylko obywatele płci męskiej. Rada wybiera ze swego grona przewodniczącego, prezydenta rady i jego zastępcę na lat trzy. Osoby, piastujące urząd prezydenta rady, względnie jego zastępcy, nie mogą być ponownie wybrane na następną kadencję.

Wielka rada obywatelska zbiera się na zaproszenie prezydenta w miarę potrzeby, conajmniej jednak dwa razy w roku. Prezydent obowiązany jest zwołać posiedzenie, gdy tego zażąda przynajmniej 10 członków rady. Wymagany do ważności uchwał komplet wynosi 21 członków; uchwały zapadają bezwzględną większością głosów obecnych.

Kompetencja wielkiej rady obywatelskiej obejmuje w sprawach, należących do zakresu działania gminy obywatelskiej, uprawnienia analogiczne do przysługujących zebraniu gminnemu w gminach mieszkańców, a ponadto:

1) nadawanie prawa obywatelskiego gminnego;

2) wybór prezydenta wielkiej rady obywatelskiej i jego zastępcy;

3) wybór prezydenta i 4 członków małej rady;

4) uchwalanie regulaminów dla siebie, małej rady, zakładów i instytucyj gminy obywatelskiej;

5) wykonywanie prawa inicjatywy prawodawczej.
6) przygotowywanie spraw dla referendum ludowego;
7) wybór pisarza gminnego.

Następujące sprawy musi wielka rada obywatelska poddać referendum ludowemu obywateli gminnych, o ile tego zażąda przynajmniej 600 uprawnionych do głosowania w gminie obywatelskiej:

1) ustanowienie stałego corocznego wydatku w wysokości powyżej 5.000 frs.;
2) jednorazowe wydatki gminy, przekraczające 20.000 frs.;
3) sprzedaż lub kupno nieruchomości przy cenie, przekraczającej 25.000 frs.;
4) zaciąganie pożyczek;
5) regulaminy dla wielkiej i małej rady, dla zakładów, instytucyj i korporacyj obywatelskich;
6) normy służbowe dla personalu, zatrudnionego w administracji gminy obywatelskiej.

Mała rada obywatelska składa się z prezydenta jako przewodniczącego i 6 członków, wybieranych przez wielką radę na lat trzy. Mała rada wybiera ze swego grona wiceprezydenta.

Mała rada jest organem wykonawczym i zarządzającym gminy obywatelskiej, przygotowuje sprawy pod obrady wielkiej rady, wykonuje jej uchwały, zarządza gminą obywatelską i jej zakładami, a to szpitalami, przytułkami, domami sierot, majątkiem korporacyj obywatelskich, w szczególności cechów rzemieślniczych, fundacjami i t. p. Mała rada przygotowuje budżet i zamknięcia rachunkowe, przyjmuje urzędników i funkcjonarjuszy urzędów i zakładów, pod zarządem gminy pozostających.

Mała rada odpowiada przed wielką radą i przed władzami kantonalnemi za poruczoną jej administrację i gospodarkę gminną.

W gminach obywatelskich Riehen i Bettingen zwołuje rada obywatelska zebrania gminne obywateli. Zebrania te, stanowiące najwyższą władzę wspomnianych gmin, zwoływane są w miarę potrzeby, conajmniej jednak dwa razy do roku dla załatwienia budżetu i zamknięć rachunkowych. Kompetencje tych zebrań obywateli są ściśle analogiczne do zakresu działania wielkiej rady obywatelskiej w Bazylei.

Rady obywatelskie obu tych gmin składają się z prezydenta i z 4-ch w Riehen, a 2-ch w Bettingen członków, wybieranych przez zebrania gminne obywateli na lat trzy.

Zebrania obywateli tych gmin mogą postanowić, że członkowie rad gminnych, organów wykonawczo administracyjnych gminy mieszkańców, o ile posiadają prawo obywatelstwa gminnego, mogą pełnić równocześnie funkcje rady obywatelskiej w gminie obywatelskiej. Postanowienie to dotyczyć może zarówno pełnego składu rady, jak i poszczególnych jej członków. W tym stanie rzeczy zdarzyć się może, że prezydent administracyjnej gminy mieszkańców jest również prezydentem gminy obywatelskiej.

Zakres działania rady obywatelskiej w Riehen i Bettingen obejmuje tesame uprawnienia, jakie ma mała rada obywatelska w Bazylei.

Pisarz gminy mieszkańców może pełnić również funkcje pisarza gminy obywatelskiej. Przepisy o zwoływaniu, przewodniczeniu, ważności uchwał zebrań gminnych w gminie mieszkańców mają analogiczne zastosowanie przy zebraniach obywatelskich.

Nadzór władz kantonalnych nad samorządem Bazylei i jej odrębnie administrowanych przedmieść ma charakter raczej informacyjny, ogranicza się bowiem do wglądu w budżet i zamknięcia rachunkowe i do zatwierdzania niektórych ważniejszych uchwał majątkowych. Ostatnie jest wynikiem konieczności wglądu Bazylei jako miasta w gospodarkę przedmieść, posiadających samodzielność gospodarczą i administracyjną.

Konkludując omówienie ustroju bazylejskiego, stwierdzić należy, że:

1) obejmuje on administrację kantonalną i miejską i że zasadniczo te same organa sprawują administrację państwową Bazylei jako kantonu i Bazylei jako miasta;
2) oba przedmieścia Riehen i Bettingen stanowią odrębne gminy administracyjne (gminy mieszkańców);
3) Bazylea miasto i oba przedmieścia stanowią odrębne trzy gminy obywatelskie;
4) w tym stanie prawno-ustrojowym organa administracji miejskiej stanowią:
   a) ogólne zebranie mieszkańców Bazylei jako kantonu,
   b) zebranie gminne obywateli Bazylei miasta,
   c) zebranie gminne mieszkańców w Riehen i Bettingen,
   d) zebrania gminne obywateli w Riehen i Bettingen,
   e) rada kantonalna, będąca również radą miejską z prezydentem,
   f) wielka rada obywatelska miasta Bazylei z prezydentem,
   g) rada rządząca kantonalna, stanowiąca również kolegjalny organ administracji miejskiej z prezydentem Bazylei jako kantonu i miasta na czele,
   h) mała rada obywatelska Bazylei z prezydentem,
   i) rady obywatelskie w Riehen i Bettingen z prezydentami.

3. Lucerna.

W przeciwieństwie do skomplikowanego ustroju Bazylei, łączącego w sobie administraję kantonalną i miejską, Lucerna, stolica kantonu tej samej nazwy, przedstawia normalny w Szwajcarji niemieckiej typ samorządu miejskiego. Miasto, liczące 46.800 mieszkańców, stanowi gminę mieszkańców. Zakres działania administracji gminnej obejmuje wszelkie sprawy z wyjątkiem spraw kościelnych.

Organa administracji miejskiej stanowią:

1) ogół uprawnionych do głosowania mieszkańców miasta (ustawa nazywa ich obywatelami miasta),
2) wielka rada miejska,
3) rada miejska.

Ogół obywateli uprawnionych do głosowania:

1) wybiera członków wielkiej rady, rady miejskiej i prezydenta miasta;
2) rozstrzyga wnioski wielkiej rady miejskiej w sprawie:
   a) zmiany statutu gminnego,
   b) zatwierdzenia budżetu gminnego i nałożenia podatków gminnych;
   c) przyznania dodatkowych kredytów i zatwierdzenia przekroczeń budżetowych, zezwolenia na stałe

nowe wydatki, o ile przekraczają kompetencję wielkiej rady;

d) zezwolenia na wydatki nadzwyczajne, nieprzewidziane budżetem, niepokryte rezerwami kasowemi, o ile przekraczają kompetencję wielkiej rady;

3) wykonuje prawo inicjatywy, kontroli i referendum ludowe;

4) rozstrzyga co do wniosków wielkiej rady w sprawach:

a) udzielania zezwoleń na zużytkowanie gruntów miejskich pod urządzenie większych zakładów, lub użytkowanie ich przez dłuższy czas;

b) zaciągnięcie większych pożyczek;

c) innych, przez wielką radę lub miejską radę do decyzyj przełożonych;

Głosowanie ludowe w sprawach powyższych winno się odbyć w ciągu 3 miesięcy po uchwale wielkiej rady.

Głosowanie jest tajne kartkami i brzmi „tak", lub „nie".

Jeżeli conajmniej 800 uprawnionych do głosowania do 20 dni po uchwale wielkiej rady zażąda w radzie miejskiej poddania referendum ludowemu zapadłej uchwały, należy poddać głosowaniu ludowemu:

1) wydane ogólnie obowiązujące rozporządzenia;

2) utworzenie stałych urzędów, lub posad, o ile koszt ich utrzymania przekracza 5.000 frs.;

3) przyznanie kredytów dodatkowych, lub nadzwyczajnych;

4) uchwały wielkiej rady w sprawach:

a) jednorazowych wydatków w kwocie ponad 100 000 frs.;

b) kupna, sprzedaży, zamiany nieruchomości wartości powyżej 200.000 frs.;

c) nowych stałych corocznych wydatków w wysokości powyżej 5 000 frs.;

Głosowanie odbywa się w ciągu miesiąca tajnie, kartkami i brzmi „tak", lub „nie".

Jeżeli sprawy poprzednio wymienione uchwalone zostały większością $^2/_3$ głosów członków rady wielkiej jako pilne, referendum ludowe nie ma miejsca.

Jeżeli conajmniej 800 mieszkańców uprawnionych do głosowania zażąda głosowania ludowego co do przedstawionego przez siebie projektu rozporządzenia, lub zmiany już istniejącego rozporządzenia, to głosowanie takie należy zarządzić w ciągu 6 miesięcy. W tym wypadku wielka rada i rada miasta mają prawo oświadczyć się co do żądania, ewentualnie projekt własny wygotować i poddać go równocześnie głosowaniu ludowemu. O ile rada miasta i wielka rada przedłożoną propozycję merytorycznie uwzględnią, a leży ona w ustawowym zakresie ich działania, odpada potrzeba głosowania ludowego.

Wielka rada miejska składa się z 40 członków, wybieranych na cztery lata. Prawa wybieralności nie mają członkowie rady miejskiej oraz wybrani przez nią urzędnicy i funkcjonarjusze miejscy.

Wielka rada wybiera:

1) co roku prezydenta (przewodniczącego) rady, wiceprezydenta, dwóch skrutatorów i ich zastępców, oraz komisję kontrolną administracji i jej przewodniczącego;

2) na lat 4 czterech delegatów do rady miejskiej, nadzory szkolne i dyrektora zarządu szkolnego, komisje podatkowe z dyrektorem finansowym, komisję dla badania rachunków z 8 członków i przewodniczącego, komisję budowlaną z 6 członków i przewodniczącego, komisję dla zakładów gminnych, przy ustaleniu marki prezencyjnej za udział w posiedzeniach komisji, wreszcie sekretarzy i skrutatorów dla głosowań związkowych, kantonalnych i gminnych.

Wybory te odbywają się z uwzględnieniem politycznego składu rady, a także i mniejszości w radzie reprezentowanych.

Wielka rada mianuje nauczycieli miejskich szkół na podstawie terna, przedkładanego przez radę miejską, wykonuje w imieniu miasta prawa kollacji, prezenty i patronatu.

Posiedzenia wielkiej rady odbywają się w miarę potrzeby; zwołuje je prezydent rady. Prezydent rady musi zwołać posiedzenie rady, gdy tego zażąda 10-ciu członków rady.

Członkowie rady miejskiej biorą udział w posiedzeniach wielkiej rady z głosem doradczym.

Komisja dla badania rachunków bada projekt budżetu, zamknięcia rachunkowe, sprawozdania administracyjne rady miejskiej i zdaje sprawę ze wszystkich zagadnień natury finansowej, przedkładanych wielkiej radzie; komisja budowlana opinjuje sprawy budowlane, inne komisje badają i opinjują sprawy, dla których powołane zostały.

Wielka rada wykonuje nadzór i kontrolę nad administracją miejską; w tej dziedzinie:

1) zatwierdza regulaminy czynności dla siebie i dla rady miejskiej;

2) bada i opinjuje wszelkie sprawy, podlegające głosowaniu ludowemu;

3) oświadcza się wobec inicjatywy ludowej;

4) zatwierdza wszelkie zamknięcia rachunkowe;

5) zatwierdza wszelkie rozporządzenia, mające moc powszechnie obowiązującą, dalej rozporządzenia, dotyczące organizacji administracji gminnej;

6) przyjmuje do zatwierdzającej wiadomości sprawozdania administracyjne;

7) uchwala kredyty dodatkowe do budżetu, oraz kredyty dodatkowe do kredytów nadzwyczajnych, zatwierdzonych przez głosowanie ludowe. Kredyty dodatkowe do budżetu nie mogą przekraczać 20% kwot budżetowych, kredyty dodatkowe do kredytów nadzwyczajnych 200.000 frs., ostatnie muszą być zatwierdzone przez głosowanie ludowe;

8) zatwierdza przekroczenia budżetowe i przekroczenia kredytów nadzwyczajnych w wysokości i na warunkach powyżej pod 7 przedstawionych;

9) zezwala na nowe stałe coroczne wydatki do wysokości 5.000 frs.;

10) zezwala na jednorazowe, a budżetem nieprzewidziane wydatki w kwocie powyżej 5.000 frs., a poniżej 150.000 frs., oraz na kredyty dodatkowe w wysokości nieprzekraczającej rocznie kwoty 200.000 frs. z ograniczeniami jak wyżej pod 7;

11) zezwala na kupno, sprzedaż, zamianę, obciążenie nieruchomości miejskich, jeżeli wartość transakcji przekracza 5.000 frs.;

12) zatwierdza umowy o pożyczki;

13) udziela pełnomocnictwa procesowego w sprawach powyżej 5.000 frs.;

14) ustala uposażenie prezydenta miasta i członków rady miejskiej;

15) ustanawia urzędy miejskie i etaty stałych posad;

16) ustala normy służbowe dla urzędników, funkcjonarjuszy i robotników miejskich;

17) ustala plany zabudowy miasta;

18) ustala zasady podziału administracyjnego miasta;

19) przenosi nauczycieli szkół miejskich w stan spoczynku z wyjątkiem wypadków wysłużenia pełnych lat;

20) załatwia wszelkie inne sprawy, jakie jej rada miasta do decyzji przedłoży.

Protokoły posiedzeń doręcza biuro wielkiej rady w odpisie wszystkim członkom wielkiej rady i rady miejskiej.

Do ważności uchwał wymagana jest obecność bezwzględnej większości członków i bezwzględna większość głosów obecnych. Prezydent rady nie głosuje z wyjątkiem wyborów; w razie równości głosów decyzja jego rozstrzyga.

Rada miasta składa się z 6 do 7 członków, wybieranych na lat 4; jednego z nich wybiera rada miasta wiceprezydentem miasta. W razie opróżnienia mandatu w radzie miejskiej należy przeprowadzić wybór uzupełniający.

Rada miasta jest organem wykonawczym i administracyjnym gminy. Rada miasta może zarządzić jednorazowy wydatek poza budżetem aż do wysokości 5.000 frs., udzielić pełnomocnictwa procesowego w sprawach poniżej 5.000 frs.

Rada miasta wydaje w granicach swych ustawowych kompetencyj zarządzenia administracyjne i policyjne; dla wyegzekwowania ich ma prawo użyć środków przymusowych, a w razie potrzeby wykonać je na koszt strony. Rekursy przeciw tego rodzaju zarządzeniom rozstrzyga kantonalna rada rządząca. Rekurs ma moc odraczającą wykonanie, z wyjątkiem wypadków niebezpieczeństwa w zwłoce. Rada miasta ma prawo nałożyć kary administracyjne za przekroczenie przepisów, a to grzywnę w wysokości 30 frs., zamienialną w razie nieuiszczenia na karę aresztu.

Rada miasta opracowuje projekt budżetu i zamknięć rachunkowych.

Zarzuty mieszkańców przeciw budżetowi i zamknięciom rachunkowym rozstrzyga kantonalna rada rządząca.

Przypis coroczny podatków i opłat musi być przez 14 dni do wglądu publicznego wyłożony. Rekursy przeciw wymiarowi wniesione rozstrzyga kantonalna rada rządząca. Wydatki na cele nieproduktywne, jak budowa szkół, szpitali, parków itp. winny być amortyzowane budżetowo według stopy 3% kwoty inwestowanej.

Prezydent miasta jest przewodniczącym rady miejskiej i zastępcą wspólnie z radą miejską urzędu miejskiego wobec rady wielkiej, gminy i władz kantonalnych. Oprócz przydzielonego mu resortu administracyjnego:

1) prowadzi kierownictwo urzędu miejskiego i czuwa nad administracją miejską;

2) zastępuje gminę na zewnątrz.

Administracja, zostająca pod zarządem rady miejskiej dzieli się na sześć departamentów, w szczególności na departamenty: szkolny, opiekuńczy, policji i zdrowotności, finansowo-podatkowy, budowlany, oraz miejskich przedsiębiorstw i zakładów. Na czele każdego z departamentów stoi mianowany przez radę miasta dyrektor.

Dyrektor departamentu szkolnego jest z urzędu przewodniczącym nadzorów szkolnych i komisyj szkolnych. Zakres działania departamentu szkolnego obejmuje:

1) kierownictwo szkolnictwem miejskiem i załatwianie w granicach ustawowych uprawnień gminy wszelkich spraw szkolnych;

2) administrację wszystkich, przez gminę utrzymywanych, lub subwencjonowanych zakładów opiekuńczo-wychowawczych dla młodzieży;

3) zawieranie kontraktów nauczycielskich;

4) sprawy archiwum miejskiego i bibljoteki;

5) sprawy zarządu kościoła Matki Boskiej Nieustającej Pomocy;

6) sprawy miejskich kąpielisk.

Do zakresu działania departamentu opiekuńczego należy:

1) nadzór i kontrola nad opiekami w mieście;

2) wykonywanie zarządzeń autonalnych władz, zwłaszcza sądów w dziedzinie opieki;

3) staranie o ubogich chorych w granicach ustawowych zobowiązań miasta jako gminy mieszkańców.

Departament policji i zdrowia publicznego:

1) prowadzi służbę bezpieczeństwa publicznego;

2) wykonuje policję zdrowia;

3) wykonuje policję miejscową, ogniową, targową, policję przemysłową nad zakładami fabrycznemi, nadzór nad domokrążcami, obcymi, policję rękodzielnictwa, czuwa nad spoczynkiem niedzielnym, wykonuje kontrolę nad hotelami, restauracjami i zajazdami, lokalami rozrywkowemi itp.;

5) wykonuje policję budowlaną;

6) prowadzi aprowizację miasta;

7) wykonuje policję obyczajową;

8) prowadzi sprawy dorożkarskie, ogłoszeń publicznych, posługaczy publicznych;

9) sprawy grzebania zmarłych;

10) sprawy kwaterunku i zaopatrzenia wojska;

11) nadzoruje rzeźnię miejską.

Dyrektorowi departamentu podlega komisja sanitarna, lekarz miejski, inspektor żywności (komisarz targowy) i inspektor weterynaryjny. Lekarzowi miejskiemu podlegają wszyscy lekarze, zatrudnieni w administracji miasta.

Komisja sanitarna składa się z 7 członków. Dyrektor departamentu policyjno-sanitarnego i jego zastępca są z urzędu przewodniczącym, względnie zastępcą przewodniczącego komisji. Pięciu członków wybiera rada miejska na lat 4. Członkowie ci są płatni z funduszów gminnych.

Departament finansowo-podatkowy obejmuje:

1) wszelkie sprawy finansowe;

2) prowadzenie ksiąg rachunkowych i kasy zarządu gminnego;

3) sprawy podatkowe;

4) zarząd fundacyj i funduszów;

5) prowadzenie kontroli finansowej;

6) prowadzenie urzędu żastawniczego i licytacyjnego;

7) prowadzenie urzędu hipotecznego i komasacyjnego;

8) zarząd miejskiej kasy chorych, a także kasy chorych i zaopatrzenia na starość stałych pracowników zarządu miejskiego;

9) zarząd funduszu emerytalnego pracowników miejskich.

Departament budowy załatwia sprawy:

1) budowy dróg, mostów, kanałów, budowli wodnych;

2) porządku i czystości publicznej;

3) budowy budynków miejskich;

4) policji budowlanej;

5) pomiarów, regulacji i niwelacji miasta;

6) zarządu gruntów i lasów miejskich.

Departament przedsiębiorstw i zakładów miejskich obejmuje sprawy zarządu wodociągu miejskiego, gazowni, elektrowni, tramwaju, kolei Lucerna-Kriems, oświetlenia publicznego. Na czele każdego zakładu stoi dyrektor; wielka rada może kierownictwo kilku zakładów powierzyć jednemu dyrektorowi. Dyrektorzy załatwiają sprawy techniczne, złączone z prowadzeniem ruchu.

Poza powyższemi zasadniczemi elementami ustroju gminnego statut Lucerny normuje szczegółowo:

1) sprawę oddawania większych robót i dostaw gminnych, polecając stosowanie przetargu publicznego;

2) sprawę przepisów służbowych, uposażenia i zaopatrzenia emerytalnego dla personalu, zatrudnionego w administracji miejskiej;

3) sprawę zaopatrzenia emerytalnego pewnych kategoryj mieszkańców miasta. Uprawnieni do tego rodzaju zaopatrzenia są mieszkańcy miasta, którzy ukończyli 65 lat życia i albo:

a) od lat przynajmniej 5 ciu są przynależni do gminy, albo

b) mieszkają 15 lat w mieście i są obywatelami szwajcarskimi, albo

c) są wprawdzie cudzoziemcami, lecz mieszkają w mieście conajmniej 20 lat.

Do zaopatrzenia mają prawo:

a) osoby samotne, których dochód nie przekracza rocznie 1.500 frs.;

b) małżeństwa i rodziny, których dochód nie przekracza 2 000 frs. rocznie.

Wyłączone są osoby samotne, które mają majątek conajmniej 10.000 frs., małżeństwa posiadające 15.000 frs. i więcej, osoby żyjące z dobroczynności publicznej. Zaopatrzenie wynosi dla samotnych najmniej 300, a najwyżej 450 frs. rocznie, dla małżeństw najmniej 300, a najwyżej 600 frs. rocznie, tak, by dochód własny wraz z zaopatrzeniem nie przekraczał u samotnych 1500, a u małżeństw 2.000 frs. rocznie.

4) przydział nowych gałęzi administracyjnych, nowych zakładów, urzędu pracy, urzędu mieszkaniowego do jednego z departamentów należy do kompetencji rady miasta. Utworzenie nowego departamentu, zmiana przydziału departamentów członkom rady miejskiej, zmiana zakresu działania prezydenta do kompetencji wielkiej rady.

Gminna ordynacja wyborcza Lucerny oparta jest, jak we wszystkich zresztą kantonach, na zasadzie pięcioprzymiotnikowego prawa głosowania. Miasto tworzy jeden okrąg wyborczy. Wyborcy głosują w zasadzie na listy kandydatów. Kandydować wolno tylko na jednej liście; jeżeli ten sam kandydat został umieszczony na kilku listach, musi się oświadczyć, z której listy kandyduje, przyczem z innych zostaje skreślony. W wypadku braku takiego oświadczenia rada miasta przeprowadza losowanie, na której liście kandydata należy pozostawić, z innych list skreśla go z urzędu. Dopuszczalnem jest blokowanie list. Każdy z kandydatów może najpóźniej na tydzień przed głosowaniem kandydaturę swą pisemnie wycofać, powodując tem samem wykreślenie swego nazwiska z listy kandydatów. Koperty do głosowania oznaczone są urzędowo z podaniem daty głosowania. Głosowanie, jak wspomniałem, odbywa się zasadniczo na listy kandydatów bądź na kartkach głosowania drukowanych, bądź przez wpisanie na czystej urzędowej karcie nazwisk kandydatów danej listy w porządku listy oryginalnej, t. j. zatwierdzonej. Dopuszczalnem jest jednak:

1) wykreślanie na drukowanej karcie głosowania nazwisk kandydatów i wpisywanie innych nazwisk;

2) wykreślanie pewnych osób z list kandydatów;

3) głosowanie na jedną osobę dwa razy przez wpisanie dwa razy tego samego nazwiska;

4) zmiana porządku kandydatów na listach.

Jeżeli karta głosowania na daną listę kandydatów zawiera mniej nazwisk kandydatów, niż ilość członków wielkiej rady, brakujące miejsca liczy się tak, jakby były wypełnione wszystkiemi nazwiskami ogłoszonej urzędowo listy kandydatów.

Oddane głosy są nieważne, jeżeli:

1) karty głosowania nie zawierają przynajmniej jednego nazwiska osoby, zamieszczonej na jednej z urzędowo ogłoszonych list kandydatów, głosować bowiem na inne osoby, niż zamieszczone w urzędowych listach kandydatów, nie wolno;

2) karty głosowania, zawierające kandydatów z różnych list, sporządzone zostały przez mechaniczne odbicie, a nie ręcznie napisane;

3) na kartach głosowania drukowanych zmiany poczyniono sposobem mechanicznym, a nie ręcznem pismem;

4) urzędowe karty głosowania, wydawane przy głosowaniu (dopuszczalne jest bowiem oddanie głosu drukowaną kartą nieurzędową), wypełnione zostaną nie ręcznem pismem kandydatami kilku list, a to oprócz wypadków normalnie głos unieważniających, jak oddanie głosu na karcie innego koloru niż biały, brak oznaczenia listy, lub kandydatów, podpis głosującego i t. p.

Przy skrutynjum oddziela się karty głosowania oddane bez zmiany na zgłoszone ważnie listy kandydatów od kart zmienionych, lub kart osób, głosujących na pewnych kandydatów. W pierwszej grupie zlicza się głosy oddane na poszczególne listy, w drugiej głosy padłe na poszczególne osoby, przyczem skreśla się dalsze nazwiska, zamieszczone ponad dopuszczalną ilość kandydatów, głosy więcej niż dwukrotnie na jednej karcie na jednego kandydata oddane, nazwiska osób niezamieszczonych na żadnej liście kandydatów, nazwiska nieczytelnie napisane.

Na podstawie powyższych dwóch zestawień oblicza się, wiele każdy z kandydatów otrzymał indywidualnie głosów, ilość głosów oddanych na poszczególne listy kandydatów, ilość głosów przypadających blokom list.

Ilość mandatów, przypadających poszczególnym listom kandydatów, ustala się zapomocą dzielnika wyborczego, stanowiącego iloraz sumy ważnie oddanych głosów, dzielonej przez cyfrę o 1 wyższą od ilości mandatów. W obrębie każdej listy kandydatów mandaty otrzymują ci, którzy otrzymali największą ilość głosów w głosowaniu na listy i na kandydatów w porządku, w jakim je otrzymali. Jeżeli pewne z list otrzymały więcej miejsc, niż posiadały nazwisk, na brakujące miejsca należy przeprowadzić wybory uzupełniające. Jeżeli przy pierwszym rozdziale mandatów pozostaną reszty, dzieli się je przez ilość uzyskanych przy pierwszym rozdziale mandatów i przydziela się listom według wielkości ilorazów.

Wybory przeprowadza rada miasta przy pomocy komisyj wyborczych.

(Ciąg dalszy nastąpi).

APOLINARY ARGASIŃSKI.

PRAWO FUNDACYJNE — A FUNDACJE POD ZARZADEM GMINY M. KRAKOWA POZOSTAJĄCE.

I. PRAWO FUNDACYJNE.

Przedmiotem niniejszych rozważań jest uruchomienie i ożywienie fundacyj, pod zarządem Gminy miasta Krakowa pozostających, w ramach obowiązującego w Małopolsce prawa fundacyjnego. Stanowią prawo to częściowo przepisy dawnego prawa austrjackiego, częściowo wydane po roku 1919 ustawy polskie. Zarówno ustawodawstwo austrjackie, jak i obowiązujące w Małopolsce ustawodawstwo polskie nie posiada jednolicie skodyfikowanego prawa fundacyjnego.

A. Małopolska.

1. Prawo austrjackie.

Powszechna austrjacka ustawa cywilna zamieszcza w § 646 określenie różnicy fundacji, podstawienia (substytucji) i powiernictwa (fideikomisu), zaznacza również, że przepisy o fundacjach zawarte są w rozporządzeniach administracyjnych. Według austrjackiego prawa cywilnego dochody z kapitałów, nieruchomości, lub praw fundacyj przeznaczone są po wieczne czasy na cele użyteczności społecznej, na utrzymanie beneficjów duchownych, szkół, szpitali, domów ubogich, kształcenie i utrzymanie pewnych osób i t. p.

Kapitały fundacyjne lokowano zgodnie z przepisem § 230 ust. cyw. w sposób gwarantujący bezpieczeństwo pupilarne. Według orzeczenia Trybunału Admin. z 27 listopada 1883 r. L. 2719 przedmiotem fundacyj mogły być wyłącznie dochody z kapitałów, nieruchomości, lub praw, z wyłączeniem zobowiązań do powtarzających się świadczeń pieniężnych. Orzeczenie Trybunału Admin. z 2 maja 1854 r. określa istotne cechy fundacji, przyjmując za nie przedmiot trwały, cel dozwolony i powszechnie użyteczny; nie ma zatem charakteru fundacji instytucja, która każdego czasu może być zniesiona na podstawie uchwały jej własnych członków. Okoliczność, czy cel instytucji jest powszechnie użyteczny, należy do swobodnej oceny władz administracyjnych. Według rozp. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 5 września 1872 r. L. 4244 fundacje szkolne służyć mają bezpośrednio dla celów szkolnictwa. Natomiast fundacje stypendyjne nie są fundacjami szkolnemi, lecz należą do kategorji fundacyj humanitarnych. Ustalenie charakteru takich fundacyj następuje w drodze porozumienia między polityczną władzą fundacyjną a władzą szkolną — w braku takiego porozumienia rozstrzyga wyższa instancja (rozp. Min. Wyznań i Oświaty z 10-go marca 1876 r. Dz. rozp. Nr. 152). Według orzeczenia Trybunału Admin. z 10 listopada 1877 r. L. 1485 Nr. 1876, oraz z dnia 17 stycznia 1883 r. Nr. 1630 za fundacje familijne uważać należy fundacje, przeznaczone dla osób, pozostających z fundatorem w związku pokrewieństwa, lub powinowactwa. Oczekiwaczom pewnej fundacji służy prawo rekursu przeciwko nadaniu korzyści z tej fundacji osobie nieuprawnionej. Dla ocenienia, czy nadanie nastąpiło prawnie, miarodajne są tylko zarządzenia listu fundacyjnego. Według dekretu kancelarji nadwornej z 1 października 1823 r. władza fundacyjna jest obowiązana do przestrzegania, aby wola fundatora zawsze była wypełniona, aby cel fundacji został osiągnięty, oraz aby w zarządzie i używaniu majątku fundacyjnego nie działy się nadużycia. Zasadę tę powtarza dekret kancelarji nadwornej z 16 listopada 1826 r. Nawet krewny fundatora, upoważniony do rozdawnictwa, nie może bez zezwolenia władzy fundacyjnej czynić jakichkolwiek zmian w postanowieniu fundatora (dekret nadworny z 7 kwietnia 1764 r.). Wola fundatora co do celu fundacji i użycia dochodów ma być utrzymaną w listach fundacyjnych bez zmiany. Nawet zmiana wyrażeń, użytych przez fundatora, jest zabronioną, oprócz tylko sprostowań oczywistych pomyłek, wyjaśnień znaczenia niedokładnych wyrażeń, lub wyjaśnień nieistotnych. W listach fundacyjnych nie wolno nic dodawać, lub ujmować wbrew woli fundatora. Gdy postanowienie fundatora okaże się przeciwne ustawom, lub niewykonalne, względnie, gdy istnieje wątpliwość co do istoty woli fundatora, należy przedłożyć wnioski władzy centralnej. W razie zmiany faktycznych stosunków, t. j. gdy pojedyncze postanowienia fundacyjne nie mogą być w całości wykonane, należy utrzymać w mocy główny przedmiot, a jedynie postanowienia, odnoszące się do ubocznych kwestyj, przystosować do zmienionych warunków (orzeczenie Trybunału Admin. z 5 stycznia 1883 r. L. 2533).

Akt fundacyjny ma być sporządzony w 3-ch egzemplarzach (dekret nadw. z dnia 16 grundnia 1819 r.). Z tej liczby 1 otrzymuje władza fundacyjna, 1 zarząd fundacji, oraz 1 fundator, względnie jego następca. Reszta stron otrzymuje wierzytelne odpisy. Obligatoryjną treść aktu fundacyjnego określa rozp. Min. Wyznań i Oświaty z dnia 16 lutego 1876 r. L. 17726. W szczególności zawierać ma akt fundacyjny: historję powstania fundacji, (tak zwany wstęp), nazwę fundacji, stan majątku, określenie warunków i sposobu pobie-

rania dochodów fundacyjnych, postanowienia co do interkalarjów, zarządu i rozdawnictwa fundacji. Interkalarja stanowią dochody z tego okresu, w którym fundacja nie mogła być nadana uprawnionym kompetentom. Akt fundacyjny powinien zawierać oświadczenie fundatora w dosłownem brzmieniu, ewentualnie objaśnienie i uzupełnienie tego oświadczenia. Jeśli władza fundacyjna uzna oświadczenie woli, jako postanowienie fundatora, fundacja istnieje, choćby nie został wygotowany list fundacyjny. Fundator jest z tą chwilą zobowiązany i nie może aktu swej woli odwołać, lub zmienić.

Według ustawy z 15 września 1909 r. Dz. U. P. Nr. 198 § 1 o umieszczeniu pieniędzy pupilów w miejskich Kasach oszczędności, lokata kapitałów fundacyjnych dla jednego pupila lub kuranda na jedną książeczkę wkładkową Kasy oszczędności może wynosić najwyżej 3.000 koron. Ograniczenie to obecnie nie obowiązuje.

Według rozporządzenia Min. Wyznań i Oświaty z 3 lutego 1880 r. L. 862 kapitały fundacyjne należy przedewszystkiem lokować w efektach państwowych. Papiery, należące do fundacji, mają być na rzecz fundacji winkulowane; fundator po dokonaniu aktu fundacyjnego nie ma prawa do majątku fundacyjnego. (Obecnie obowiązuje rozp. Prezydenta Rzpltej z 3 grudnia 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 105 analogicznej treści).

Zmiana fundacji (permutacja) unormowana została postanowieniami dekretu nadw. z 7 kwietnia 1764 r., rozporządzenia z 21 maja 1841 r., oraz rozporządzenia Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 5 września 1872 r. Według tych postanowień zmiana fundacji może nastąpić tylko za zezwoleniem władzy fundacyjnej. Ponieważ zniesienie fundacji nie należy do czynności zwykłego nadzoru władz fundacyjnych, przeto orzekanie o zniesieniu fundacji z powodu nieosiągalności celu fundacyjnego przysługuje przy szkolnych fundacjach naczelnej władzy szkolnej, przy innych fundacjach właściwym ministerstwom. Sprawy fundacyjne, odnoszące się do dopuszczalności fundacji, zmiany, zniesienia, lokaty i zarządu kapitałów fundacyjnych, jakoteż rozstrzyganie sporu o prawo zarządu i rozdawnictwo dochodów fundacyjnych należą po myśli dekretu kancelarji nadwornej z 21 maja 1841 r. L. 15749 do władz administracyjnych rządowych. W sprawach fundacyj duchownych decyduje władza fundacyjna w porozumieniu z właściwym ordynarjatem biskupim. Orzecznictwu sądów zwyczajnych podlegają sprawy odmawiania przez fundatora lub jego zastępcę wydania majątku fundacyjnego, pretensyj fundatora, jego zastępcy, lub innych osób do majątku fundacyjnego z powodu niedopełnienia postanowień fundacji, wreszcie roszczeń trzecich osób o wydanie majątku fundacyjnego. Natomiast ocena, czy postanowienie fundacyjne zostało dopełnione, należy do władzy administracyjnej. Do wnoszenia zażaleń przed władzą fundacyjną są upoważnione strony, t. zn te osoby, którym według postanowień listu fundacyjnego służy ingerencja w realizacji fundacji.

Władza administracji ogólnej II instancji czuwa, aby akty fundacyjne były sporządzane według przepisów ustawy, sprawuje nadzór nad realizowaniem majątku fundacyjnego, jego zabezpieczeniem, oraz nad dokładnem spełnianiem zobowiązań fundacyjnych. Kompetencja ta może być ograniczona, lub nawet zniesiona przez wyraźną wolę fundatora, zawartą w akcie fundacyjnym. Władza powiatowa admin. sprawuje nadzór i opiekę ze strony państwa nad fundacjami, o ile funkcje te nie zostały powierzone osobnym organom, lub nie należą do władzy wyzszej instancji. Piecza władz nad dokładnem spełnianiem zobowiązań fundacyjnych nie należy do swobodnego uznania władzy administr.

Według patentu o postępowaniu niespornem z 9 sierpnia 1854 r. Dz. pp. Nr. 208 władze sądowe są zobowiązane zawiadamiać władze fundacyjne o znaczniejszych zapisach, przypadających z mocy ustawy, lub rozporządzenia ostatniej woli, kasom państwowym, gminom, kościołom, szkołom, lub ubogim.

Według ustawy z 7 maja 1874 r. o stosunkach zewnętrznych kościoła katolickiego, majątek kościelny doznaje od władzy państwowej takiej samej opieki, jak fundacje powszechnie użyteczne. Fundacje wyłącznie kościelne pozostają nadal pod zarządem władz kościelnych. W razie wątpliwości, czy fundacja jest wyłącznie kościelna, rozstrzyga Ministerstwo Wyznań i Oświaty.

Według orzeczenia Trybunału Admin. z 2 czerwca 1880 r. fundacja, z której korzystają także świeckie osoby, nie jest fundacją wyłącznie kościelną.

Według orzeczenia Trybunału Admin. z 17 kwietnia 1884 r. za fundacje wyłącznie kościelne należy uważać takie, które mają służyć samemu kościołowi i jego instytucjom bezpośrednio, lub których dochody są obracane wyłącznie na cele kościelne. Fundacją czysto kościelną jest np. uposażenie funkcjonarjusza kościoła z poleceniem odprawiania mszy.

Zastępstwo prawne fundacji normuje dekret kancelarji nadwornej z dnia 31 grudnia 1820 r. Według postanowień tego dekretu fundacje, znajdujące się bezpośrednio pod zarządem państwa, są zastępowane przez prokuratorję Skarbu. Ustanowione tym dekretem zastępstwo prawne innych fundacyj zostało uchylone postanowieniami ustawy polskiej.

W myśl obwieszczenia Prezydjum Namiestnictwa z 5 kwietnia 1869 r. Dz. ust. kr. Nr. 18 zarząd i rozdawnictwo fundacyj stypendyjnych podlega nadzorowi Wydziału krajowego.

Przy fundacjach stypendyjnych obowiązują liczne rozporządzenia Min. Wyznań i Oświaty, dotyczące łączenia (kumulacji) stypendjów, pochodzących często z różnych fundacyj tych samych, lub różnych osób, dla zrealizowania celu fundacji.

W przedmiocie łączenia stypendjów rodzinnych obowiązują rozporządzenia Min. Wyznań i Oświaty z 24 kwietnia 1889 r. L. 8082 i z 25 listopada 1898 r. L. 16819.

Nadto obowiązują różne rozporządzenia ministerjalne o warunkach korzystania i utracie stypendjów, których postanowienia są bardzo kazuistyczne i często sprzeczne.

2. Prawo polskie.

Ustawodawstwo polskie zawiera w szeregu ustaw luźne przepisy, dotyczące fundacyj. I tak według ustawy o reformie rolnej nieruchomości fundacyjne podlegają wprawdzie parcelacji, jednak cel fundacji, względnie instytucji naukowej ma być odpowiednio zabezpieczony. Nie podlegają parcelacji jedynie fundacje, utworzone

przed 1795 r. Kompetencje Namiestnictwa z § 35 austr. rozp. Min. z 19 stycznia 1853 r. przeszły na wojewodę lwowskiego postanowieniem art. 3 rozp. Prez. Rz. P. z 16 stycznia 1928 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 7 poz. 40. W szczególności do wojewody lwowskiego należą obecnie sprawy fundacyjne, które podlegały kompetencji Tymczasowego Wydziału Samorządowego. W myśl postanowienia art. 2 powyższego rozporządzenia zmiana kompetencji w sprawach fundacyjnych może nastąpić jedynie w drodze uchwały Rady Ministrów, co dotąd nie miało miejsca.

Ustawa z dnia 18 lipca 1924 r. Dz. ust. Rz. P. Nr. 72 poz. 699 uwalnia fundacje, zakłady, zrzeszenia, lub związki samorządowe, mające siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej, od podatku spadkowego, oraz od podatku od darowizn, co do majątku, otrzymanego na cele dobroczynne, nauki, lub nauczania. Gdy majątek, otrzymany przez fundacje na podstawie rozporządzenia ostatniej woli, lub aktu darowizny, nie jest przeznaczony na cele dobroczynne, ani na cele nauki, lub nauczania, minister skarbu może go na wniesioną prośbę zwolnić od podatku spadkowego, oraz od podatku od darowizn, jeżeli cel, na który majątek jest przeznaczony, ma ważne znaczenie dla dobra ogólnego. Minister skarbu może na wniosek zarządu fundacji zezwolić na zwolnienie od podatku także wówczas, gdy fundacja, lub zakład ma siedzibę zagranicą, a majątek służy celom dobroczynnym, nauce, lub nauczaniu. Według postanowień ustawy o opłatach stemplowych fundacje, zakłady i zrzeszenia prawnie istniejące i posiadające siedzibę w Polsce, których zadanie stanowi wyłącznie wykonywanie kultu religijnego, albo działalność naukowa, oświatowa, lub dobroczynna, są uwolnione od obowiązku uiszczenia procentowej opłaty stemplowej od pisma, stwierdzającego umowę obustronnie obowiązującą. Przywilej powyższy może być również przyznany przez ministra skarbu w porozumieniu z ministrem spraw zagranicznych fundacjom tego rodzaju, mającym siedzibę zagranicą. Kontrahent, zawierający umowę z fundacją zwolnioną od obowiązku uiszczenia opłaty, ma uiścić połowę opłaty. Wolne od opłaty są wystawione przez fundacje obligacje, obligi, pokwitowania, zezwolenia na wykreślenie wpisu w księdze gruntowej, pełnomocnictwa, ustanowienie zastawu, lub hipoteki celem zabezpieczenia wierzytelności dłużnej przez fundację, listy zastawne wydane fundacji przez instytucję emitującą tytułem pożyczki, wszelkie podania wnoszone przez fundacje, świadectwa urzędowe fundacjom wydawane, podania o zatwierdzenie statutu fundacji. Natomiast wtóropisy, odpisy i wyciągi w sprawach fundacyjnych podlegają opłacie stemplowej.

Rozporządzenie Prezydenta Rz. P. z 5 stycznia 1923 r. Dz. U. Nr. 5 poz. 34 uchyliło austr. ustawę z 13 grudnia 1862 r. o poborze należytości ekwiwalentowej w byłej dzielnicy austrjackiej, której to opłacie podlegały przedtem fundacyjne kapitały. Jako sui generis przywilej dla fundacji należy uważać również postanowienie art. 138 p. 1 ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 r. w brzmieniu z 1928 r. Dz. ust. Nr. 62 poz. 574. W szczególności według tego postanowienia fundacje mogą przystąpić do spółki wodnej, mającej cele o znaczeniu gospodarczem, bez zezwolenia władzy fundacyjnej.

Ustawa o opiece społecznej z 16 sierpnia 1923 r. Dz. ust. Rz. P. z 21 września 1923 r. Nr. 92 poz. 726 oraz ustawy i rozporządzenie wykonawcze do ustawy o opiece społecznej dotyczą pośrednio i spraw fundacyjnych, a to w szczególności, o ile ustanawiają nadzór i kontrolę nad działalnością instytucyj opiekuńczych, do których też zaliczyć należy fundacje, służące celom opieki społecznej. Według postanowień rozporządzenia Prezydenta Rz. P. z dnia 22 kwietnia 1927 r. Dz. ust. R. P. Nr. 40 poz. 354 podlegają wszystkie stowarzyszenia i związki, oraz instytucje i zakłady, których cele należą do zakresu opieki społecznej, niezależnie od formy, w jakiej powstały, i niezależnie od nazwy, nadzorowi i kontroli władz administracyjnych. Rozporządzenie to nie narusza ustawowej kompetencji innych władz naczelnych, w szczególności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych odnośnie do fundacyj tego resortu, a Ministerstwa Wyznań Rel. i Oświaty Publ. odnośnie do fundacyj kościelnych i szkolnych.

Według rozporządzenia Min. Pracy i Opieki społecznej z 23 listopada 1927 r. Dz. ust. Rz. P. Nr. 2 ex 1928 poz. 13 instytucje opiekuńcze obowiązane są do przedkładania władzy nadzorczej po upływie każdego roku sprawozdań z działalności, oraz sprawozdań rachunkowych, według wskazówek, zawartych w tem rozporządzeniu. Według art. 22 ust. z 16 sierpnia 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 726, Minister Pracy i Opieki Społecznej ma zwierzchnią władzę w sprawach opieki społecznej, w szczególności należy do jego kompetencji „rejestracja towarzystw, zakładów, instytucyj opieki społecznej, tudzież legalizacja ich statutów, fundacyj i zapisów". Postanowienie to jest niejasne i nasuwa wątpliwości, w szczególności, czy legalizacja fundacyj i zapisów stanowić ma kompetencję Ministra Pracy i Opieki Społecznej do orzekania o dopuszczalności fundacyj i do zatwierdzania aktów fundacyjnych o celach opieki społecznej, zamiast Urzędu Województwa we Lwowie jako władzy fundacyjnej; czy też przepis powyższy ustanawia tylko nadzór zwierzchniczy Ministra Pracy i Opieki Społecznej nad fundacjami o celach opieki społecznej, a skutkiem tego nadzoru, Urząd Wojewódzki we Lwowie, jako władza powołana do zatwierdzenia fundacyj w I-szej instancji, zobowiązany jest przedkładać akta fundacyjne władzy zwierzchnej jedynie do rejestracji i legalizacji. Z treści powołanego postanowienia wynika, że postanowienie to odnosi się tylko do fundacyj przeznaczonych dla towarzystw, zakładów, instytucyj opieki społecznej, że przeto nie ma zastosowania do fundacyj sensu stricto, stanowiących odrębne osoby prawne (wyrazy „tudzież" „ich" w zestawieniu z innymi w art. 22 powołanej ustawy). Urząd Wojewódzki we Lwowie jest powołany nadal do orzekania o dopuszczalności fundacyj i do zatwierdzania aktów fundacyjnych przy fundacjach szkolnych, oświatowych i t. p. Również Województwo Lwowskie jest kompetentne do zmiany wszystkich fundacyj, a więc także fundacyj o celach opieki społecznej. Przy zmianie fundacyj zachodzi potrzeba zmiany aktu fnndacyjnego; przy fundacjach o celach opieki społecznej wynikłaby kolizja, czy tą zmianę ma dokonać Województwo Lwowskie, jako władza powołana do permutacji, czy też Minister Pracy i Opieki Społecznej. Art. 22 powołanej ustawy jest luznym przepisem odnośnie do fundacyj

w Małopolsce i nie został uzupełniony rozporządzeniami, interpretującemi autentycznie treść tego przepisu.

Według prof. Dr. Cybichowskieho (Encyklopedja podręczna prawa polskiego) zatwierdzanie fundacyj o celach opieki społecznej, oraz orzekanie o dopuszczalności fundacyj należy w Małopolsce do Ministra Pracy i Opieki Społecznej. Według prof. Bohdana Wasiutyńskiego zatwierdzanie wszystkich fundacyj w Małopolsce należy do Województwa Lwwwskiego, jako władzy fundacyjnej I-szej instancji.

Według mojego zapatrywania zmiana kompetencji władzy fundacyjnej I-szej instancji w Małopolsce odnośnie do fundacyj o celach opieki społecznej, mogłaby nastąpić tylko w drodze przepisu wyraźnego, nie nasuwającego wątpliwości jak n. p. kompetencja władz fundacyjnych została wyraźnie ustalona w dekrecie o fundacjach z 1919 r. dla Kongresówki. Przeto z powodu braku wyraźnego przepisu, kompetencja Województwa Lwowskiego do orzekania o dopuszczalności fundacyj i do zatwierdzenia aktów fundacyj o celach opieki społecznej, w myśl obowiązujących dla Małopolski przepisów, jako I-szej instancji została utrzymaną w mocy, z tem, że Minister Pracy i Opieki Społecznej, jako instancja nadzorcza i władza II giej instancji w sprawach odnośnych jest kompetentny do kontroli, w szczególności do rejestracji i ldgalizacji tychże fundacyj.

Rozporządzeniem Prezydenta Rz. P. z dnia 22-go marca 1928 r. Dz. ust. Rz. P. Nr. 36 poz. 341 wprowadzono postępowanie administracyjne, które również ma zastosowanie w sprawach fundacyjnych. W szczególności mają tu zastosowanie przepisy, odnoszące się do właściwości rzeczowej i miejscowej z tem, że dla spraw fundacyjnych wyłącznie uzasadnioną jest kompetencja wojewody lwowskiego. Przepisy o osobach interesowanych i ich pełnomocnikach mają również zastosowanie w tym zakresie, w jakim, według obowiązujących ustaw, w sprawach fundacyjnych te osoby posiadają moc prawnej ingerencji. Oprócz danych, wymienionych w dziale V rozporządzenia o postępowaniu administracyjnem, pismo fundatora powinno stwierdzać zamiar kreowania fundacji, o ile chodzi o powstanie fundacji. Wogóle wszystkie postanowienia rozporządzenia o postępowaniu administracyjnem mają zastosowanie do spraw fundacyjnych, o ile nie są w wyraźnej sprzeczności z ustawami materjalnemi, w tych sprawach obowiązującemi. Każda decyzja w sprawach fundacyjnych powinna odpowiadać wymogom art. 75 rozporządzenia o postępowaniu administracyjnem, t. zn. zawierać podstawę prawną i pouczenie o środkach prawnych.

Rozporządzenie Prezydenta Rz. P. z 22 marca 1928 r. Dz. ust. Rz. P. Nr. 36 poz. 342 o postępowaniu przymusowem w administracji ma specjalne zastosowanie w sprawach fundacyjnych, gdyż władza administracyjna, sprawująca nadzór i opiekę nad fundacjami i realizacją ich celów, będzie często zniewoloną do wydawania zarządzeń i stosowania środków przymusowych. Nadmieniam, że w myśl obowiązujących przepisów o fundacjach nie przysługuje władzy fundacyjnej prawo nakładania grzywien o charakterze ściśle karnym, przeto władza kontrolująca będzie mogła korzystać z innych środków prawnych, a w szczególności z kary pieniężnej celem przymuszenia. Stosowanie przymusu bezpośredniego w sprawach fundacyjnych może mieć miejsce w wypadkach, gdy zarząd fundacji prowadzi swe agendy niedbale i władza fundacyjna po wyczerpaniu innych środków przymusowych, względnie z uwagi na zagrożony interes publiczny, zmuszoną jest odjąć zarząd fundacji odnośnemu organowi i przekazać go innej instytucji.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z 27-go listopada 1928 r. Dz. ust. Nr. 7 poz. 62 zawiera postanowienia o państwowych stypendjach, oraz innych funduszach państwowych dla młodzieży akademickiej.

Oprócz powyżej wymienionych rozporządzeń i ustaw obowiązują w sprawach fundacyjnych w Małopolsce także inne powszechnie obowiązujące ustawy, o ile fundacja jako osoba prawna występuje w pewnych stosunkach prawnych, unormowanych temi ustawami. N. p. jeśli fundacja prowadzi przedsiębiorstwo przemysłowe, lub wykonuje budowę, wówczas podlega odnośnym przepisom, jak każdy inny podmiot prawny.

B. Inne dzielnice Rzeczypospolitej.

Na ziemiach b. zaboru rosyjskiego obowiązuje dekret o fundacjach i zatwierdzaniu darowizn i zapisów z 7 lutego 1919 r. Dz. p. p. 215, zmieniony rozp. Prez. Rz. P. z 22 marca 1928 r. Dz. ust. Rz. P. Nr. 372, poz. 38. Według tego dekretu fundacja powstaje z mocy aktu prawnego między żyjącymi, albo z testamentu. Pierwszy ma posiadać formę aktu notarjalnego. Przy fundacji powstałej drogą składek, organizator składek zeznaje akt fundacyjny i jest uważany za fundatora. Z chwilą zatwierdzenia aktu fundacyjnego, powstaje osobowość prawna fundacji. Fundator, względnie jego następca prawny, obowiązany jest przekazać majątek fundacji z chwilą zatwierdzenia aktu fundacyjnego. Władzą właściwą fundacyjną jest minister resortu, którego fundacja dotyczy. Jeśli przedmiot fundacji należy do zakresu kilku ministrów, kompetentny jest każdy z tych ministrów w zakresie swego resortu. Zwyczajnie jednak sprawuje nadzór nad fundacjami jeden z ministrów, któremu ten nadzór został poruczony przez Radę Ministrów na zasadzie porozumienia. Każde ministerstwo prowadzi rejestr fundacyj, należących do jego resortu. Każda fundacja posiada swój statut, zawierający postanowienia o celu fundacji, organizacji zarządu i czynnościach. Jeśli statut przez fundatora, względnie jego następcę nie został ustanowiony, lub jest wadliwy, władza fundacyjna przy zatwierdzeniu fundacji nadaje jej statut, względnie w razie wadliwości istniejącego statutu, zmienia go, lub uzupełnia. Za życia fundatora władza fundacyjna może objąć fundację we własny zarząd tylko za zgodą fundatora, jeżeli inna organizacja fundacji jest niemożliwa, lub niecelowa. Cel fundacji musi służyć pożytkowi publicznemu. Władza fundacyjna odmawia zatwierdzenia fundacji, jeżeli ta jest przeciwna prawu, dobrym obyczajom, lub nieodpowiada wymogom administracji publicznej. Nadzór władzy obejmuje: żądanie sprawozdań i rachunków i uchylanie decyzyj organów zarządu, które są sprzeczne ze statutem fundacji, albo dla niej szkodliwe. Niedbałe organy zarządu władza nadzorcza może usunąć po bezskutecznem wezwaniu zarządu do dopełnienia czynności. Jeżeli cel fundacji stał się niemożliwy do osiągnięcia, lub sprzeciwia się interesom dobra publicznego może nastąpić zmiana fundacji i jej statutu, względnie

zniesienie fundacji. Decyzje ministerjalne mogą być zaskarżone przez każdego interesowanego w fundacji do Najwyższego Trubunału Administracyjnego. Wniesiona skarga ma z reguły moc wstrzymującą. Władza fundacyjna przy wydawaniu decyzji winna liczyć się możliwie najściślej z wolą fundatora.

W byłym zaborze pruskim normuje sprawy fundacyj kodeks cywilny niemiecki w art. 80 do 88. Fundacje prawa publicznego mają być normowane przez prawo publiczne. Oceniane według prawa prywatnego fundacje powstają w drodze aktu fundacyjnego, zeznanego między żyjącymi w formie pisemnej, lub w drodze rozporządzeń ostatniej woli, bądźto testamentem, bądź umową dziedziczną. Fundator do chwili zatwierdzenia fundacji przez władzę może ją odwołać, z chwilą jednak zatwierdzenia fundacji, fundator zobowiązany jest przenieść na cele fundacji majątek objęty aktem fundacyjnym. Akt fundacyjny wymaga zatwierdzenia Rady Ministrów. Statut określa ustrój fundacji. Rada Ministrów może zmienić cel fundacji i wyznaczyć inny, jeżeli cel ustanowiony przez fundatora jest niemożliwy, lub zagraża bezpieczeństwu publicznemu. Jednakowoż zmiana celu fundacji powinna uwzględniać o ile możności intencje fundatora. Przy zmianie, dochody fundacyjne powinny być przeznaczone w miarę możności dla tych samych destynatarjuszy, którzy korzystali z fundacji według pierwotnego celu. Zmiana celu fundacji upoważnia władzę do zmiany jej ustroju. Przed zmianą fundacji należy zasięgnąć opinji zarządu fundacji. Władzami nadzorczemi nad fundacjami są w I-szej instancji miejscowo właściwy wojewoda, w drugiej instancji minister właściwego resortu. Nadzór nad fundacjami szkolnemi i stypendyjnemi w I-szej instancji sprawuje kurator okręgu szkolnego, w II-giej instancji minister W. R. i O. P. Do Sądu Grodzkiego należy wydawanie zarządzeń w sprawie uzupełnienia liczby członków zarządu fundacji. Zmiana ustroju fundacji może nastąpić uchwałą zarządu. Osobną kategorję fundacyj stanowią fundacje rodzinne; zatwierdzenie aktu fundacyjnego tych fundacyj należy do Sądu Grodzkiego. Sąd sprawuje nadzór nad fundacjami rodzinnemi. Do zmiany fundacji wymagana jest uchwała rodziny, dla której fundacja jest przeznaczona.

C. Ogólne uwagi.

Jak z powyższych zestawień przepisów prawnych obowiązujących w Małoposce, w byłej dzielnicy rosyjskiej i w byłej dzielnicy pruskiej, wynika, stan prawny fundacji nie jest jednolicie unormowany.

W szczególności kompetencja władz fundacyjnych jest odmienną w poszczególnych dzielnicach. Fundacje w byłej Małopolsce i w byłej dzielnicy rosyjskiej są normowane przez przepisy publiczno-prawne, natomiast w byłej dzielnicy pruskiej normują sprawy fundacyjne w przeważnej części postanowienia prawa prywatnego. Również kwestje zmiany i zniesienia fundacyj są różnorodnie regulowane, gdy n. p. w prawie austrjackiem o zmianie sposobu realizacji fundacji rozstrzyga województwo lwowskie, a w sprawie zniesienia minister, to według prawa obowiązującego w byłej dzielnicy rosyjskiej do zmiany lub zniesienia fundacji wymagane jest zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, a w dzielnicy pruskiej uchwała Rady Ministrów.

Różnorodność ustaw i przepisów, obowiązujących w trzech dzielnicach w sprawach fundacyjnych, spowoduje często trudności w rozstrzyganiu tych spraw, jeśli zajdzie w myśl zasad prawa prywatnego między-dzielnicowego potrzeba stosowania rozmaitych norm.

II. TEORJA PRAWNA FUNDACJI, JEJ CHARAKTER PRAWNY, CECHY I WŁAŚCIWOŚCI.

W teorji prawa o fundacjach, poważne stanowisko zajmuje dzieło H e r r n r i t t a „Das oesterr. Stiftungsrecht“. Dzieło to posiada znaczenie dla praktyki, gdyż obejmuje całokształt spraw fundacyjnych w Austrji, a autor tego dzieła sam był praktykiem.

Według Herrnritta fundacja stanowi twór samorządny w organiźmie społecznym i służy do zrealizowania najrozmaitszych zadań kulturalnych i socjalnych w administracji państwowej Przeto wszystkie istniejące fundacje powinny być przystosowane do poglądów i prądów danej chwili, cel fundacji musi odpowiadać potrzebom czasu. Wszystkie świeckie fundacje winny podlegać nadzorowi państwa, które jest reprezentantem potrzeb społeczeństwa. Powyższy pogląd Herrnritta wskazuje, że jest on zwolennikiem teorji uniwersalistycznej, w przeciwieństwie do teorji indywidualizmu. Fundacja ma służyć celom ogólno-państwowym, kulturalnym i socjalnym, a nie celom odrębnym, nie mającym ńic wspólnego z ogólnemi zadaniami państwa. Tylko korzyść społeczna celu fundacji, daje jej uprawnienie do istnienia. Pojęcie fundacji w znaczeniu administracyjno-prawnem, nie jest identyczne ze znaczeniem fundacji prywatno-prawnem. Według § 646 ustawy cywil. austr. przepisy prawne co do fundacji mają być wydane w drodze administracyjno-politycznych rozporządzeń. W rozporządzeniach tych przeważała zawsze zasada zwierzchnictwa państwa nad fundacjami. W pierwszych dziesiątkach XIX wieku zasada powyższa uległa modyfikacji na rzecz tendencji indywidualno-prawnej w kierunku tym, że zarządzenia fundatora są wyłączną normą fundacji, a do władzy fundacyjnej należy tylko wykonanie woli fundatora (Dekret nadworny z 15 października 1840 r.).

Według prywatnego prawa fundacja jest podmiotem prawnym, powstałym przez oddanie majątku dla określonego celu. Strona indywidualna, t. j. powstanie fundacji, jako osoby prawnej jest myślą przewodnią poglądu prywatno-prawnego o fundacji.

Ze stanowiska państwowej administracji, główną kwestją jest działalność fundacji, jej cel społeczny i sposób osiągnięcia tego celu. Administracja państwowa normuje warunki indywidualnego rozwoju obywateli państwa, przeto fundacje, będące również uczestnikami państwa, mają znaczenie dla administracji państwowej, o ile ten rozwój popierają, względnie się jemu przeciwstawiają. Fundacja przeto w administracyjnym znaczeniu jest podmiotem określonych publicznych zadań administracyjnych i spełnia te zadania własnemi środkami pod nadzorem państwowej administracji.

Fundacja jest osobą prawną. Herrnritt nie używa określenia: „osoba związkowa“, które to określenie jest terminem nowszej nauki i nie jest jeszcze powszechnie uznane. W potocznem znaczeniu rozumiano przez fundację, bądźto akt założenia, dokument fundacyjny

bądźto samą instytucję fundacji. Dla pojęcia prawnego fundacji istotne są majątek fundacyjny i cel fundacji. Majątek stanowi element rzeczowy, cel fundacji element osobisty. Między majątkiem, a celem fundacji zachodzi taki sam związek, jaki istnieje między przedmiotami świata zewnętrznego w stosunku prawnym do człowieka, jako podmiotu prawego. Majątek fundacji ma służyć trwale i koniecznie pewnemu oznaczonemu celowi. Jest to t. zw. „fixum" majątku fundacji. Trwałe przeznaczenie rzeczy dla pewnego celu wymaga stworzenia przez prawo trwałej osobowości w t. zw. osobach prawnych, których wola jest ludzką wolą, lecz n. p. nie jest wolą jednostki. Osoba prawna posiada wolę ludzką, prawnie zorganizowaną, a podmiotem prawnym jest ludzki organ woli, podobnie jak przy osobie fizycznej wola jednostki.

Przy osobach prawnych należy odróżnić dwa typy, a to typ korporacyjny i typ zakładowy. Według Gierkego różnica między temi typami zachodzi w akcie tworzenia woli. Przy korporacji, wolę tworzą jej członkowie. Przy zakładzie, wola zakładu jest nadaną przez osobę nazewnątrz poza zakładem stojącą. Według Rosina, cel i wola zakładu jest transcendentalną, nadaną od zewnątrz, a przy korporacji, której cel i wola powstają w korporacji, jest immanentną. Przy korporacji decyduje o powstaniu i jej zniesieniu wola jej członków, wyrażona większością głosów, przy zakładach, gdzie cel jest ustanowiony przez trzecie osoby poza zakładem się znajdujące, kreacja zakładu pochodzi od zewnątrz, a organy zakładu muszą przyjąć wolę tej trzeciej osoby, jako normę dla swej działalności. Nie znaczy to, że osoba prawna o zakładowym charakterze nie jest podmiotem swojej woli i pozbawiona jest samodzielności; przeciwnie organ zakładu tworzy i objawia swą wolę, jako wolę zakładu, jednakowoż jest ograniczony w działaniu wolą osoby trzeciej, która jest normą zakładu. Zakład nie posiada tej ruchliwości i zdolności rozwojowej, co korporacja z powodu związania wolą przez osobę trzecią.

Fundacja jest osobą prawną o zakładowym charakterze, mającą urzeczywistnić cel powszechny użyteczny, cel nadany jej od zewnątrz, a wykonalny przy pomocy przeznaczonego na ten cel majątku. Nie znaczy to jednak, że fundacja musi być zakładem w technicznem znaczeniu. Istnieją bowiem liczne fundacje, które istnieją nie posiadając zakładów „sensum stricto".

Pokrewnemi fundacjom są instytucje, powstałe przez przeznaczenie majątku dla osoby (prawnej), istniejącej dla celów powszechnie pożytecznych, na założenie zakładu lub funduszu. Wspólną cechą wymienionych instytucyj jest majątek przeznaczony trwale dla określonego celu. Różnią się one od fundacji rozmaitością podmiotu woli. W szczególności przy darowiźnie dla celów powszechnie użytecznych, jeśli obdarowany podmiot prawny jest osobą prawną, której działalność podlega nadzorowi państwa, zostaje osiągnięty cel zbliżony do celu fundacji. Doktryna uważa takie darowizny za fundacje niewłaściwe, niesamodzielne, w odróżnieniu od właściwych. Według zapatrywania niektórych uczonych wymieniona darowizna była pierwszą formą prawną fundacji. Zasadnicza różnica między fundacją, a powyżej wymienioną darowizną zachodzi przy realizacji celu. Przy darowiźnie realizacja jest związana z istnieniem obdarowanego podmiotu prawnego tak, że z chwilą nieistnienia tego podmiotu, darowizna przestaje istnieć. Natomiast przy fundacji brak organu, który realizuje cel fundacji, prowadzi tylko do zmiany organizacji fundacji, nie naruszając ani istoty, ani celu fundacji. Darowizna powoduje prywatno-prawny stosunek między ofiarodawcą a obdarowanymi, który to stosunek jako prywatnoprawny, nie podlega kontroli administracji państwa. Fundacja natomiast powstaje pod gwarancją administracji państwa, niezależnie od woli fundatora i niezależnie od woli organu fundacji. Każde przeto zarządzenie ofiarodawcy dla celów powszechnie pożytecznych, wymaga szczegółowej interpretacji, czy chodzi tu o darowiznę, czy też ma powstać fundacja.

Stosunek fundacji do zakładu nie jest jasno postawiony, ani w literaturze, ani w praktyce. Należy odróżnić dwa rodzaje zakładów, a to zakłady, które należą do trzeciej osoby, nie posiadają własnej osobowości prawnej, niesamodzielne, oraz zakłady posiadające własną osobowość, samodzielne. Różnica między niemi polega na urządzeniach, służących do realizacji kolektywnych celów. Nie można identyfikować fundacji z samodzielnym zakładem, ponieważ są fundacje, które nie posiadają zakładowych urządzeń, kwalifikujących daną instytucję jako zakład. Pojęcie zakładu jest przeważnie techniczne, a nie prawne. Natomiast pojęcie fundacji jest ściśle prawne. Oba pojęcia, t. j. zakładu i fundacji spotykają się przy ufundowanym zakładzie, t. j. przy fundacji o charakterze zakładowym, jak szpital, zakład naukowy i t. p. Postanowienie § 646 ust. cyw. uwidocznia tę różnicę, odróżniając słusznie fundacje dla powszechnie pożytecznych zakładów, od fundacji na utrzymanie osób.

Różnica między fundacją, a funduszem polega na tem, że fundusz ma znaczenie techniczno-administracyjne, nie jest pojęciem prawnem w przeciwieństwie do fundacji. Jeśli fundusz posiada własny organ woli, osobowość prawną, można go określić jako fundację.

Gdy fundacja jest osobą prawną, musi posiadać wolę w prawnem znaczeniu. Wola bowiem należy do pojęcia osoby o znaczeniu prawnem. Wola bez prawnego uznania, nie jest wolą w prawnem znaczeniu-a podmiot tej woli, nie jest osobą prawną. Tak osoba fizyczna (człowiek), jak osoba prawna (związkowa) muszą być zatem uznane przez prawo, by mogły istnieć w prawnem znaczeniu. Przy osobach fizycznych, ustawodawstwo normuje tylko zewnętrzne objawy ludzkiej woli, natomiast proces tworzenia woli, t. j. sposób, w jaki ta wola powstaje u osób fizycznych nie jest przez prawo normowany, gdyż prawo przyjmuje, że u człowieka wola taka istnieje. Natomiast przy osobie prawniczej, normuje prawo sposób tworzenia woli, ponieważ wola ta nie jest wynikiem jednostki, lecz produktem działalności większej ilości podmiotów, tworzących wspólnie wolę osoby prawnej. Powstaje w ten sposób wola (zbiorowa) w granicach przez normy prawne ustanowionych.

Przy osobach prawniczych należy odróżnić tworzenie się woli i oświadczenie woli. Ustrój osoby prawnej daje przepisy dla tworzenia jej woli. Wola osób prawnych pochodzi od organów zastępujących osoby prawne i jest ich wolą. Pojęcie osoby prawnej nie jest w teorji prawa dotychczas uzgodnione.

Historyczna szkoła prawa (Savigny) uważa istnienie osób prawnych za fikcję podmiotów prawnych. Szkoła ta bowiem przyjmuje wolę tylko u człowieka jako jednostki, inne twory prawne, jak osoby prawne, uważa za fikcje. Teorja ta, t. zw. teorja fikcji, widziała przy fundacjach osobowość w celu fundacji, w majątku fundacji, w końcu w woli fundatora. Według t. zw. „Zweksvermögensteorie“ pojęcie osoby prawnej opiera się na celu (majątku) tejże osoby, który to cel (majątek jest substratem osoby prawnej. Według teorji woli („Willensteorie“) niema prawa bez podmiotu. Zdolność prawna człowieka jest wolą uznaną przez prawo, a nie istnieje sama w sobie.

Fundacja jest organizmem woli t. zw. „Willensorganismus“. Niema osoby w prawnem znaczeniu bez ludzkiej woli. Wola ta nie jest fikcyjną, lecz wolą praktyczną czynną, t. j. przejawiającą się w działaniu. Wola osoby prawnej w swem powstaniu i działanie woli jako mające podstawę w naturalnym organiźmie człowieka, nie podlegają normom prawnym. Fundacja jest organizmem woli z dwoma elementami, a to z działalnością organów, które tworzą wolę i czynności organizmu, oraz z regułą, według której odbywa się to działanie, zawartą w liście fundacyjnym.

Wola fundatora i wola fundacji nie są identyczne. Fundator ustanawia cel i ustrój fundacji, t. j. nadaje kierunek i regułę dla woli i działania fundacji, jako organizmowi woli. Wola fundatora mieści się w statucie fundacji. Poza tą wolą fundacja przez swoje organa objawia wolę swoją własną i działa w stosunku do osób trzecich. Wola fundatora spisana w statucie fundacji, jest koniecznym źródłem woli organu fundacji i dla fundacji samej.

Według Prof. Dr. Fryderyka Zolla, fundacje są organizacją społeczną, której działalność zmierza do osiągnięcia przy pomocy majątku fundacyjnego pewnego celu, wskazanego przez założyciela (fundatora). Normą działalności fundacji jest wola fundatora. Zdolność prawna fundacji jest ograniczona celem wskazanym w akcie fundacyjnym. Fundacje, nie będąc ludźmi, nie mogą same ani powziąć woli, ani jej wyrazić, a tem samem nie mają zdolności do działania i dlatego muszą mieć zastępców. Z tego powodu akt fundacyjny musi przewidzieć ustanowienie zastępców (organu osoby prawniczej). Zastępstwo obejmuje tylko upoważnienie do zawierania czynności prawnych, nigdy zaś do popełniania czynów bezprawnych. Jednakowoż fundacje są obowiązane do wynagrodzenia szkody, wyrządzonej innym osobom przez czyny swych organów, popełnione w wykonywaniu ich funkcji. Do powstania fundacji potrzebne jest istnienie odrębnego majątku i przeznaczenie go na pewien cel oraz potrzebne jest zatwierdzenie władzy ustawodawczej, lub administracyjnej.

Według poglądu Prof. Dr. Romana Longchamps osoba związkowa, t. zw. związek trwały, jest to urządzenie, składające się z pewnej odnawiającej się grupy ludzi i zorganizowane na podstawie abstrakcyjnych norm statutowych do prowadzenia trwałej i jednolitej działalności, powstałej z połączenia poszczególnych czynności tych ludzi i skierowanej na trwałe zaspokojenie pewnych potrzeb ludzkich (celów). Podmiotem prawnym jest sam związek jako realne urządzenie. Podstawę tej organizacji stanowią abstrakcyjne normy i cel. Osoby związkowe, nie są ludźmi i nie mają własnej woli, gdyż tylko organizmy obdarzone świadomością, są zdolne mieć własną wolę, która jest wytworzoną przez proces psychiczny. Brak tej jednej woli, jest zastąpiony normami prawnemi statutu. Fundacja jest takim związkiem trwałym, którego substratem są normy abstrakcyjne i cel, a działalność fundacji ma miejsce przez zastępców. Zarząd fundacji nie jest jej organem, lecz jej zastępcą. Ma miejsce łączna działalność, a nie łączna wola. Fundacja jest osobą prawną, ponieważ została uznaną przez porządek prawny jako osoba.

Teorja Prof. Longchamps różni się od teorji organu, której przedstawicielem jest Herrnritt. Według Herrnritta fundacja jest prawnym organizmem woli posiadającym własną wolę, jako normę zawartą w liście fundacyjnym, a zarząd fundacji jest organem, objawiającym własną wolę w granicach normy, ustanowionej przez fundatora. Dr. Longchams nie uznaje woli w osobie związkowej (prawnej), lecz tylko cel i normy abstrakcyjne dla organizacji społecznej, stanowiącej realną całość, która jest uznaną jako osoba. Ponieważ pojęcie „osoba prawna“ zawdzięcza swoje pochodzenie uznaniu przez porządek prawny pewnej organizacji, jako posiadającej osobowość prawną, przeto w praktyce odróżnianie, czy fundacja jest organizmem woli własnej, czy też tylko jednolitą organizacją działania, a nie organizacją woli, nie posiada znaczenia.

Austrjacki kodeks cywilny i rozporządzenia administracyjne nie podają prawnego sformułowania fundacji. Nauka prawa do XIX wieku nie zajmowała się wcale fundacjami, a jeśli sporadycznie sprawy te poruszała, to omawiała wyłącznie fundacje kościelne, zaliczając je do osób fikcyjnych, lub personifikowała je z zakładami, dla których fundacje ustanowiono. Za podmiot prawny uważano kościelny zakład, lub wszystkich destynatarjuszy, którzy mieli prawo korzystania z fundacji.

Dopiero w XIX wieku, kiedy zaczęto odróżniać osobę fizyczną od osoby zbiorowej, pojawiły się spółki i zakłady, a do tych ostatnich zaliczono fundacje.

Fundacja jako osoba prawna może być podmiotem praw prywatnych i publicznych. Zdolność prawna fundacji ogranicza się do stosunków gospodarczych, wyłączone są stosunki ściśle osobiste, jak familijne itp., które obchodzić mogą fundację, o ile dotyczą organów fundacji, względnie destynatarjuszy.

Fundacja posiada prawo dziedziczenia, jest zdolną do nabywania praw, oraz korzysta z uprzywilejowanego zasiedzenia. Fundacja jest zdolna do zaciągania zobowiązań wekslowych i może być kupcem. We wszystkich tych dziedzinach fundacja nabywa prawa i zaciąga zobowiązania przez swój zarząd.

Fundacja posiada zdolność procesową i wykonuje swe czynności procesowe przez organa fundacji. Do wdrożenia procesu sądowego potrzebne jest zezwolenie władzy nadzorczej (fundacyjnej).

W stosunkach administracyjno-prawnych fundacja jest instytucją społecznego życia gospodarczego. Fundacje opłacają podatki i partycypują w ulgach podatkowych i stemplowych, o ile służą celom powszechnie użytecznym.

Fundacja nie odpowiada ani za „dolus“, ani za

„culpa“, odpowiedzialni mogą być tylko członkowie zarządu. Natomiast w dziedzinie prywatno-prawnej fundacja odpowiada za czynności swoich organów, o ile te zostały dokonane w zakresie statutu fundacji.

Pojęcie osoby prawnej bez jakiegokolwiek udziału w majątku społecznym jest niemożliwem. Fundacja, jak inne osoby prawne, została powołaną do życia przedewszystkiem ze względu na prawa majątkowe. Ofiarowany przez fundatora majątek stanowił podstawę dla stworzenia organizmu woli, by użyć ten majątek dla przeznaczonego celu.

W odróżnieniu od stowarzyszenia, fundacja powstaje z chwilą zaistnienia majątku fundacyjnego. Niedostateczny majątek może stanowić przeszkodę dla powstania fundacji, jeśli nie wystarcza dla realizacji celu. Natomiast redukcja majątku istniejącej fundacji, względnie wzrost kosztów realizacji celu fundacji może spowodować zmianę celu fundacji, a przy zupełnej utracie majątku zniesienie fundacji.

Majątek fundacji stanowić mogą wszystkie przedmioty zdolne do realizacji celu. Ze względu na przedmiot fundacji dzielą się fundacje na użytkowe i dochodowe. Fundacje użytkowe mają za przedmiot majątek, nadający się do użytkowania, np. nieruchomości, natomiast fundacje dochodowe mają za przedmiot kapitały produktywne, których dochód jest przeznaczony do rozdziału między destynatarjuszy. Przedmiotem majątku fundacyjnego są wszystkie rzeczy o wartości zamiennej.

Akt fundatora zawiera wydzielenie majątku z przeznaczeniem ustanowienia fundacji dla realizacji celu fundacyjnego. Przez wydzielenie majątek nie przechodzi jeszcze na własność fundacji, ponieważ fundacja jeszcze jako osoba prawna nie istnieje, lecz ma dopiero zostać kreowaną na podstawie wydzielonego majątku. Jest kwestją sporną, jak należy określić prawnie wymieniony akt. Nie jest on „derelictio“, ponieważ fundator pozbywa rzecz dla fundacji — a znowu nie jest pozbyciem w ścisłem znaczeniu, ponieważ majątek nie zostaje równocześnie przeniesiony z osoby fundatora na inną istniejącą osobę. Zatem jest luka między zrzeczeniem się majątku przez fundatora, a nabyciem majątku przez fundację. Akt fundatora nie jest również umową prywatno-prawną, ponieważ przy ustanowieniu fundacji niema kontrahenta (fundacji). Teorja kreacyjna uważa akt fundatora za ofiarę (liberalitas) na rzecz celu społecznego, a nie na rzecz osoby. Państwo przyjmuje akt ofiary, który jest jednostronny, do wiadomości, celem zbadania jego właściwości dla celów społecznych, i tworzy fundację. Bez znaczenia jest dla tego aktu, że jest pisany w formie aktu prywatno-prawnego, który jest tylko sposobem przeznaczenia majątku na rzecz fundacji. Treść aktu fundatora stanowi ofiara dla celów społecznych. Ofiara może pochodzić od jednej osoby, lub większej ilości osób. Przy ofierze większej ilości osób, tak zwanej zbiórce, wyłania się kwestja, kto jest fundatorem, czy wszyscy uczestnicy zbiórki, czy tylko ta osoba, która organizowała zbiórkę. W polskiem prawie fundacyjnem, obowiązującem w Kongresówce, fundatorem jest organizator tejże zbiórki.

Państwo, przyjmując akt ofiary, rozstrzyga o dopuszczalności fundacji ze stanowiska publicznego.

III. ORGANIZACJA FUNDACYJ. ICH RODZAJE. ROLA PAŃSTWA.

W historycznym rozwoju prawa fundacyjnego ingerencja władzy państwowej nie była jednolita. W czasach średniowiecznych fundacje były wyłącznie kościelne i służyły dla tak zwanych „piae causae“, które należały do zakresu władzy kościelnej. U schyłku średniowiecza powstają pierwsze charytatywne fundacje. Powstają również fundacje familijne, które emancypują się z pod władzy kościoła. Z powodu zróżniczkowania fundacyj państwo sprawuje nadzór nad fundacjami świeckiemi, a za czasów państwa policyjnego austrjackiego także nad fundacjami ściśle kościelnemi. Do końca XVIII-go wieku cel fundacji musiał być etyczny i nie sprzeciwiać się ustawie. Dopiero w XIX-tym wieku pojawia się zasada w ustawodawstwie, że cel fundacji musi być powszechnie pożyteczny, a nie tylko etyczny. Nie wystarcza już cel, wymieniony np. w § 26 ustawy cyw. austr., t. j. cel dozwolony, gdyż fundacja wymaga do istnienia stałego celu powszechnie pożytecznego. Państwo współdziała przy powstaniu fundacji, zachowaniu majątku fundacyjnego, wypełnieniu celu fundacyjnego i rozstrzyga o istnieniu fundacji.

W prawie austrjackiem podział fundacji według celu nie był ściśle przeprowadzony, a to z powodu niejednolitych zarządzeń fundatorów, oraz z powodu wahającego się stanowiska rządu w sprawach fundacyjnych. Za czasów Marji Teresy nastąpiło scentralizowanie wszystkich fundacyj w tak zwanych komisjach fundacyjnych. Potem nastąpił system policyjny, a w końcu ministerjalny, który nie był ściśle według resortów przeprowadzony. W prawie polskiem fundacyjnem w b. Kongresówce system ministerjalny dla spraw fundacyjnych jest ściśle według resortów przeprowadzony. W prawie austrjackiem istnieje podział fundacyj na świeckie i kościelne. Do fundacyj świeckich należą fundacje dla ubogich, dla celów naukowych, wojskowych i t. p. Podział fundacyj na publiczne i prywatne nie jest przeprowadzony (jak w prawie niemieckiem), gdyż nawet fundacje familijne są w prawie austrjackiem fundacjami prawa publicznego. Fundacje familijne ograniczone były do członków pewnych rodzin. Fundacja familijna nie jest fideikomisem rodzinnym, gdyż spełnia zadania administracyjne, a własność majątku należy do fundacji. Fideikomis natomiast nie spełnia zadań administracyjnych, majątek należy do oczekiwaczy fideikomisu.

Przy fundacjach kościelnych należy odróżnić fundacje czysto kościelne od innych, znajdujących się pod zarządem kościoła. Do fundacyj czysto kościelnych należą fundacje, które służą dla celów ściśle religijnych. Państwo przy tych fundacjach nie sprawuje władzy nadzorczej, lecz w myśl konkordatu Kościół. Natomiast inne fundacje, znajdujące się pod zarządem Kościoła, jak beneficja i majątek kościelny, których dochody przeznaczone są na utrzymanie urzędów kościelnych, lub majątek, znajdujący się pod zarządem władzy kościelnej, choćby służył celom humanitarnym, nie kościelnym, podlegają nadzorowi władzy państwowej. (Ustawa o konkordacie normuje sposób tego nadzoru odnośnie do beneficjów kościelnych).

Podstawę prawną dla władzy zwierzchniczej pań-

stwa stanowi osobowość prawna fundacji, oraz przeznaczenie jej służenia celom powszechnej pożyteczności. Fundacje są ciałami autonomicznemi w administracji państwowej, wykonują one swój cel socjalny pod nadzorem państwa, a ogół praw, przysługujących państwu, jako najwyższemu uosobieniu celów społecznych, stanowi podstawę zwierzchnictwa władzy państwowej.

Dla działalności fundacji jest miarodajny statut, ustanowiony przez fundatora. Normy prawne odnoszą się bądźto do zapewnienia funkcjonowania fundacji, bądźto do utrzymania celu powszechnie użytecznego; w szczególności dotyczą one ściągnięcia majątku fundacyjnego, sporządzenia listu fundacyjnego, ustanowienia zarządu fundacji, lokaty kapitału, kwalifikacji destynatarjuszy, warunków korzystania z dochodów fundacji. Normy prawne są z reguły dyspozytywne, odnoszą się do wewnętrznego życia fundacji, a obowiązują, o ile nie ma zastosowania odmienna wola fundatora.

Natomiast normy prawne, dotyczące zewnętrznych stosunków fundacji, mają moc bezwzględnie obowiązującą i nie mogą ulec zmianie przez wolę fundatora. Są to postanowienia, że państwo sprawuje opiekę i nadzór nad fundacjami jako władza opiekuńcza w stadjum aktywowania fundacji, oraz nad zarządem majątku, że państwo jako władza nadzorcza nad ciałem autonomicznem sprawuje kontrolę, żeby fundacja spełniała oznaczone zadanie w administracji państwowej, czuwa nad rozdziałem dochodów fundacyjnych, wreszcie zarządza zmianę fundacji, względnie jej zniesienie.

Według postanowienia § 49 o zakresie działania władzy urzędów I instancji w b. Austrji należy do starostw (obecnie do prezydentów miast) władza nadzorcza i tutela (opieka) państwa nad fundacjami świeckiemi i duchownemi, o ile do sprawowania tych funkcyj nie są ustanowione specjalne organy i o ile niema odmiennych zastrzeżeń na rzecz wyższej władzy. W szczególności do kompetencji władz powiatowych należy pośrednictwo przy aktywowaniu fundacji między fundatorem a organem fundacji, zabezpieczenie i wydzielenie majątku fundacyjnego na rzecz fundacji, wpływanie na sporządzenie i przedłożenie władzy fundacyjnej listu fundacyjnego. Odnośnie do istniejących fundacyj władza powiatowa ma czuwać nad organami fundacyj, a to nad stanem majątku, jego lokatą, kontrolować powstały przyrost majątku i jego ubytek, kontrolować rachunki, inwentarze, plany gospodarcze i o spostrzeżeniach zawiadamiać władzę fundacyjną. W razie potrzeby ogłasza władza powiatowa o opróżnionych miejscach fundacyjnych i pośredniczy przy przedkładaniu podań destynatarjuszy o nadanie im miejsc, względnie przyznanie korzyści. Wreszcie władza powiatowa stawia wnioski na zmianę fundacji i współdziała przy jej dokonaniu. Za specjalny organ, na rzecz którego mogą być zastrzeżone funkcje władzy powiatowej, należy uważać władze szkolne nadzorcze odnośnie do fundacyj szkolnych

Według § 35 zakresu działania namiestnictw b. Austrji najwyższą władzą fundacyjną w kraju było namiestnictwo (obecnie Urząd wojewódzki lwowski), o ile zakres jego nie jest ograniczony przez postanowienia fundatora, wyrażone w liście fundacyjnym

Do zakresu władzy krajowej, jako fundacyjnej, należy czuwanie, żeby list fundacyjny był sporządzony według przepisów prawnych i odpowiadał woli fundatora, rozstrzyganie o dopuszczalności fundacji, w szczególności o tem, jak i w jakiej postaci fundacja ma prawnie istnieć, zatwierdzenie listu fundacyjnego. Władza II instancji czuwa, żeby majątek fundacyjny bez uszczerbku został oddany fundacji, żeby był dostatecznie zabezpieczony Władza krajowa bada, czy lokata majątku daje ustawową gwarancję, mianuje zarząd fundacji, o ile nie jest ustanowiony przez fundatora, zatwierdza statuty, uchwały, budżety i rachunki zarządu, oraz rozstrzyga o pozbyciu i obciążeniu majątku. Władza fundacyjna sprawuje nadzór nad dokładnem wypełnieniem zobowiązań fundacji, zaciągniętych przez nią, jakoteż zobowiązań osób innych w stosunku do fundacji. Dba, żeby ufundowane zakłady były utrzymywane w odpowiednim stanie, żeby opróżnione miejsca, przeznaczone do rozdania, były w należytym czasie ogłoszone. Władza administracyjna II instancji według postanowień listu fundacyjnego nadaje korzyści fundacyjne, względnie bada, czy nadawanie lub prezenta przez inne osoby odbywa się w sposób przepisowy, rozstrzyga spory, kontroluje, czy warunki fundacyjne zostały dotrzymane przez percypientów, t. j. osoby stale korzystające z dochodów fundacji Wreszcie władza fundacyjna rozstrzyga o kumulacji fundacyj, dalszem korzystaniu i odjęciu korzyści fundacyjnych.

Sporną jest kwestja, czy zmiana fundacji należy do kompetencji władzy krajowej. Według praktyki dotychczasowej, oraz prawodawstwa niemieckiego do dokonania zmiany kompetentną jest władza ustawodawcza. Jednakowoż zapatrywanie to jest niesłuszne, gdyż zmiana fundacji, obejmująca zmianę sposobu realizacji celu fundacji, wskutek zmiany warunków, które istniały przy powstaniu fundacji, należy do kompetencji władzy fundacyjnej. Ustawodawstwo polskie w sprawie zmiany fundacji w Małopolsce nie zmieniło kompetencji wojewody lwowskiego. Na ziemiach b. zaboru pruskiego zmianę fundacji decyduje Rada ministrów na wniosek właściwego wojewody, która-to władza jest również kompetentną do zatwierdzenia fundacji. W b. zaborze rosyjskim zmiany fundacji dokonuje minister odnośnego resortu.

W postanowieniu § 35 rozporządzenia ministerjalnego z 19 stycznia 1853 r. Dz. p. p. Nr. 10 mieści się przepis, że kompetencja władzy krajowej może być zniesioną, lub ograniczoną przez wyraźne postanowienie listu funndacyjnego. Ograniczenie to jednak nie może dotyczyć istotnych momentów fundacji, które stanowią o socjalno-prawnych zadaniach fundacji, jak np. wydawanie decyzji o dopuszczalności fundacji, kontrola nad majątkiem, rozdziałem dochodów i t. p. Wymienione funkcje nie mogą zostać odjęte postanowieniem listu fundacyjnego.

Ustawodawstwo austrjackie jako II-gą instancję w sprawach fundacyjnych przyjęło ministerstwo spraw wewnętrznych, które sprawowało najwyższe kierownictwo nad fundacjami, nie podlegającemi nadzorowi ministerstwa wyznań i oświaty, lub ministerstwa obrony krajowej. Do kompetencji ministerstwa wyznań i oświaty należały fundacje naukowe i kościelne, do ministerstwa obrony krajowej fundacje wojskowe. Wszelkie inne fundacje należały do kompetencji ministra spraw wewnętrznych. Rozdział fundacji w systemie ministerjalnym, przyjętym w Polsce, nie został ściśle przeprowadzony.

Działalność władzy państwowej jest inna w stadjum powstawania fundacji, inna w czasie funkcjonowania i ukończenia fundacji. W stadjum powstawania fundacji władza zwierzchnicza państwa postanawia o dopuszczalności ustanowienia fundacji ze stanowiska prawnosocjalnego, troszczy się o ściągnięcie majątku fundacyjnego, decyduje o organizacji zarządu fundacji i zatwierdza list fundacyjny.

Względem funkcjonującej fundacji władza państwowa sprawuje nadzór nad administracją majątku fundacyjnego, kontroluje organa zarządu, decyduje o lokacie i zezwala na pozbycie, lub obciążenie majątku; w szczególności kontroluje władza, czy cel fundacji jest spełniany, czy zakład należycie utrzymany, czy korzyści fundacyjne regularnie są rozdzielane drogą konkursu i zgodnie z postanowieniami listu fundacyjnego.

W wypadkach uszczuplenia, lub zniszczenia majątku fundacyjnego władza przeprowadza zmianę, względnie zarządza zniesienie fundacji i rozporządza pozostałym majątkiem.

Akty administracyjne, na mocy których władza wydaje zarządzenia, są albo rozporządzeniami, albo upoważnieniami, lub też wreszcie zarządzeniami konstytutywnemi. Zwykle rozporządzenia administracyjne nie stwarzają materjalnych przepisów, odnoszą się przeważnie do zarządzeń administracyjnych. Konstytutywne zarządzenia są to akty konkretne, stwarzające bezpośrednio subjektywne prawa publiczne. Do ostatnich należą między innemi: zatwierdzenie listu fundacyjnego, który staje się w ten sposób statutem fundacji i nadaje fundacji charakter osoby prawnej, zmiana fundacji, połączenie, zniesienie fundacji, które z reguły obejmuje przeznaczenie majątku na inny cel.

Sam akt fundatora zawiera ofiarę majątku na cele publiczne z żądaniem stworzenia fundacji, jako nowego podmiotu prawa. Fundator jest związany tym aktem z chwilą skierowania swojego oświadczenia do władzy fundacyjnej, bądźto pośrednio przez inną władzę państwową, bądźto bezpośrednio, gdyż władza ta, jako reprezentant państwa, daje gwarancję co do powstania i użycia fundacji na cele społeczne. Co do formy aktu prawo postanawia wolność, byleby dotrzymane zostały ogólne przepisy, odnoszące się do sporządzania aktów ważnych, a więc żeby istniała zdolność do działania prawnego, zupełna przytomność, odnośnie do woli wyrażenie jej poważnie, bez przymusu, oszustwa i błędu istotnego i t. p.

Ingerencja państwa przy powołaniu do życia fundacji i w czasie jej funkcjonowania jest prawno-społecznie w pełni uzasadniona, majątek bowiem fundacji staje się majątkiem państwowym. Z zasady tej wynika również swobodna ocena władzy państwowej przy zatwierdzaniu listu fundacyjnego, zmianie, lub zniesieniu fundacji, zastępstwo interesów fundacji w zasadzie przez organa państwowe.

Fundacje posiadają niekiedy osobny organ zarządzający i osobny organ rozdzielający. Zwyczajnie przy fundacjach o ściśle określonem kole destynatarjuszy znajdują się równorzędnie oba wymienione organy. Wówczas organ zarządzający jest reprezentantem fundacji, zastępuje ją w stosunkach prywatno- i publiczno-prawnych na zewnątrz — natomiast organ rozdzielający jest wewnętrzny, zajmuje się tylko nadawaniem korzyści i realizacją celu fundacyjnego. Przy mniejszych fundacjach, oraz przy fundacjach pod zarządem państwa zostających zwyczajnie niema osobnego organu rozdzielającego, tak, że zarząd fundacji sprawuje obie powyżej wymienione funkcje. Postanowienia co do zarządu i rozdawnictwa mieszczą się w akcie fundatora. Jeśli akt fundatora takich postanowień nie zawiera, wówczas obowiązują normy prawne, przewidziane dla fundacyj szkolnych i fundacyj dla ubogich. Według tych norm fundacje dla ubogich przechodzą w zarząd gmin, o ile fundator nie umieścił innego zastrzeżenia, a odnośnie do fundacyj szkolnych przechodzą w zarząd miejscowych rad szkolnych. Jeśli co do zarządu fundacji niema postanowień fundatora, ani norm prawnych, wówczas władza państwowa występuje jako władza nadzorcza i porucza zarząd władzom państwowym lub innym. Władze państwowe lub komunalne, sprawujące zarząd fundacji, mają prawo do pobierania opłat za czynności zarządu. Natomiast nie należą się żadne opłaty władzy państwowej lub komunalnej za czynności nadzorcze.

Ustawodawstwo, obowiązujące w Małopolsce, wymaga dla każdej fundacii sporządzenia listu fundacyjnego, który, jak wspomniałem, musi być zatwierdzony przez władzę fundacyjną. List fundacyjny może zmodyfikować zarządzenie fundatora, stanowi on, opierając się na zarządzeniu fundatora, akcie ofiary, regułę dla organizmu woli fundacji. List fundacyjny nie jest identyczny z aktem ofiary, jak fundacja nie jest identyczną z osobą fundatora. List fundacyjny stanowi rozporządzenie wykonawcze władzy państwowej, wydane na podstawie aktu ofiary, które ma moc obowiązującą.

Sporządzenie listu fundacyjnego należy zwykle do przyszłego organu zarządzającego fundacją. W wypadkach uchylenia się zarządu od sporządzenia listu fundacyjnego, władza fundacyjna sporządza sama list fundacyjny, o ile możności w porozumieniu z przedstawicielami fundatora.

Koszty sporządzenia listu fundacyjnego mają być pokryte z majątku fundacyjnego, o ile akt fundatora nie zawiera odmiennych postanowień. List fundacyjny ma zawierać oznaczenie celu i sposobu realizacji tego celu. List fundacyjny ma być stypulowany w porozumieniu z osobami interesowanemi, a to przy fundacjach powstałych na mocy aktu między żyjącemi z fundatorem, względnie jego następcą, przy rozporządzeniach ostatniej woli z sukcesorami fundatora i osobami substytuowanemi, oraz osobami, którym zarządzenie fundatora przyznaje pewne prawa.

Destynatarjusze są tylko faktycznie interesowani, ich interes zastępuje z urzędu władza fundacyjna, przeto przy sporządzaniu listu fundacyjnego nie są stronami legitymowanemi. List fundacyjny winien być sporządzony w trzech egzrmplarzach, a to jeden dla fundatora, względnie władzy spadkowej, jeden dla zarządu fundacji, wreszcie jeden dla władzy fundacyjnej. Oprócz innych szczegółów powinien list fundacyjny zawierać postanowienia o celu fundacji, środkach jego realizacji, lokacie kapitału, o stanie majątkowym i zarządzie, które to postanowienia należy powołać dosłownie z aku ofiary fundatora. Władza państwowa, zatwierdzając list fundacyjny i umieszczając klauzulę ratyfikacyjną, zobowiązuje się do utrzymania fundacji i do jej wykonania według postanowień tego listu. Od tego czasu fundacja

pozostaje pod nadzorem państwa, które rozstrzyga również o pretensjach destynatarjuszy.

Istnienie formalnego listu fundacyjnego nie jest jednak koniecznym warunkiem istnienia fundacji. Przy starych fundacjach niema listu fundacyjnego, lecz długoletnie istnienie fundacji stanowi jej formalną konstytucję. Nowsze fundacje posiadają z zasady listy fundacyjne.

Ewidencja wszystkich istniejących fundacyj posiada doniosłe znaczenie dla działalności państwa. Państwo prowadzić zatem winno ścisłą kontrolę działalności wszystkich istniejących fundacyj. W Polsce istnieje tendencja utrzymywania w ścisłej ewidencji wszystkich spraw fundacyjnych, a w myśl dekretu o fundacjach z 1919 r. przewidziane są katastry fundacyjne w poszczególnych ministerstwach. Ewidencja i kontrola nad fundacjami prowadzoną jest przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej, które działa w porozumieniu z Ministerstwami zainteresowanemi.

Odnośnie zarządu kapitałami fundacyjnemi normy prawne w rozwoju ustawodawstwa były niejednolite. W połowie XVIII-go wieku kapitały fundacyjne należało lokować w publicznych funduszach, a kapitały, umieszczone na hipotekach, miały być spłacone. W późniejszych czasach lokata mogła być dowolna, np. przez kupno nieruchomości, w pożyczce hipotecznej, w papierach wartościowych, w efektach wartościowych i w kasach oszczędności; w tych ostatnich do pewnej ograniczonej wysokości. O lokacie decyduje fundator, ewentualnie państwowa władza fundacyjna. Władza fundacyjna czuwa nad wydzieleniem majątku fundacyjnego na rzecz fundacji, dba o winkulację obligacyj, interwenjuje przy postępowaniu upadłościowem fundacji. Zarząd fundacyjny jest obowiązany zawiadamiać władzę o śmierci swych członków. Do aktów administracyjno-majątkowych, przekraczających zwyczajny zakres gospodarczy, wymagane jest zezwolenie władzy fundacyjnej. Do tych czynności należą: prowadzenie procesu, obciążenie, pozbycie, zrzeczenie się majątku fundacyjnego.

Nadawanie korzyści fundacyjnych nie może nastąpić niezależnie od państwowej władzy fundacyjnej, a to nawet przy fundacjach, pozostających w zarządzie władz autonomicznych. Od połowy XIX-go wieku zasada powyższa nie była ściśle przestrzegana, lecz w praktyce wymagano doniesienia przynajmniej władzy fundacyjnej o dokonanym rozdziale, która badała, czy rozdział nastąpił zgodnie z listem fundacyjnym. W teorji możliwe są trzy alternatywy: albo władza fundacyjna samodzielnie nadaje korzyści fundacyjne, bo jest organem nadawczym według postanowienia listu fundacyjnego, lub w wypadku, gdy ustanowiony organ nadawczy tej funkcji nie przyjął, albo osoba trzecia nadaje korzyści fundacyjne, a władza przyjmuje powyższe nadanie do wiadomości, rozstrzygając zażalenia kandydatów, którym odmówiono nadania korzyści, lub wreszcie korzyści fundacyjne nadaje władza na skutek prezenty ze strony trzecich osób. W tym wypadku władza może odmówić nadania tylko w razie braku kwalifikacyj, które są wymagane w chwili nadania. Nadawanie korzyści nastąpić winno na podstawie uprzedniego rozpisania konkursu.

Korzystanie z fundacji gaśnie przez śmierć percypienta, przez utratę kwalifikacyj wymaganych, skutkiem zniesienia fundacji, lub nadejścia jej terminu końcowego, jeśli była terminową, wreszcie z powodu odjęcia korzyści na podstawie orzeczenia władzy niegodnemu kandydatowi. Normy prawne co do kwalifikacji kandydatów dotyczą specjalnie fundacyj naukowych.

IV. ZMIANA I ZNIESIENIE FUNDACJI.

Działalność fundacji gaśnie przez spełnienie celu fundacyjnego. Zmianę fundacji zarządzić może wyłącznie władza państwowa, która czuwa nad trwaniem fundacji. Przyczynami, powodującemi zniesienie fundacji, są: nadejście terminu końcowego przy terminowych fundacjach, znaczne zmniejszenie, lub zniszczenie majątku, odpadnięcie destynatarjuszy. Fakty, które tylko zewnętrznie działalności fundacji dotyczą, jak zmiana organów, zmiana objektów majątkowych, powiększenie, lub zmniejszenie koła destynatarjuszy, nie naruszają organizmu fundacji. Niemożność dalszej działalności fundacji, niemożność realizacji pierwotnego celu powoduje zniesienie fundacji, o ile zmiana sposobu realizacji celu nie ma widoków. Zniesienie fundacji połączone jest często z powstaniem nowej fundacji.

Zmiana następuje drogą zarządzenia władzy fundacyjnej. Przed zmianą władza fundacyjna winna stwierdzić, że dalsze spełnienie postanowień fundatora faktycznie i prawnie jest niemożliwe. Zmiana powinna nastąpić w granicach niezbędnych konieczności, a zmieniona fundacja ma być możliwie zbliżoną do fundacji pierwotnej. Nie stanowi zmiany ustroju fundacji zmiana w osobie organów fundacji, ani też zmiana osób destynatarjuszy. Zmiany ustroju dotyczyć mogą organów zarządu, lub organów nadawczych. Zmiana organu zarządu powoduje wtedy zmianę fundacji, jeśli zarząd był poruczony listem fundacyjnym określonemu organowi. Natomiast przy zmianie organu nadawczego (prezentacyjnego) następuje z reguły zmiana fundacji. Przy zmianie fundacji winna nastąpić zmiana listu fundacyjnego. Zmiana dotyczyć może tylko sposobu realizacji celu fundacji, a więc tylko nieistotnych jej postanowień. Zmiana w stanie majątku fundacyjnego powoduje z reguły zmianę zakresu działania fundacji, nie zmienia jednak treści fundacji. Zmiana będzie miała miejsce, gdy dalsza realizacja celu jest niemożliwa z powodu zmiany majątku.

Niemożliwość realizacji celu, niedozwolony cel, albo bezużyteczność celu ze stanowiska publiczno-administracyjnego powoduje zniesienie, lub zmianę fundacji. Odpadnięcie destynatarjuszy powoduje z reguły zmianę fundacji. Zmiana w organizacji zakładów, powołanych do realizacji celu fundacji, powoduje często również zmianę fundacji. Przy postępowaniu permutacyjnem podmiotami praw są organy fundacyjne, gdyż przysługuje im prawo współdziałania w zarządzie fundacji, percypienci fundacyjni, t. j. osoby każdocześnie uprawnione do obdarowania, wreszcie osoby trzecie, które mają pretensje do fundacji, jak np. dożywotnicy majątku i t. p., lecz te ostatnie osoby stoją poza węzłem fundacyjnym i dochodzić mogą swych praw w drodze prywatno-prawnej. Podmiotami interesów są destynatarjusze fundacji i każdocześni oczekiwacze na korzyści fundacyjne. Osoby te nie są stronami w postępowaniu permutacyjnem. Jako strony przy permutacji uwzględnia się tylko organy fundacyjne i percypientów fundacyjnych.

Przy całkowitej utracie majątku, lub istotnem zmniejszeniu tegoż, może być fundacja zmienioną. Jednakowoż należy dążyć przedewszystkiem do permutacji fundacji przez zmniejszenie świadczeń, ewentualnie należy przeprowadzić kumulację fundacji, lub spoczywanie tychże przez czas dłuższy. Jedynie mało dotowane fundacje należy znieść i kapitały połączyć z fundacjami tego samego rodzaju, lub o pokrewnych celach. Brak destynatarjuszy przy fundacjach familijnych jest przyczyną zniesienia, przy innych powodem do zmiany. Ustawowe przekształcenia pewnych gałęzi administracji może powodować również zniesienie fundacji. Formalne rozwiązanie fundacji ma miejsce drogą rozstrzygnięcia przez władzę fundacyjną, która powinna się upewnić, że niema uzasadnionych widoków do zdobycia majątku, jak przez wezwanie do ofiar, zbiórek itp. Majątek zniesionej fundacji nie powinien stanowić „bonum vacans“, lecz powinien być przeznaczony dla pokrewnych celów socjalnych, lub humanitarnych. Fundacja powstająca w miejsce zniesionej odpowiada za zobowiązania tejże do wysokości przyjętego majątku. Fundacja ma istnieć według woli fundatora po wieczne czasy, lecz jako twór ludzki może mieć swój koniec i ulega zmianom koniecznym ze względu na bieg czasu i zmianę warunków istnienia.

USTAWY i ROZPORZĄDZENIA
obowiązujące w sprawach fundacyjnych.

I. Przepisy prawa austrjackiego.

1) Powszechna ustawa cywilna z 1 czerwca 1811 r. Zbiór ustaw Nr. 946, w szczególności postanowienia: § 26, § 230, § 646, § 849.
2) Patent niesporny z 9 sierpnia 1854 r. § 84.
3) Rozp. Min. Wyznań i Oświaty z 5 września 1872 r. L. 4244.
4) Dekret Kancelarji nadw. z 1 października 1823 r.
5) „ „ „ z 16 listopada 1826 r. Zb. U. Pol. Nr. 89, tom 54.
6) Rozp Min. Wyznań i Oświaty z 2 września 1880 r. L. 2818.
7) Dekret Nadworny z 16 grudnia 1819 r.
8) Rozp. Min. Wyznań i Oświaty z 16 lutego 1876 r. L. 17726.
9) Rozp. Min. Wyzn. iOśw. z 3 lutego 1880 r. L. 862.
10) Dekret Kanc. nadw. z 24 czerwca 1824 r. Zb. U. Pol. T. 52, str. 292.
11) Dekret Kanc. nadw. z 7 kwietnia 1764.
12) „ „ „ z 21 maja 1841 r. L. 15749 i Rozp. Min. Wyznań i Oświaty z 26 września 1892 r. L. 1651 ex 1890.
13) Rozp. Min. Wyzn. i Ośw. z 5 września 1872 r. L. 4244.
14) Dekret Kanc. nadw. z 21 maja 1841 r. L. 15749.
15) Rozp. Min. z 19 stycznia 1853 r. Dz. p. p. Nr. 10 § 35 i § 49.
16) Ustawa z 7 maja 1874 r. Dz. U. P. Nr. 50.
17) Obwieszczenia Prez. Nam. z 5 kwietnia 1869 r. L. 857/Pr. Dz. U. Kr. Nr. 18.
18) Rozp. Min. Wyznań i Oświaty z 18 lutego 1882 r. L. 753 Dz. Rozp. Min. Nr. 14.
19) Rozp. Min. Wyznań i Oświaty z 3 stycznia 1849 r. L. 7703 Dz. U. p. Nr. 68.
20) Rozp. Min. Wyznań i Oświaty z 16 kwietnia 1879 r. L. 5324.
21) Rozp. Min. Wyznań i Oświaty z 15 listopada 1887 r. L. 8560.
22) Ustawa z 15 września 1909 r. Dz. U. P. Nr. 198, § 1.

II. Przepisy prawa polskiego.

23) Ustawa Konstytucyjna z 17 marca 1921 r. Dz. u. Rz. P. Nr. 44 p. 267 (art. 111—114).
24) Ustawa o Konkordacie ze Stolicą Apostolską z 23 kwietnia 1925 r. Dz. u. Rz. P. Nr. 47 p. 224 (art. 1, 14, 24).
25) Ustawa o reformie rolnej z 28 grudnia 1925 r.
26) Ustawa o organizacji władz. Dz. u. Rz. P. Nr. 39 p. 234.
27) Ustawa z 18 lipca 1924 r. Dz. u. Rz. P. Nr. 72 poz. 699 (art. 4 p. b. i art. 11 p. b).
28) Ustawa o Opiece Społecznej z 16 sierpnia 1923 r. Dz. u. Rz. P. Nr. 92 p. 726.
29) Rozp. Prez. Rz. P. z 22 kwietnia 1927 r. Dz. u. Rz. P. Nr. 40 poz. 354.
30) Rozp. Prez. Rz. P. z 22 marca 1928 r. Dz. u. Rz. P. Nr. 38 p. 359.
31) Rozp. Min Pracy i Opieki Społecznej z 23 listopada 1927 r. Dz. u. Rz. P. Nr. 2 poz. 13.
32) Ustawa z 30 stycznia 1920 Dz. u. Rz. P. Nr. 11 poz. 61.
33) Ustawa Wodna z 19 września 1922 r. w brzmieniu ogłoszonem w Dz. u. Rz. P. Nr. 62 ex 1928 r. poz. 574, art. 138.
34) Ustawa o Prok. Gener. Rz. P. Dz. u. Rz. P. Nr. 107 ex 1924 r. poz. 967.
35) Rozp. Prez. Rz. P. z 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań pryw.-praw. w brzmieniu ustalonem Rozp. Min. Skarbu i Sprawiedliwości z 25 marca 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 213.
36) Rozp. Prez. Rz. P. z 27 grudnia 1924 r. o przerach. zobow. Związków Samorządowych oraz obligacyi, opartych na takich zobowiązaniach (Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1026).
37) Rozp. Prez. Rz. P. z 17 marca 1924 r. o przerach. zobow. Skarbu Państwa z tytułu pożyczek państw., oraz o konwersji tych pożyczek (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 274).
38) Rozp. Prez. Rz. P. z 26 czerwca 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 543 o przerach. pożyczki złotej na 8% pożyczkę.
39) Rozp. Prez. z 27 grudnia 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 115 poz 1028 o przerach. zobowiązań Skarbu Państwa austr. i węgier., oraz zobowiązań Kraju Galicji.
40) Rozp. Min. Skarbu z 27 lutego 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 21 p. 152.
41) Rozp. Prez. Rz. P. z 16 stycznia 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 7 p. 40.
42) Rozp. Prez. Rz. P. z 22 marca 1928 r. o postęp. admin. (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341).
43) Rozp. Prez. Rz. P. z 22 marca 1928 r. o postęp. przymus. (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 342).
44) Rozp. Prez. Rz. P. z 13 kwietnia 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 339 poz. 38, art. 20 „O komunalnych Kasach Oszczędn.“.
45) Rozp. Prez. Rz. P. z 3 grudnia 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 953, art. 1 i 2 „O lokacie kapitałów fundacyjnych“.
46) Rozp. Min. Skarbu Dz. U. Nr. 97 poz. 858/27 „Zniesienie ograniczenia obrotu walutami zagranicznemi“.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA i ROZPORZĄDZENIA.

L. 8820/29 I.

OBWIESZCZENIE.

W numerze 28 krakowskiego Dziennika Wojewódzkiego z 1929 r. pod poz. 293 ukazało się następujące ogłoszenie Krakowskiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 10 grudnia 1929 r. w sprawie wojskowych zakazów budowy w obrębie Gminy stoł. król. miasta Krakowa:

Zgodnie z wyjaśnieniem Zarządu fortecznego w Krakowie podaję do wiadomości, że ograniczenia budowlane z uwagi na wewnętrzne fortyfikacje zostały w Krakowie zniesione, a obowiązują tylko ograniczenia w rejonie bezpieczeństwa składów amunicji. W szczególności w obrębie granic administracyjnych Gminy stoł. król. miasta Krakowa wolne są obecnie od wojskowych zakazów budowy:

1) dzielnica I—XV t. j.: Śródmieście, Wawel, Nowy Swiat, Piasek, Kleparz, Wesoła, Stradom, Kazimierz, Ludwinów, Zakrzówek, Dębniki, Półwsie Zwierzynieckie, Zwierzyniec, Czarna Wieś i Nowa Wieś w całej rozciągłości;

2) dzielnica XVI Łobzów z wyjątkiem skrawka, zawartego między torem kolejowym a granicą gminy Bronowice Wielkie tj. parcel lkat. 51, 54, 58/1, 58/2, 59, 60, 62/2, 62/1, 53, 52, 49/2, 49/1, 48, 47, 819, 821 i bud. 71/2, co do których istnieje warunkowy zakaz budowy;

3) dzielnica XVII Krowodrza z wyjątkiem północno-zachodniego skrawka przy granicy gminy Prądnik Biały i gminy Tonie, tj. parcel lkat. 495/1, 495/2, 514, 523, 534/1, 534/2, 554, 573, 574, 593/1, 593/2, 594, 622, 623, 644 645/1, 645 2, 663 i 664, które objęte są warunkowym zakazem budowy;

4) dzielnice XVIII—XX, tj. Warszawskie, Piaski, Grzegórzki i Dąbie w całej rozciągłości;

5) dzielnica XXI Płaszów, z wyjątkiem:

a) obszaru położonego w promieniu 600 metrów od fortu Lasówka, tj. część ulicy Przewóz, część ulicy Golikówka i drogi oznaczonej lkat. 2255, objętych ścisłym zakazem budowy,

b) obszaru, na którym znajdują się składy amunicyjne wojskowe i prowadzą ulice Dworcowa, Wodna, Wielicka i Gipsowa, który ograniczony jest torem kolejowym, granicą dzielnicy XXII Podgórze, oraz drogą lkat. 1166 do podjazdu kolejowego i który objęty jest warunkowym zakazem budowy;

6) dzielnica XXII Podgórze z wyjątkiem przestrzeni odciętej od południa granicą gminy Wola Duchacka, od wschodu granicą dzielnicy XXI Płaszów, od północy linją Krzemionek (wapiennik miejski, Kopiec Krakusa, Akademja Górnicza do zbiegu ulic Łagiewnickiej i Czyżówka), oraz ulicą Łagiewnicką do granicy gminy Łagiewniki, tj. obszaru, gdzie biegną ulice Wielicka od wapiennika miejskiego do granicy gminy Wola Duchacka, Jerozolimska, Swoszowicka, Puszkarska, Łagiewnicka od zbiegu z ulicą Czyżówką do granicy gminy Łagiewniki, ul. Czarna i Zakopiańska, a który objęty jest warunkowym zakazem budowy.

Właściciele parcel wolnych od powyższych ograniczeń mogą wnosić prośby do Zarządu fortecznego w Krakowie (pl. św. Magdaleny 2) o wykreślenie ciężarów związanych z rewersami demolacyjnemi.

Właściciele zaś parcel, podlegających wspomnianym ograniczeniom obowiązani są przed rozpoczęciem jakiejkolwiek budowy na tych parcelach wyjednać uprzednią zgodę powyższej władzy wojskowej.

Za Wojewodę:
Osiecki.

Magistrat zwraca niniejszem uwagę osób interesowanych na powyższe ogłoszenie.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa
dnia 13 lutego 1930 r.

L. 1933/30/Wet.

Ochrona ryb i raków.

OBWIESZCZENIE.

Na skutek reskryptu tutejszego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 10 września br. L. XLV/16/30 Magistrat przypomina rozporządzenie P. Wojewody Krakowskiego z dnia 28-go marca 1928 r. L. Rol. 272/3, w przedmiocie zmiany niektórych przepisów rybacko-policyjnych, wydanych na podstawie ustawy o rybołostwie z dnia 31 go października 1887 r. (Dz. Ust. Kr. z r. 1890 Nr. 37), a podane w Krakowskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 1 kwietnia 1928 r. Nr. 4 do publicznej wiadomości.

Rozporządzenie to brzmi:

W wykonaniu ustawy o rybołostwie z dn 31-go października 1887 r. (Dz Ust. Kr. 1890 r. Nr. 37) po zasięgnięciu zdania znawców, na podstawie reskryptu Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 14 maja 1924 r. L. R. II. 1382, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu, Sprawiedliwości i Skarbu, zarządza się, co następuje:

§ 1.

Artykuły II i VI rozporządzenia b Namiestnictwa b. Galicji z 21 sierpnia 1890 r. L. 55.133 w brzmieniu ustalonem rozporządzeniami tegoż Namiestnictwa z dnia 31 sierpnia 1896 r. (Dz. Ust. Nr. 56) i 5 maja 1902 r. (Dz Ust. Nr. 43), otrzymują brzmienie następujące:

Artykuł II Dla następujących cenniejszych gatunków ryb i dla raków ustanawia się ze względu na ich porę tarła następujące czasy ochronne:

1) dla łososiów od 16. IX. do 15. III.
2) dla troci od 16. IX. do 15. III.
3) dla pstrągów od 16. IX. do 15. III.
4) dla jaziów od 1. IV. do 31. V.
5) dla lipieni od 1. III. do 31. V.
6) dla głowacic od 16. III do 15. V.
7) dla świnek od 1. IV. do 15. V.
8) dla wyrozubów od 1. IV. do 31. V.
9) dla czopów od 1. IV. do 31. V.
10) dla sandaczy od 16. IV. do 15. VI.
11) dla cyrt od 16 V. do 30. VI.
12) dla brzan i brzanek od 15. V. do 30. VI.
13) dla leszczów od 1. V. do 15. VI.

14) dla jesiotrów od 1. III. do 31. XII.
15) dla szczupaków od 1. III. do 15. IV.
16) dla raków:
 a) dla samca od 1. X. do 15. V.
 b) dla samicy od 1. X. do 31. VII.

Artykuł VI. Nie wolno sprzedawać ani w domach gościnnych podawać:

1) gatunków ryb i raków w artykule II. od 1—16 niniejszego rozporządzenia wymienionych w porach ochrony tamże ustanowionych z wyjątkiem 3-ch pierwszych dni tychże.

2) jesiotrów niżej 100 cm.
łososiów niżej 50 cm.
troci niżej 50 cm.
sandaczów niżej 40 cm.
głowacic niżej 40 cm.
wyrozubów niżej 40 cm.
węgorzy niżej 40 cm.
czeczóg niżej 30 cm.
brzan niżej 30 cm.
leszczów niżej 30 cm.
jaziów niżej 25 cm.
lipieni niżej 25 cm.
klonków niżej 20 cm.
pstrągów niżej 20 cm.
świnek niżej 25 cm.
cyrt niżej 20 cm.
brzanek niżej 16 cm.
czopów niżej 16 cm.
raków niżej 8 cm.
— licząc od oka do końca płetwy ogonowej.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Wojewoda:
w. z. *Dr. K. Duch* mp.

Magistrat, podając powyższe rozporządzenie do publicznej wiadomości, zawiadamia, że winni przekroczeń wymienionego rozporządzenia będą karani w myśl postanowień Rozdziału IX. Ustcwy o rybołostwie z dn. 31 października 1887 r. (Dz. Ust. Kr. Nr. 37 z r. 1890) przy równoczesnem zarządzeniu konfiskaty ryb i raków, złowionych wbrew przepisom po myśli § 80 wymienionej ustawy, względnie wyłowionych na sprzedaż lub przeznaczonych do podania.

Magistrat stoł król. miasta Krakowa.
dnia 1 października 1930 r.

Prezydent miasta:
w. z. *Dr. Schneider* mp.

L. II. 43661/30.

OGŁOSZENIE
w sprawie wycofania biletów skarbowych 5-złotowych.

W związku z wycofaniem z obiegu pięciozłotowych biletów skarbowych (rozp. Min. Skarbu z dnia 5 lutego 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 101 i rozp. Min. Skarbu z dnia 10 marca 1930 r. Dz. U. R. P. Nr. 20 poz 168) pojawili się na prowincji niesumienni agenci, grasujący zwłaszcza po wsiach, którzy rozsiewają wśród udności kłamliwe wieści, jakoby te bilety stały się bezwartościowe i wyłudzają je po cenie 4 zł. 50 gr. i taniej za sztukę.

Wobec tego celem ochrony ludności przed niesumiennością tych spekulantów wydaje Magistrat stosownie do reskryptu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 13/IX 1930 r. Nr. A. P. 3291/1 następujące pouczenie:

a) bilety skarbowe z datą 1 maja 1925 r. straciły moc obiegową z dniem 30 czerwca 1929 r., jednak do dnia 30 czerwca 1931 r. włącznie pazyjmowane będą jeszcze jako środek płatniczy, względnie do wymiany przez Centralną Kasę Państwową, Kasy Skarbowe i wszystkie oddziały Banku Polskiego;

b) bilety skarbowe z datą 25 października 1926 r. straciły moc obiegową z dniem 30 czerwca 1930 r., jeduak do dnia 30 czerwca 1932 r. włącznie przyjmowane będą jeszcze jako środek płatniczy, względnie do wymiany przez powyżej wymienione instytucje.

Magistrat stoł. król. m. Krakowa
dnia 16 października 1930 r.

L. 7440/30
I.

OBWIESZCZENIE.

Na podstawie § 23, 24 i 57 ustawy z dnia 23-go maja 1883 Nr. 83 Dz. U. P. austr., oraz art. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1919 r. Nr. 39, poz. 283 Dz P. P. przystępuje Ministerstwo Robót Publicznych (Kierownictwo pomiarów miasta Krakowa) do szczegółowych zdjęć w dzielnicy XXI Płaszów dla celów nowego katastru i nowych ksiąg gruntowych oraz do oznaczenia granic granicznikami.

Wzywa się wszystkich właścicieli nieruchomości, położonych w powyższej dzielnicy, aby we własnym interesie przystąpili bezzwłocznie do uregulowania granic swych nieruchomości i wyznaczyli je na gruncie widocznemi znakami.

Celem ustalenia granic własności zwoływane będą Komisje. Na Komisje te obowiązani są stawić się wezwani właściciele i posiadacze gruntów pod zagrożeniem następstw z § 19, 23, 24 i 57 powołanej ustawy z 1883 r., tudzież rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospol. z dnia 15-go lutego 1928 r. Nr. 18, poz. 155 Dz. U. R. P.

Urzędnicy Ministerstwa Robót Publicznych, wykonujący prace pomiarowe, uprawnieni są do tych prac na całem terytorjum Krakowa nawet bez osobnego zawiadomienia dotyczących właścicieli nieruchomości z wyjątkiem objektów kolejowych i wojskowych, co do których powinni być zaopatrzeni w specjalne legitymacje.

Przeszkadzanie wspomnianym urzędnikom w wykonywaniu prac pomiarowych, jak niemniej uszkadzanie i niszczenie znaków stałych podlega ukaraniu przez sądy w myśl powszechnej ustawy karnej i rozporządzenia Prezydenta Rzptej z dnia 4 listopoda 1927 r. Nr. 100, poz. 863 Dz. U. R. P.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa
dnia 22 października 1930 r.

OBWIESZCZENIE

Magistratu stoł. król. miasta Krakowa z dnia 22 października 1930 r. o przepisach dotyczących czyszczenia dołów kloacznych i wywozu nieczystości.

Rada miejska uchwałą z dnia 10 września 1930 r., powziętą na zasadzie przepisów § 14 i), oraz § 60 ustęp 30 Statutu gminnego dla miasta Krakowa z dnia 6 października 1901 r. (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 108), zarządziła co następuje:

I. Warunki prowadzenia przedsiębiorstwa

§ 1.

Prowadzenie przedsiębiorstwa czyszczenia dołów kloacznych na obszarze m. Krakowa podlega, niezależnie od ograniczeń, wynikających z rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 468) przepisom niniejszego rozporządzenia, które określa sposób prowadzenia tego przedsiębiorstwa ze względów bezpieczeństwa publicznego, przepisów sanitarnych i porządkowych.

§ 2.

Prowadzenie przedsiębiorstwa czyszczenia dołów kloacznych i wywozu nieczystości można rozpocząć po pisemnem stwierdzeniu przez Magistrat, jako władzę sanitarno-porządkową, że zamierzone przedsiębiorstwo urządzone jest zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia. O potwierdzenie takie należy się postarać niezależnie od obowiązku doniesienia o przemyśle zgodnie z art. 7 prawa przemysłowego.

§ 3.

Celem uzyskania potwierdzenia, o którem mowa w § 2 należy wnieść do Magistratu prośbę, w której ma być podane:

1. Imię, nazwisko, wiek, stan, adres przedsiębiorcy.
2. Dokładny adres (ulica i Nr. domu) budynku, przeznaczonego na przechowywanie maszyn, beczkowozów, narzędzi, inwentarza i t. p.
3. Ilość i opis maszyn, któremi przedsiębiorca zamierza wykonywać czyszczenie dołów kloacznych, wraz z podaniem ilości wozów rekwizytowych, oraz ilości robotników.
4. Sposób dezynfekowania maszyn i narzędzi.

Magistrat może zażądać podania innych jeszcze szczegółów, wyżej nieokreślonych, a dotyczących prowadzenia przedsiębiorstwa.

II. Organizacja przedsiębiorstwa.

§ 4.

Urządzenie zakładu.

Zabudowania, przeznaczone do przechowywania maszyn, wozów, narzędzi, inwentarza i t. p., służących do czyszczenia dołów kloacznych i wywozu nieczystości, mają być wykonane zgodnie z obowiązującemi przepisami budowlanemi i mają być oddzielone od zabudowań innych przedsiębiorstw, oraz budynków mieszkalnych. Zabudowania przedsiębiorstwa czyszczenia dołów kloacznych mają być należycie zwentylowane i skanalizowane, oraz opatrzone ściekiem z oddzielnym, szczelnie zamkniętym zbiornikiem.

Również należy zabudowania przedsiębiorstwa zaopatrzyć w dostateczną ilość wody bieżącej, służącej do czyszczenia maszyn, wozów i innych urządzeń, stykających się z treścią kloaczną. W obrębie zabudowań ma być urządzona osobna izba dla robotników, dostatecznie oświetlona, zwentylowana i ogrzana, w której ma się znajdować umywalnia z bieżącą wodą, oraz potrzebną ilością mydła i ręczników. Przy izbie ma być urządzony wychodek i pissoir, przeznaczony dla robotników.

§ 5.

Inwentarz przedsiębiorstwa.

Przedsiębiorstwa czyszczenia dołów kloacznych mają być należycie wyposażone w urządzenia potrzebne do prowadzenia tego przemysłu, w szczególności powinny posiadać maszyny pneumatyczne (ssące) zdatne do użytku.

Beczki i paki kanalarskie mają być żelazne.

Wozy rekwizytowe mają być szczelnie zamykane, a wewnątrz wybite blachą. Maszynki ręczne mają być zaopatrzone w palnik do spalania gazów. Węże muszą być zaopatrzone w odpowiednie gumowe uszczelnienia, a wyloty beczek i wężów powietrznych w odpowiednie zatyczki.

Maszyny, wozy rekwizytowe, beczki i t. d. mają być na zewnątrz w widocznem miejscu oznaczone firmą przedsiębiorcy.

§ 6.

Utrzymanie inwentarza zakładu.

Maszyny, wozy, beczkowozy, oraz wszelkie inne przyrządy, służące do czyszczenia dołów kloacznych, mają być utrzymywane w porządku i czystości. Również należy przestrzegać czystości woźniców i robotników, ich ubrań, oraz czystości koni i uprzęży. Woźnice i robotnicy, zajęci w przedsiębiorstwie, powinni posiadać specjalne płócienne ubrania.

Po każdorazowym dniu pracy należy maszyny, wozy i inne narzędzia, oraz konie i uprząż oczyścić. Również robotnicy i woźnice mają należycie oczyścić swoje ubrania, oraz umyć twarz i ręce przy użyciu mydła i ręcznika. W czasie epidemji należy personal przedsiębiorstwa, konie, oraz wszelkie urządzenia i rekwizyty należycie poddawać dezynfekcji, a nadto personal, zajęty przy czyszczeniu dołów kloacznych, ma być szczepiony.

§ 7.

Sposób czyszczenia dołów kloacznych.

Do wydobywania nieczystości kloacznych płynnych z dołu kloacznego należy używać pomp pneumatycznych. Przy wykonywaniu robót należy utrzymywać dostateczną ilość wiader, węży, oraz podręczny warstat. Do obsługi należy używać dostatecznej ilości robotników przy maszynie, przy beczkowozie i przy dole kloacznym.

Przy czyszczeniu ręcznem dołu kloacznego z kału i z twardego osadu kloacznego (co nie da się uskutecznić pompą, lecz wymaga pracy ręcznej) należy przestrzegać następujących warunków:

1) Nad wykonaniem tej czynności ma czuwać osoba dobrze obeznana z temi robotami.

2) robotnicy mają posiadać odpowiednie przyrządy zabezpieczające, jak maski gazowe, kaganki oliwne itp. Kaganki oliwne przed wejściem do dołu kloacznego należy zaświecić i spuścić na łańcuszku do dołu, celem przekonania się, czy niema w dole nagromadzonych gazów kloacznych. Gdy światło lampki gaśnie, co oznacza, że w dole są nagromadzone gazy, szkodliwe dla życia i zdrowia, wtedy wchodzenie do dołu kloacznego jest zakazane. W celu usunięcia tych gazów należy dół wypalić słomą i wywietrzyć.

3) Robotnicy, wchodzący do dołu, mają być zaopatrzeni w pasy bezpieczeństwa, przymocowane do linki, która jest przywiązana do kołowrotu, lub trzymana przez robotników, czuwających nad otworem, tak, by w razie zasłabnięcia robotnika w dole, można go było w każdej chwili wyciągnąć na wierzch.

§ 8.

Wywóz nieczystości.

Wydobyte nieczystości należy wywozić do leja, wyznaczonego w tym celu przez Magistrat. Przedsiębiorcy obowiązani są na używanie leja opłacać należytość w wysokości, ustalonej przez Magistrat.

Wywożenie nieczystości na inne miejsca jest niedozwolone.

Magistrat może jednak zezwolić na wywożenie nieczystości na pola orne, położone zdala od budynków mieszkalnych w czasie miesięcy zimowych, t. j. od 1-go października do 31-go marca. Zezwolenia takiego udziela na piśmie Miejski Urząd Zdrowia.

§ 9.

Przepisy porządkowo-drogowe.

Podczas prowadzenia czynności czyszczenia dołów kloacznych, oraz wywozu nieczystości należy przestrzegać przepisów rozporządzenia Wojewody Krakowskiego z dnia 14 czerwca 1927 r. o używaniu i ochronie ulic (L. B. P. 7069/927), w szczególności:

1) Maszyny i wozy, służące do czyszczenia dołów, należy podczas wykonywania robót ustawić po tej stronie ulicy, gdzie odbywa się czyszczenie, przodem w kierunku ruchu tak, by nie tamować swobodnej komunikacji.

2) Przejazd taboru, służącego do czyszczenia dołów, ma się odbywać z reguły tylko ulicami bocznemi.

3) Zanieczyszczanie ulic i placów, zarówno podczas czyszczenia dołów, jak i podczas wywozu nieczystości, jest wzbronione. W razie zanieczyszczenia ulic i placów personal, zajęty przy pracy, ma obowiązek oczyszczenia tych miejsc. W razie zaniedbania tego obowiązku Zakład Czyszczenia Miasta przeprowadzi oczyszczenie z urzędu w drodze wykonania zastępczego na koszt i niebezpieczeństwo przedsiębiorcy.

Magistrat może zarządzić, aby czyszczenie dołów kloacznych na pewnych ulicach odbywało się tylko w porze nocnej.

III. Przepisy ogólne.

§ 10.

W Dzieln. I do VIII i XXII czyszczenie dołów kloacznych należy wyłącznie do Gminy miasta Krakowa, natomiast w Dzieln. IX do XXI, oraz w objektach wojskowych w Dzieln. I do VIII i XXII mogą przeprowadzać czyszczenie dołów kloacznych także przedsiębiorcy prywatni.

Innym osobom ze względu na bezpieczeństwo publiczne nie wolno pod żadnym warunkiem przeprowadzać samowolnie we własnym zakresie czyszczenia dołów kloacznych.

§ 11.

Magistrat miasta Krakowa może wydawać w granicach tego rozporządzenia szczegółowe zarządzenia, dotyczące wykonania powyższych przepisów.

W ważniejszych wypadkach, jak np. w czasie epidemji, Magistrat może ze względów sanitarno-porządkowych i bezpieczeństwa publicznego, wydać zarządzenia, wykraczające poza granice tuiejszego rozporządzenia, a nawet może w poszczególnych przypadkach zakazać na pewien czas prowadzenia przedsiębiorstwa.

IV. Przepisy przejściowe.

§ 12.

Przedsiębiorcy, zajmujący się czyszczeniem dołów kloacznych, mają najdalej w terminie do 3-ch miesięcy przystosować swoje zakłady przemysłowe do niniejszego rozporządzenia. W tym celu mają wnieść podania należycie udokumentowane do Magistratu zgodnie z postanowieniami § 2 niniejszego rozporządzenia.

W razie nie uczynienia zadość wymogom powyższych postanowień, Magistrat zabroni dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa.

V. Przepisy karne i wykonawcze.

§ 13.

Wszelkie przeprocz enia postanowień niniejszego rozporządzenia karane będą na podstawie § 60 ust. 30 Statutu gminnego przy zastosowaniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 21 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89), względnie po myśli § 128 rozporządzenia Wojewody z dn. 14 czerwca 1927 r. o używawaniu i ochronie ulic (L. B. P. 7069/27), o ile nie podlegają karom surowszym na podstawie innych przepisów prawnych.

§ 14.

W przypadkach, gdy przedsiębiorca nie będzie stosował się do obowiązujących przepisów, Magistrat, niezależnie od pociągnięcia do odpowiedzialności karnej, zastosuje środki przymusowe, przewidziane w art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 24] marca 1928 r. o postępowaniu przymusowem w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 342), a w szczególności karę pieniężną w celu przymuszenia, wykonanie zastępcze lub przymus bezpośredni.

§ 15.

Dochodzenie i karanie wykroczeń przepisów niniejszego rozporządzenia, o ile nie stanowią one czynów, lub zaniedbań karygodnych, podlegających kompetencji sądów, należy do właściwości Magistratu miasta Krakowa, jako władzy administracji ogólnej I instancji.

§ 16.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent miasta:

Inż. Karol Rolle w. r.

L. B. S. 3489/30. Kraków, 27 października 1930.

RUCH LUDNOŚCI W LIPCU 1930 R.

W ciągu miesiąca lipca 1930 r. zawarto w Krakowie małżeństw 147 (223), w tem chrześcijańskich 127 (164). Urodziło się żywo dzieci 420 (399), nieślubnych 79 (62), w czem z małżeństw żydowskich rytualnych 22 (14). Wśród żywo urodzonych było chłopców 230 (211). W tym samym okresie czasu zmarło osób 290 (304), z czego miejscowych 182 (210). Liczba zmarłych w szpitalach wynosiła osób 171 (166). Z przyczyn śmierci najwięcej przypada na gruźlicę 35 i na choroby organiczne serca 33. Wśród zmarłych było chrześcijan 243 (247).

Z M. Biura Statystycznego.

Pozbycie i nabycie nieruchomości na podstawie upoważnienia Rady miejskiej z dnia 11 lipca 1929.

Kontraktem z dnia 8 października 1930 r. nabyła Gmina m. Krakowa od p. Teresy Krzepowskiej na cele regulacji ulicy Skwerowej parcelę lkat. 141/87 z lwh. 112 Dz. XI o powierzchni 177·2 m. kw. (L. I. 7364/30).

Kontraktem z dnia 19 maja 1930 r. nabyła Gmina m. Krakowa na cele regulacji ulicy Zielnej i Mieszczańskiej od Jana i Antoniny Gąsiorowskich parcelę lkat. 111/4 z lwh 584 Dz. X o powierzchni 108 m. kw. z tem, że w myśl uchwały Magistratu z dnia 5 kwietnia 1930 r. wartość odstąpionego gruntu ma być potrącona od kosztów urządzenia ulic, przypaść mających na właścicieli realności lwh 584 Dz. X stosownie do przepisów prawa budowlanego. (L. I. 7470/30).

Kontraktem z dnia 16 października 1930 r. nabyła Gmina m. Krakowa od Ludwika i Marji Spólników na cele regulacji ulicy Wielickiej w Dz. XXII parcelę lkat. 718/2 z lwh. 306 Dz. XXII o powierzchni 290 m. kw. z tem, że w art. II powołanej umowy Gmina miasta Krakowa zobowiązała się potrącić właścicielom powyższej realności wartość odstąpionego gruntu z kosztów urządzenia ulicy Wielickiej, przypaść mających na nich w myśl przepisów prawa budowlanego. (L. I. 7471/30).

Wykaz

konsensów budowlanych, wydanych w miesiącu październiku 1930 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektant	Liczba i data
		Dz. I.		
Władysław i Honorata Gibaszewscy	dodat. przebud. portalu sklepowego	Pl. Marjacki 1	arch. Kryłoszański	5077/30 17/9
Władysław Bieniarz	dodat. przebud. schodów i ganku w podwórzu	Szpitalna 20 i 22 lsp. 386, 387.	K. Brzeziński i J. Burzyński	4969/30 24/9
Maks Haubenstock	przebudowa portalu sklep.	Rynek Gł. 12 lsp. 51	inż. Siódmak Adolf	5255/30 17/9
Michał Węglarski	dobudowa podręcznego magazynu	Gołębia 5 lsp. 177	St. Stupnicki	5808/30 8/10
Dr. Samuel Horowitz	przebudowa portalu sklep.	Szewska 20 lsp. 215	arch. Wallis Wacław	4001/30 2/10
Franciszek Macharski	przebud. lokalu restauracyjnego na parterze z założeniem wewnątrz schodów na I. piętrze, oraz na przebudowę przyległego portalu front.	Rynek Gł. 34 lsp. 28		4573/30 14/10

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektant	Liczba i data
		Dz. III.		
Dr. Stanisław Friedman	nadbud. 3-go piętra	Mała 4 lsp. 144	arch. Józef Kryłowski	3666/30 5/9
Chaim Schönherz	nadbud. 3-go piętra	Felicjanek 25 lsp. 21	arch. Ludwik Paciorkowski	4988/30 17/9
Dyrekcja Szkoły muzycznej im. Żeleńskiego	adaptacja lokalu	Wolska 28 i Retoryka 1	Tadeusz Litawiński	3678/30 20/9
Antonina Mehlowa	budowa 5-cio p. domu	Pl. Kossaka l. kat. 212/2, 212/3, 213/4	arch. A. Leuchter	5016/30 26/9
Marja Dworakowa	dodat. nadbud. 3-go p.	Mała 6 lsp. 146	inż. Tadeusz Gliński i inż. Alfred Kramarski	5221/30 1/10
S. i A. Schajerowie	dodat. budowa balkonów	Pl. Groble 16 l. kat. 168/3	arch. S. Jonkler	4232/30 1/10
		Dz. IV.		
Józef Mencel	budowa garażu	Dolnych Młynów 7 lsp. 32	inż. Hand Rudolf i Eintracht	5211/30 17/9
Marja Kohnowa	nadbud. 3-go piętra w oficynie	Łobzowska 6 lsp. 89	inż. Prokesch Zygm.	5007/30 5/9
Olga Boznańska	budowa klozetów spłukiwanych	Wolska 21 lsp. 412	arch. L. Paciorkowski	4752/30 5/9
Benedykt Finkler	nadbudowa 3-go p., oraz 4 go p. w trakcie tylnym budynku frontowego	Batorego 7 lsp. 338	arch. Izydor Kurzer	5371/30 13/9
Inż. Piotr Król	dodat. przebud. wychodków na klozety spłuk.	Al. Mickiewicza 43 lsp. 439	Bujas Tomasz	4514/30 4/9
Bernard Haas	nadbud. 3 go piętra	Łobzowska 2 lsp. 72	inż. Prokesch Zygm.	4925/30 24/9
Benedykt Finkler	plan dodat. na nadbud. 4-go p. w oficynie	Batorego 7 lsp. 338	arch. Izydor Kurzer	5545/30 10/10
		Dz. V.		
Spółka mieszkaniowa dla miast	budowa 3-ch piętrowego domu	ulica projektowana od ul. Długiej l. kat. 13/l.	inż. Rudolf Hand i arch. J. Eintracht	4850/30 22/9
Zarząd Zakładu wychow. Ks. Siemaszki	przebudowa portalu sklepowego	Długa 42 lsp. 208	Zygmunt Paciński	5447/30 22/9

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektant	Liczba i data
		Dz. VI.		
Mojżesz Halpern	dodat. budowa 1 pokoju na poddaszu	Topolowa 17 lsp. 224	arch. Artur Brenner	4811/30 6/9
Janusz Zarzecki	budowa 3-ch p. domu	Botaniczna lwh. 102	arch. Janusz Zarzecki	4262/30 5/9
Izaak Michał Blühbaum	nadbudowa 3-go p. domu	A. Potockiego 12	inż. S. Wexner i arch. H. Jakubowicz	4667/30 24/9
Helena Früsch i Ska	nadbudowa 3-go p. w oficynie	Rakowicka 23 lsp. 117	arch. Izydor Goldberger	5833/30 8/10
Adolf Goldberger	przebudowa portalu sklepowego	Grzegórzecka 14 lsp. 264	Artur Brenner	4811/30 6/9
		Dz. VII.		
Artur Wohl	plany dodat. na budowę 5-go p. domu	Zielona 24—26	inż. Saul Wexner	4814/30 24/9
Hirsch Grossbard	nadbud. 3-go piętra	Starowiślna 27 lsp. 115	inż. Zygm. Prokesch	4022/30 7/10
Schewach Prokocimer	budowa stajni murowanej	Stradom 13 lsp. 19	inż. Z. Prokesch	4981/30 8/10
		Dz. VIII.		
Dawid i Cecylja Grünbergowie	budowa 4-ro piętr. domu	Starowiślna i Rzeszowska lwh. 672	bud. Antoni Dostal	3756/30 8/9
Dyrekcja Elektrowni miejskiej	budowa parterowego transformatora	Dajwór 27	Dyr. Elektrowni miejskiej	3572/30 10/9
Abraham Kreuzer	dod. zmiana 1-go p. magazynu na 2 mieszkania i dobudowa parter. mieszkania	Pl. Nowy 9 lsp. 478	arch. A. Leuchter	3648/30 1/9
Irma Spirerowa	budowa parter. oficyny	Starowiślna 85 lsp. 407	arch. L. Skawiński	5095/30 24/9
Dr. Wechsler f. Kerner	nadbudowa 3-go i 4-go piętra	Starowiślna 29, 31 lsp. 107	arch. Szufa Zygm.	5205/30 30/9
		Dz. X.		
Błażej i Anna Góralikowie	budowa domu parter.	Rozdroże 24	Jan Kolesiński	4445/30 5/9
Józef i Stanisława Wasilewscy	budowa 1-piętr. domu	Bżowa l. kat. 98/7	arch. Ludwik Paciorkowski	4931/30 23/9

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektant	Liczba i data
Dz. X.				
Józef i Karolina Pająkowie	dodatkowa budowa domu parterowego	Twardowskiego 66 lsp. 473	arch. L. Paciorkowski	4756/30 26/9
Marja Czabanowska	budowa domu przyziemn.	Kobierzyńska 76 lsp. 47	Jan Kolesiński	4152/30 6/10
Dz. XI.				
Karol Wajdziński	dodatk. zmiana w bud. parteru z poddaszem	Skwerowa 29 lsp. 295		4600/30 23/9
Alojzy Hoser	budowa domu przyziemn.	ul. Rolna l. kat. 164/16, 168/27 168/28, 168/29	inż. Bol. Mańkowski	4926/30 23/9
Dz. XII.				
Elektrownia miejska	budowa 3-ch piętr. domu z oficyną	Słoneczna 6 l. kat. 1778/2, 1778/3 1779/5, 1779/4 1780/1	Elektrownia miejska	4148/30 1/10
Sabina Wiestreichowa	przebud. okna parterow. na portal sklepowy	T. Kościuszki 24 lsp. 35	inż. Prokesch Zygm.	3576/30 2/10
Dz. XIII.				
Marja Wordliczkowa	budowa prow. szopy	Król. Jadwigi 92 l. kat. 884	arch. L. Paciorkowski	2290/30 22/9
Medard i Barbara Kiełtykowie	budowa gnojownika i wychodka	Król. Jadwigi 51 lsp. 466	Józef Bujas	3321/30 8/10
Dz. XV.				
Zbigniew Dutczyński	dodatk. budowa 2. piętra domu z przyziomem	Urzędnicza 22 lsp. 300	inż. J. Chmielewski	1849/30 2/9
Jakób Makutonin	budowa ogrodzenia	Jul. Lea lsp. 312	arch. Rudolf E. Spohn	3652/30 24/9
Zgromadzenie XX. Misjonarzy	dodatk. budowa 2. piętra małego Seminarjum	Misjonarska 37 lsp. 52	arch. Stefan Piwowarczyk	4536/30 15/9
Arnold Ehrenpreiss i Dr. Brunon Walter	budowa 4-ro piętr. domu	Jul. Lea 7 l. kat. 165/33	architekt Stefan Landberger	5042/30 25/9
Fryderyka Voglerowa	adaptacje magazynu na poddaszu	Jul. Lea 5 lsp. 268	arch. Singer Stan.	4125/30 2/10

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektant	Liczba i data
		Dz. XVI.		
Tadeusz Wilkosz	dodatk. budowa 1-piętr. domu	Jadwigi z Łobzowa l. kat. 321/1, 321/3	arch. Fr. Mączyński	5329/30 17/9
Ignacy i Julia Radoniowa	budowa 1-piętr. domu	Jul. Lea l. kat. 190/35,	arch. L. Paciorkowski	4177/30 9/10
Florjan Łabudzki	budowa 1-piętr. domu	Szlachtowskiego 3 lsp. 177	inż. J. Harband	5222/30 24/9
		Dz. XVII.		
Józef i Józefa Leśniakowie	bud. 1-piętr. domu	projektow. od ulicy Prądnickiej	inż. Prokesch Zygm.	4851/30 9/10
Adam i Rozalja Włodarzowie	dodatk. bud. parter. oficyny z budynkiem gospodarczym	pod Fortem 33 lsp. 358	arch. Z. Szufa	5219/30 8/10
		Dz. XVIII.		
Jan i Marja Bieńczyccy	nadbudowa 2-go piętra w miejsce poddasza	Wiśniowa 8 lsp. 272		5019/30 15/9
Ferdynand Hofman	dodatk. budowa mieszkania w suterenach	róg Moniuszki i Kieleckiej lwh. 552 l. kat. 22/15	arch. Adam Ślęzak	5686/30 15/10
Aleksander Kuntelski	dodatk. zmiana w budowie 1-go p. domu	Al. Królewska 67 lsp. 155	arch. E. Skawiński	5444/30 25/9
		Dz. XIX.		
Franciszek Albiński	budowa 1-piętr oficyny	Mogilska 57 lsp. 185	inż. Józef Wilczyński	5074/30 19/9
Helena Mondkiewiczowa	dobudowa part. oficyny	Piaski lsp. 202	arch. Medard Stadnicki	4986/30 29/10
Marja Zawodna	dodatkowe zmiany wewn. w budowie rozmieszczenia ubikacyj	Grzegórzecka 34 lsp. 346	arch. Bujak Edward	5653/30 1/10
Zofja Zieleniewska	plany na budowę ogrodzenia drewnianego	Grzegórzecka 56 lsp. 23	Brzeziński i Burzyński	5400/30 2/10
		Dz. XX.		
Franciszek Cieślik	oparkanienie drewniane parceli	Grzegórzecka 127 lsp. 125	Józef Wasilewski	5075/30 11/9

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektant	Liczba i data
		Dz. XX.		
Dr. Bolesław Komorowski	budowa drewnianej wozowni	Sierpowa l. kat. 511/2 521/2	Franciszek Peterek	5036/30 11/9
Walenty i Katarzyna Strychalscy	budowa domu parterow.	Zajęcza 8 l. kat. 614/4	arch. L. Paciorkowski	5671/30 29/9
		Dz. XXI.		
Bronisława Niemczewska	budowa przyziemnego domu z poddaszem	Płaszowska l. kat. 563/3 564/12	J. Merenda	5303/30 12/9
		Dz. XXII.		
Salomon i Salomona Himmelblauowie	dobudowa przyziemnego domu	Kalwaryjska 23 lsp. 140	bud. Antoni Dostal	4830/30 19/9
Stanisław i Walerja Pająkowie	budowa 1-piętr. domu	Wadowicka l. kat. 1305/5 1379/5	arch. Paciorkowski	4927/30 5/9
Zygmunt Wiener	przebud. okna parterow. na portal.	Lwowska 41 lsp. 474	inż. Prokesch Zygm.	4542/30 4/9
Feigla i Perla Vogler	budowa ustępów spłukiwanych	Salinarna 17 lsp. 466	arch. J. Merenda	5039/30 25/9
Marja 1-o Walewska 2-o Lasakowa	budowa ustępów spłukiwanych	Legjonów 18 lsp. 427	arch. E. Skawiński	5842/30 6/10
Fryda Ginzigowa	budowa klozetów	Józefińska 89	arch. E. Eillweil	5325/30 15/9
Marja Lachowska	dodatk. plany na zmiany w nadbud. 3-go p.	Rejtana 8 lsp. 509	inż. S. Mehl	5692/30 25/9

Prezydent miasta:

Inż. Karol Rolle w. r.

NOMINACJE.

Hajduga Marjan z dniem 1 czerwca 1930 r. mianowany stałym kancelistą Mgtu w X gr. uposażenia. L. Pr. 5507/30.

Wrona Józef z dniem 1 stycznia 1930 r. mianowany stałym niższym pracownikiem Wodociągu m. w XV gr. uposażenia. L. Pr. 3945/30.

EMERYTURY.

Obrubański Leon, sekretarz Magistratu, z dniem 1-go października 1930 r. przeniesiony w stały stan spoczynku. L. Pr. 10089/30.

Pawłowska Marja, wdowa po robotniku m., z dniem 1 marca 1930 r. otrzymała zaopatrzenie w drodze łaski. L. Pr. 1843/30.

Schinzel Marja, wdowa po dozorcy Zakładu Czyszczenia Miasta, z dniem 1 lipca 1930 r. otrzymała pensję wdowią. L. Pr. 8393 30.

Solecka Anna, wdowa po stróżu m., z dniem 1-go czerwca 1930 r. otrzymała zaopatrzenie w drodze łaski. L. Pr. 6026 30.

Woźniacki Andrzej, niższy pracownik m., z dniem 1-go października 1930 r. przeniesiony w stały stan spoczynku. L. Pr. 9261/30.

ZMARLI.

Kumorek Marja, wdowa po woźnym m., zmarła dnia 4 lipca 1930 r. L. Pr. 8891/30

Pawłowski Walenty, robotnik m. w stanie spoczynku, zmarł dnia 13 lutego 1930 r. L. Pr. 1709/30.

Schinzel Ludwik, dozorca Zakładu Czyszczenia Miasta, zmarł dnia 9 czerwca 1930 r. L. Pr. 7011/30.

Solecki Franciszek, stróż m. w stanie spoczynku, zmarł dnia 14 maja 1930 r. L. Pr. 5416,30.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie jawne 238 w kadencji XVII z dnia **9-go października 1930** r.

Obecni: *Przewodniczący Prezydent miasta* Inż. Karol Rolle,

Wiceprezydent m. Dr. Ignacy Landau,
„ „ Dr. Witold Ostrowski,
„ „ Dr. Ludwik Schneider.
„ „ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m.: Franciszek Strasik.

Radców m. obecnych **49**.

Początek posiedzenia o godzinie **18**.

Przed porządkiem dziennym.

Wspomnienie pośmiertne.

Przewodniczący Prezyd. Inż. Rolle wygłosił pośmiertne wspomnienie, poświęcone pamięci zmarłego w dniu 2/X 1930 b. długoletniego radcy m., ś. p. Augusta Porębskiego.

Rada m. uczciła pamięć zmarłego przez powstanie.

Wniosek nagły.
Budowa statku Ziemi krakowskiej.

Po porozumieniu się z wszystkimi członkami Rady miasta, rm. Potuczek wnosi:

Rada m. uchwali:

„Wobec zakusów na granice Rzeczypospolitej, ujawnionych w ciągłych atakach i enuncjacjach członków rządu niemieckiego, jedyną odpowiedzią winno być dążenie do wzmocnienia obronności tych granic.

W całem społeczeństwie podniósł się głos wzywający do tworzenia floty polskiej.

Idąc za tym naturalnym odruchem społeczeństwa, przeznaczamy kwotę 10.000 Zł, jako wydatek nadzwyczajny na budowę statku Ziemi krakowskiej i wzywamy mieszkańców miasta i całego Województwa, by solidarni z tem zamierzeniem, do stworzenia tego dzieła się przyczynili".

Rm. Dr. Schreiber wnosi o otwarcie dyskusji.

Rm. Pachoński wnosi, aby nad wnioskiem rm. Potuczka nie otwierać dyskusji, co przyjęto oklaskami. Wniosek rm. Potuczka uchwalono jednomyślnie.

Ustępstwo pierwszeństwa hipotecznego dla pożyczki 3.600 dolarów przez Sp. akc. „Esge", wobec Kasy Oszczędności m. Krakowa.

Imieniem Prezydenta miasta, wiceprez. m. Dr. Landau wnosi:

Rada miasta uchwali:

1) Upoważnia się P. Prezydenta miasta do wydania na rzecz Komun. Kasy Oszczędności m. Krakowa deklaracji ustępstwa pierwszeństwa hipotecznego dla pożyczki w kwocie 3.600 dolarów U. S. A. z pn. zaciągnąć się mającej przez Spółkę „Esge" Spółkę gruntową i budowlaną S. A. — przed prawem zastawu dla sumy kaucyjnej 262.000 złotych z pn., zaintabulowanem na rzecz Gminy m. Krakowa w stanie biernym realności lwh. 36, 38, 155, 395, 396, 397, 400, 449 i 450 w Dz. XV i realności lwh. 154 w Dz. XIV.

2) Wszelkie koszty połączone z wystawieniem odnośnego dokumentu poniesie Spółka „Esge".

Uchwalono. (L. I. 6743/30).

Zeznanie deklaracji hipot. realności lwh. 495 i 496 w Dz. XV dla Okręgowego Związku Kas Chorych w Krakowie.

Imieniem Prezydenta miasta, wiceprez. m. Dr. Landau wnosi:

Rada m. uchwali:

1) Upoważnia się P. Prezydenta miasta do zeznania deklaracji, zezwalającej na wykreślenie warunków rozwiązujących w myśl art. II i III kontraktów kupna sprzedaży z dnia 28 i 29 września 1923 z wykazów hipotecznych L. 495 i L. 496 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. XV Nowa Wieś, obejmujących parcele 8/61, 8/62 i 8/63 Okręgowego Związku Kas Chorych w Krakowie własne.

2) Wszystkie koszty, połączone z tym aktem prawnym, ponosi w całości powyższy Związek.

Uchwalono. (L. I. 6956/30.)

Wniosek nagły w sprawie pomocy dla bezrobotnych.

Sekretarz odczytał wniosek nagły Klubu Radców m. P. P. S.:

„Długotrwały ciężki kryzys gospodarczy pozbawia możności zarobku i doprowadza do skrajnej nędzy tysiące rodzin robotniczych i urzędników, zamieszkałych w Krakowie. W okresie zbliżającej się zimy i dalszego wzrostu bezrobocia, położenie bezrobotnych, zwłaszcza tych, którzy już wyczerpali zasiłek, albo nie mają praw do zasiłku z Funduszu Bezrobocia, staje się wprost rozpaczliwe, uniemożliwiając tymże zakup najniezbędniejszych środków żywności i opału na zimę.

Uważamy, że obowiązkiem miasta jest pośpieszyć nieszczęśliwej ludności z wydatną pomocą i w tym celu zgłaszamy następujący wniosek:

Wzywa się Zarząd miasta do wyasygnowania odpowiedniej kwoty, jak również o zwrócenie się do Rządu o pomoc finansową w celu należytego zorganizowania akcji doraźnej pomocy dla bezrobotnych, która powinna iść w kierunku:

1) zaopatrzenia najuboższej ludności w środki żywności i opału na zimę,
2) dożywienia dzieci, uczęszczających do szkoły, a w wypadkach skrajnej nędzy zaopatrywania w odzież i w obuwie na zimę.

Jesteśmy przekonani, że Zarząd miasta, doceniając powyższą sprawę uczyni wszystko, ażeby los najuboższej ludności był w okresie zimowym należycie zabezpieczony, co leży w interesie całego miasta".

Za nagłością oświadczyła się większość członków Rady m. W dłuższym wywodzie popierał wniosek rm. Przybyś.

Przewodniczący Prez. Rolle wyjaśnia, że brak funduszów i obecna sytuacja gospodarcza nie pozwala narazie na zrealizowanie tego wniosku.

W głosowaniu wniosek przyjęto.

Interpelacje.

Sekretarz odczytał następujące interpelacje:

1) Rm. Marskiego i tow. w sprawie sprzedaży gruntów miejskich przy ul. Lubicz:

„Poleca się Prezydjum, ażeby jak najrychlej przedłożyło Radzie miejskiej projekt sprzedaży wysokowartościowych gruntów przy ul. Lubicz, a zarazem kupno gruntów dla przenieść się mających: Zakładu kalek oraz ogrodu miejskiego".

Przewodniczący Prez. Rolle odpowiedział, że obecna konjunktura nie jest odpowiednia dla sprzedaży gruntów.

2) Rm. Marskiego i tow. w sprawie pomieszczenia Schroniska dla ubogich:

„Podpisani zapytują p. Prezydenta, co się zamierza uczynić dla pomieszczenia Schroniska dla ubogich, gdyż obecny budynek przy ul. Krakowskiej L. 43 jest w stanie ostatecznej ruiny, względnie czy p. Prezydent jest skłonny przedłożyć Radzie miejskiej wniosek na odstąpienie Zgromadzeniu Braci Albertynów gruntu pod budowę Schroniska, a to po myśli wniesionej prośby przez Zgromadzenie Braci Albertynów".

Przewodniczący Prez. Rolle odpowiada, że Zarząd miasta sprawą tą pilnie się interesuje, przeprowadza pertraktacje o wydzierżawienie dwóch objektów fabrycznych na przedmieściu Krakowa, w których pomieszczenie znajdzie Schronisko dla ubogich.

3) Klubu Radców m. P. P. S. w sprawie budowy baraków dla eksmitowanych:

„Przed kilku miesiącami, na wniosek Klubu Radców P. P. S., Rada miejska uchwaliła 100.000 Zł na budowę baraku dla eksmitowanych dozorców domowych. Mimo powyższej uchwały, dotychczas nie rozpoczęto tejże budowy.

Wobec powyższego zapytujemy P. Prezydenta, dlaczego dotychczas nie wykonano powziętej uchwały, a równocześnie domagamy się rozpoczęcia w najbliższym czasie budowy wymienionego baraku, by jeszcze w okresie przedzimowym mogły znaleźć w nim pomieszczenie pozbawione dachu nad głową rodziny dozorców domowych".

Przewodniczący Prez. Rolle wyjaśnia, że sprawą pomieszczenia dla eksmitowanych żywo się interesuje, obecna sytuacja gospodarcza nie pozwala narazie na zrealizowanie tego przedsięwzięcia.

4) Klubu Radców m. P. P. S. w sprawie dyskusji nad referatem budowlanym P. Prezydenta miasta:

„Podpisani zapytują, kiedy odbędzie się dalsza dyskusja nad referatem budowlanym P. Prezydenta miasta, która w myśl regulaminu powinna była się znaleść jako pierwszy punkt porządku dziennego ostatniego posiedzenia Rady miejskiej".

W odpowiedzi Prez. Rolle wyjaśnia, że z powodu feryj wakacyjnych i nieobecności referenta rm. Dr. Grossa nie można było sprawy tej przedłożyć Radzie m. Nastąpi to na jednem z najbliższych posiedzeń Rady miejskiej.

Porządek dzienny.

I. Gwarancja Gm. m. Krakowa dla Ski „Caro".

Imieniem Sekcji II, III i VIII rm. Dr. Krzetuski wnosi:

Rada m. uchwali:

Gmina miasta Krakowa przedłuża do dnia 31 grudnia 1933 r. gwarancję, udzieloną mocą uchwały Rady miasta z 6 grudnia 1928, zatwierdzonej przez Wojewodę Krakowskiego dnia 11 marca 1929 r. do L. Sam. 1554/29, spółce z ogr. odpow. „Caro" w Krakowie, do kwoty 1.000.000 zł., celem dalszego korzystania z kredytu w równej wysokości, który Spółka z ogr. odpow. „Caro" obecnie wyzyskuje w S. A. Bank Małopolski w Krakowie, lub na identycznych, lub lepszych warunkach uzyska w innej instytucji finansowej. Udzielenie tej poręki, względnie przedłużenie gwarancji istniejącej następuje pod warunkami wymienionemi w uchwale Rady miasta powołanej na wstępie.

Do podpisania wszelkich dokumentów i aktów prawnych, związanych z udzieleniem poręki rzeczonej upoważnia się Prezydenta miasta, wzgl. jego zastępcę, oraz radców m. Dra Karola Krzetuskiego i Zygmunta

Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich. r. m. Teodora Kluczkę i Dra Samuela Tillesa.

Uchwalono. (L. prez. 10892/30)

II. Dodatek Gm. do opłat od patentów na wyrób i sprzedaż trunków; opłaty mytnicze.

Imieniem Komisji administracyjnej st. radca Mgtu Dr Racławicki wnosi:

Rada m. uchwali:

I. Dodatek gm. do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych pobierać w roku budżetowym 1931/32 w wysokości 100% przy wyrobie, a 200% przy sprzedaży.

II. W roku budżetowym 1931/32 pobierać opłaty mytnicze w dotychczasowej wysokości, a mianowicie:

1) od zwierząt domowych, idących luzem po	10 gr.
2) od zwierząt domowych w zaprzęgu „	40 „
3) od samochodów osobowych, ciężarowych i doczepek	2 zł.
4) od autobusów	3 „

Autobusy, kursujące na bliższych przestrzeniach, mogą na wniesioną prośbę uzyskać zniżkę opłaty mytniczej.

Kursujące na przestrzeni do 10 km . .	70%
„ „ „ „ 15 „ . .	50%
„ „ „ „ 20 „ . .	25%

Uchwalono.

III. Prawo zabudowy na rzecz Wyższego Studjum handl. gruntu Gm. przy ulicy Sienkiewicza.

Imieniem Sekcji I rm. Inż. Adelman wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Oddać na rzecz Wyższego Studjum Handlowego w Krakowie pod budowę gmachu szkolnego grunt gminny przy ul. Sienkiewicza, a mianowicie część parceli lkt. 437/1 lwh 2 Dz. XV o powierzchni około 543 m. kw., oznaczony na planie sytuacyjnym Budownictwa m. B. z dnia 14 czerwca 1930 kolorem żółtym. a to na zasadzie prawa zabudowy w myśl ustawy z dnia 26-go kwietnia 1912 r. L. 86 Dz. up. austr. i uchwały Rady m. z dnia 14 czerwca 1921 r. do L. I. 4387/21 pod następującemi warunkami:

1) Prawo zabudowy ustanawia się na okres lat 60 (sześćdziesiąt).

2) Czynsz ma wynosić w pierwszem dziesięcioleciu 1% (jeden) wartości gruntu, przyjmując wartość jednego metra kwadr. na 115 złotych, a wartość wewnętrzną złotego określoną rozp. Prez. Rzpltej Pol. z dnia 13 lipca 1927 Nr 88 poz. 790 Dz. U. R. P.

Czynsz ten ma się co 10 lat podwyższać o jedną czwartą pierwotnej wysokości i ma być płatny półrocznie z góry w dniu 2 stycznia i 2 lipca każdego roku i będzie hipotecznie zabezpieczony. Obowiązek płacenia czynszu liczyć się będzie od dnia oddania gruntu w fizyczne posiadanie, względnie od dnia podpisania kontraktu, gdyby ten ostatni termin był wcześniejszy. W razie nieuiszczenia raty czynszowej w umówionym terminie W. S. H. obowiązane będzie płacić Gminie od zaległości 6% zwłoki w stosunku rocznym.

3) Plany domu mają uzyskać zezwolenie Gminy m. Krakowa niezależnie od konsensu budowlanego.

4) Dom na powyższym gruncie ma być zbudowany i wykończony najdalej w ciągu 3 lat od dnia oddania gruntu w fizyczne posiadanie.

5) Dom ma być utrzymywany stale w stanie dobrym i zgodnie z wymaganiami zdrowotności. W tym celu Gmina m. Krakowa będzie miała prawo wglądu.

6) Wszystkie istotne zmiany w planie budowlanym, w ukończonym budynku, lub też nowe budowy (przebudowy, nadbudowy) na powyższym gruncie wymagają zezwolenia Gminy m. Krakowa niezależnie od konsensu budowlanego.

7) Budynek powyższy ma W. S. H. odpowiednio ubezpieczyć od ognia, a to z tem zastrzeżeniem, że suma ubezpieczona może być wypłacona tylko za przyzwoleniem Gminy m. Krakowa.

Ubezpieczenie ma objąć nie tylko wszystkie ulegające pożarowi części budowli, lecz także i mury, a to w wysokości ustalić się mającej w porozumieniu z Gminą m. Krakowa.

8) Budynek wystawiony na gruncie objętym prawem zabudowy i ewent. nowe budowle użyte mają być przez W. S. H. wyłącznie tylko na pomieszczenie Wyższego Studjum Handlowego, oraz instytutów, jak pracowni, doświadczalni, laboratorjum, bibljotek, wystaw itp.

Wynajmowanie, podnajmowanie lub w inny sposób odstępowanie domu na inne cele może nastąpić tylko za pisemnem zezwoleniem Gminy m. Krakowa, w każdym poszczególnym wypadku.

9) W. S. H. ma, odnośnie do objętego prawem zabudowy gruntu i wystawionego na nim budynku, ponosić wszystkie publiczne daniny i ciężary.

10) Gmina m. Krakowa zastrzega sobie we wszystkich przypadkach pozbycia (odstąpienia) prawa zabudowy prawo pierwokupu, które ma być zahipotekowane.

11) Po wygaśnięciu prawa zabudowy obowiązane będzie W. S. H. oddać Gminie m. Krakowa grunt wraz z budynkami w stanie wolnym od długów i ciężarów bez żadnego wynagrodzenia.

12) Koszta kontraktu, stempli, intabulacji, koszta planów i pomiarów, należytość od ustanowienia prawa zabudowy poniesie W. S. H.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok p. Prezydenta m., względnie jego zastępcy, pp. radców m. Dra Karola Krzetuskiego i ks. Dra Kasprzyka, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich, pp. radców m. Inż. Franciszka Drobniaka i Józefa Marskiego, względnie innych, upoważnionych wogóle do podpisywania kontraktów.

III. Upoważnia się p. Prezydenta m. do oddania gruntu w posiadanie i zezwolenia na rozpoczęcie robót budowlanych przed podpisaniem kontraktu.

IV. Gmina m. Krakowa obowiązuje się zawrzeć z W. S. H. kontrakt kupna-sprzedaży odnośnie do części parceli lkat. 437/1 lwh 2 Dz. XV o powierzchni około 543 m kw. pod następującemi warunkami:

a) powyższy kontrakt kupna sprzedaży zawarty zostanie w ciągu trzech lat licząc od daty kontraktu o prawo zabudowy na powyższym gruncie,

b) cena kupna wynosić będzie po 115 (sto piętnaście) złotych za jeden m. kw., przyjmując wartość we-

wnętrzną złotego określoną rozp. Prez. Rzpltej Pol. z dnia 13 lipca 1927 Nr. 88 poz. 790 Dz. U. Rz. P.

c) obowiązek Gminy m. Krakowa do zawarcia kontraktu kupna sprzedaży wygasa z końcem 3-go roku od daty kontraktu o prawo zabudowy. Odnośny kontrakt kupna sprzedaży będzie zatwierdzony przez Województwo po myśli § 60 ustęp 11 statutu gm.

Uchwalono. L. I. 6195/30.

IV. Nabycie parcel w Dz. XXI od pp. Stanisława i Anieli Ceterów.

Imieniem Sekcji I rm. Inż. Kleinberger wnosi:

Rada m. uchwali:

I. Nabyć od Stanisława i Anieli Ceterów parcele

a) lkat. 216/1 lwh. 1342 Dz. XXI,

b) lkat. 239/1 lwh. 1347 Dz. XXI i

c) lkat. 252 lwh. 397 Dz. XXI oznaczone na planie sytuacyjnym Budownictwa m. B. z dnia 15 kwietnia 1930 r. kolorem żółtym o łącznej powierzchni około 4161 m. kw. za cenę po 1·05 (jeden 05/100) złotych za jeden m kw. pod następującemi warunkami:

1) Grunt powyższy nabywa Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów.

2) Cena kupna będzie zapłacona przy podpisaniu kontraktu.

3) Koszta kontraktu, stempli, intabulacji, koszta planów i pomiarów, oraz ewent. należytość od przeniesienia własności poniesie Gmina m. Krakowa.

II. Powyższy grunt nabywa Gmina m. Krakowa na podstawie rozporz. Prez. Rzpltej P. z dnia 22 kwietnia 1927 r. Nr. 42 poz. 372 Dz. U. Rz. P. na cele rozbudowy miasta, a w szczególności pod budowę portu.

III. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok p. Prezydenta m., względnie jego zastępcy, pp. radców m. Inż. Franciszka Drobniaka i Dra Ludwika Merza, a wrazie przeszkody u któregokolwiek z nich, pp. radców m. Ks. L. Kasprzyka i Józefa Marskiego, względnie innych, upoważnionych wogóle do podpisywania kontraktów.

IV. Wydatek pokryć z Dz. II § 143 budżetu na rok 1930/31.

Uchwalono. (L. I. 2457/30).

V. Zamiana gruntów między Skarbem Państwa a Gminą m. Krakowa w Dz. VI i XIX.

Imieniem Sekcji I rm. Dr. Szołayski wnosi:

Rada m. uchwali:

Prostuje się uchwałę Rady miejskiej z dnia 24-go kwietnia 1930 r. w sprawie zamiany gruntu gminnego za grunt państwowy w tym kierunku, że w ustępie pierwszym tejże uchwały zamiast słów „w zamian za część parceli państwowej lkat. 534 objętej lwh. 100 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. VI Wesoła i parcelę państwową lkat. 485/2 objętą lwh. 302 ks gr. gm. kat. Kraków Dz. XIX Piaski, t. j. grunt oznaczony kolorem zielonym i fioletowym na drugim planie Budownictwa miejskiego z dnia 21-go lutego 1930 r. o powierzchni około 3 ha 82 a 36·47 m. kw.“, należy wstawić następujące słowa: „w zamian za część parceli państwowej lkat. 485/2 objętej wykazem hipot. L. 302 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. XIX Grzegórzki - Piaski począwszy od ulicy Grzegórzeckiej wzdłuż ulicy Okopy ku północy po linję niebieską na drugim planie Budownictwa miejskiego z dnia 21-go lutego 1930 r. o powierzchni około 3 ha 82 a 36·47 m. kw.“ — czyli grunt oznaczony kolorem zielonym na nowym planie Budownictwa miejskiego z dnia 6-go września 1930 r.

Uchwalono. (L. I. 5780/30).

VI. Bezpłatne odstąpienie gruntu pod grobowiec ś. p. Huberta Lindego.

Imieniem Sekcji I, oraz Komisji Cmentarnej, rm. Inż. Adelman wnosi:

Rada miasta uchwali:

Odstąpić bezpłatnie pod grobowiec ś. p. Huberta Lindego grunt na cmentarzu rakowickim na pasie kwat. XIII b od południa o wymiarach normalnych.

Uchwalono. (L. I. 4034/30).

VII. Układ między Gminą m. Krakowa a rzymsko-katol. probostwem w Podgórzu w sprawie gruntu w Dz. XXII.

Imieniem Sekcji I i III rm. Dr. Szołayski wnosi:

Rada m. uchwali:

Upoważnia się P. Prezydenta miasta do zeznania wzajemnych z rzymsko-katolickiem probostwem w Podgórzu deklaracyj, względnie do zawarcia z niem pisemnego układu, mocą których w nawiązaniu do kontraktu kupna sprzedaży z dnia 10 grudnia 1871 r., oraz do zawartej ugody sądowej z 7 kwietnia 1880 r. Gmina miasta Krakowa, oraz rzymsko-katolickie probostwo w Podgórzu złożą oświadczenia, iż zgadzają się na uregulowanie stanu hipotecznego realności gminnej, objętej lwh. 1. ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. XXII Podgórze, oraz realności rzymsko-katol. probostwa w Podgórzu, objętej lwh. 124 tejże księgi gruntowej — tym sposobem, że:

I. 1) Mur graniczny między powyższemi realnościami stanowić ma wspólną własność Gminy miasta Krakowa i rzymsko-katolickiego probostwa w Podgórzu (parafja św. Józefa w Krakowie).

2) W stanie biernym realności lwh. 124 powyższej księgi zaintabulowane będzie na rzecz Gminy miasta Krakowa prawo użytkowania części ganku, ustępu, oraz jednej ubikacji na pierwszem piętrze (obecnie gabinet historji naturalnej) i części ganku, ustępu, oraz ubikacji na drugiem piętrze (obecnie mieszkanie dyrektora gimnazjum) według wspomnianego planu z tem, że w razie ewentualnego rozebrania (zburzenia) tej realności za zgodą Gminy, lub na podstawie nakazu właściwej władzy będzie gmina miała prawo zabrać sobie dotyczący materjał, jako swój własny.

3) W stanie biernym realności gminnej lwh. 1 wymienionej księgi zapisaną będzie na rzecz rzymsko-katol. probostwa w Podgórzu (parafji św. Józefa w Krakowie) służebność przechodu (wejścia) do piwnicy probostwa.

4) Koszty poniosą obie strony po połowie.

II. Do podpisywania dokumentów, związanych z niniejszą sprawą upoważnia się obok p. Prezydenta m., względnie jego zastępcy, pp. radców m. K. Breuera

i Dr. St. Klimeckiego, a w razie przeszkody, Inż. Fr. Drobniaka i J. Marskiego, względnie innych, upoważnionych wogóle do podpisywania kontraktów.

Uchwalono.

VIII. Zabudowanie bloku VI między II a III poprzeczką przy ulicy Słonecznej.

Imieniem Sekcji I rm. Marski wnosi:

Rada miasta uchwali:

Prawomocny do L. 1105/Bb/29 sposób zabudowania bloku VI między II a III poprzeczką przy ul. Słonecznej, uwidoczniony na planie Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 31 marca 1925 r. (p 5) reskryptu z dnia 9 października 1929 r. do L. 1105/Bb/29 zmienia się na sposób zabudowania półotwarty — grupami.

Plan powyższy ma być wyłożony do publicznego przeglądu na 4 tygodnie, począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po zapadnięciu niniejszej uchwały.

Uchwalono. L. Mgtu Bb. 1874/30-

IX. Zabudowanie bloków na gruntach p. Macieja Biesiadeckiego i Rady Zjazdu Przem. Górniczych.

Imieniem Sekcji I rm. Inż. Adelman wnosi:

Rada miasta uchwali:

Reasumując częściowo p. 13 uchwały Rady miasta z dnia 5 października 1923 L. 3429/1/23, ustalający sposób zabudowania bloków powstałych na gruntach lwh. 65, 530 i 505 własność Macieja Prus Biesiadeckiego i Rady Zjazdu Przemysł. Górniczych uchwala się:

1) Dla bloków Nr. II, III, IV i V na gruntach Macieja Prus Biesiadeckiego w granicach istniejących linij regul. sposób zabudowania grupami, lub domami wolno stojącemi ściśle według planu Bud. m. Oddz. B. z dnia 15 marca 1930 r. bez oficyn i suteren.

2) Dla bloku Nr. I i wszystkich dalszych parcel, przyległych do ul. J. Lea na przestrzeni między ul. Gramatyka a ul. Misjonarską, uchwala się sposób zabudowania zwarty, bez oficyn i suteren.

3) Dla wszystkich bloków z wyjątkiem bloku I, uchwala się wysokość budynków nieprzekraczającą wysokości 12 m, zaś w bloku I wysokość budynków ma być stosowana według obowiązujących przepisów ustawowych.

Równocześnie anuluje się p. 2 uchwały Magistratu L. I. 3976/28 z dnia 24 stycznia 1929 r.

Plan powyższy ma być wyłożony do publicznego przeglądu na 4 tygodnie, począwszy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zapadnięciu niniejszej uchwały.

Uchwalono. L. Mgtu Bb. 635/30.

X. Zabudowanie obszaru gruntów w Dz. XV.

Imieniem Sekcji I rm. Kosobudzki wnosi:

Rada miasta uchwali:

Po myśli artykułu 29 Prawa budowlanego z dnia 16 II. 1928 r. Dz. U. R. P. Nr 23 poz. 202 uchwala się plan zabudowania obszaru gruntów w Dz. XV w Krakowie, obejmującego parc. l. k. 277, 276, 275, 270/1 i 266 — własność Wacława Popiela, parc. l. k. 427/5 — własność Gminy m. Krakowa, parc. l. k.272/2 i 282/1 — własność Zgromadzenia Ks. Misjonarzy i parc. l. k. 284/2.

W szczególności uchwala się:

1) Otwarcie ul. I, mającej łączyć ul. Lea z ul Kazimierza W. z linjami regulacyjnemi, oznaczonemi na planie Bud. m. Oddz. B. z dnia 24/V 1930 r. czerwono i literami:

a—b—c—d—e—f—g—h—i,

po stronie zachodniej,

j—k—l—m—n—o—p—r

po stronie wschodniej.

2) Otwarcie na obszarze pow. gruntów przedłużenia ul Wybickiego — wraz z linjami regulacyjnemi, oznaczonemi na pow. planie Budow. m. Oddz. B. czerwono i literami:

A — z — D — x

wraz z linją budowlaną: A' — f' — l' — x'
po stronie południowej, oraz literami:

B—C—E—y

wraz z linją budowlaną: B'—g'—k'—y'
po stronie północnej.

3) Otwarcie na powyższych gruntach ulicy Nr. II z linjami regulacyjnemi, oznaczonemi na pow. planie Budow. m. Oddz. B. czerwono literami:

s — F — n — u

po stronie południowej, oraz

t — e — v— w

wraz z linją budowlaną: t' — e' — m' — w' po stronie północnej.

4) Uchwala się dla bloków ograniczonych pow. linjami regulacyjnemi sposób zabudowania zwarty, bez oficyn i suteren, oraz w odległości 17 m od frontowych linij zabudowania uchwala się tylne linje budowlane wrysowane w planach Budow. m Oddz. B. z dnia 24 V 1930 r., poza któremi nie mogą być budowane żadne budynki mieszkalne.

5) Dla wszystkich bloków ustala się wysokość budynków, nieprzekraczającą w myśl art. 182 prawa budowlanego odległości między linjami budowlanemi.

Plan powyższy ma być wyłożony do publicznego przeglądu na 4 tygodnie, począwszy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zapadnięciu niniejszej uchwały.

Uchwalono. (L. Magtu Bb. 530/29).

XI. Regulacja dróg polnych w Krowodrzy Dz. XVII.

Imieniem Sekcji I rm. Inż. Adelman wnosi:

Rada miasta uchwali:

Na podstawie ogłoszenia Magistratu z dnia 22 marca 1930 r. L. Bb. 1253 30 (XVII) uchwala się w myśl art. 29 prawa budowlanego częściową zmianę planu regulacyjnego z dnia 16 kwietnia 1926 r. L. Bb. 545/25, zatwierdzonego przez Komisarza Rządu p. o. Prezydenta m. Krakowa w dniu 21 kwietnia 1926 r. oraz planu regulacyjnego z dnia 10 września 1927 r. L. Bb. 2842/27, zatwierdzonego przez Radę m. w dniu 27 października 1927 r. dotyczącego regulacji dróg polnych l. kat. 1730/2

i 1730/1 w Krowodrzy Dz. XVII (obecnie ul. Ks. Siemaszki).

W szczególności uchwala się linje regulacyjne ul. Ks. Siemaszki, wykreślone w planie zabudowania Bud. m. Oddz. B z dn. 10 września 1927 r. L. Bb. 1015/30 i oznaczone głoskami:

d — e — f — g — h

od strony wschodniej, zaś

i — j — k — l — o — p

od strony zachodniej, oraz linją budowlaną

a′ — b′ — c′ — d′ — e′ — f′ — g′ — h′

po wschodniej stronie tej ulicy.

Niniejszą uchwałą anuluje się p. 1 i 3 uchwały Rady m. z dnia 27 października 1927 r. L. Bb. 2842/27 i częściowo p. 1 uchwały Tymczasowego Zarządu miasta z dnia 26 lutego 1926 r. L. Bb. 545/25 odnośnie do linji budowlanej, pozostałe zaś punkty wspomnianych uchwał pozostają bez zmiany.

Plan powyższy ma być wyłożony do publicznego przeglądu na 4 tygodnie, począwszy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zapadnięciu niniejszej uchwały.

Uchwalono. (L. Bb. 1015/30).

XII. Linje regulac. dalszej części ul. Rydlówki.

Imieniem Sekcji I rm. Marski wnosi:

Rada miasta uchwali:

1) Uchwala się linje regulacyjne dalszej części ul. Rydlówki od Alei Skrzyneckiego do granicy Ludwinowa według linij czerwonych na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B z dnia 10 lutego 1929 r., oznaczonych literami:

r — a — b — c — d, e — f — g

od strony południowej, zaś

h — i — j — k — l

od strony północnej.

2) Uchwala się otwarcie ulicy w prostem przedłużeniu ulicy Rydlówki od Alei Skrzyneckiego w kierunku na projektowany most nad kanałem żeglowym narazie do granicy Ludwinowa, z linjami regulacyjnemi według linij czerwonych na planie Bud. m. Oddz. B. oznaczonych literami:

n — o — p — r

od strony północnej, zaś

s — t — u — v

od strony południowej.

3) Uchwala się linję regulacyjną wschodnią dla drogi na granicy Dz. IX Ludwinowa i Podgórza położonej, według linji czerwonej, na tymże planie oznaczonej literami:

g — m — n.

4) Uchwala się otwarcie ulicy na granicy gruntów Firmy Liebling i Kahane z jednej strony, zaś gruntów Fabryki Gumy i Zakładów Metalowych z drugiej strony, łączącej ulicę Rydlówka z ul. Rzemieślniczą z linjami regulacyjnemi, według linij czerwonych, oznaczonych na powyższym planie literami:

d — p, t — b_1

od strony wschodniej, zaś

e — o, u — w, a_1 — c_1

od strony zachodniej.

5) Uchwala się otwarcie ulicy na północnej granicy gruntów Zakładów Metalowych i Fabryki Gumy z linjami regulacyjnemi, według linij czerwonych na planie pow. oznaczonych literami:

w — x

od strony północnej, zaś

a_1 — f_1 — q_1 — y

od strony południowej.

6) Uchwala się otwarcie ulicy na zachodniej granicy gruntów Zakładów Metalowych z linjami regulacyjnemi według linij czerwonych, oznaczonych na planie Budownictwa m. Oddz. B. literami:

a_1 — f_1

od strony wschodniej, zaś

g_1 — h_1

od strony zachodniej.

7) Uchwala się — nawiązując do ustalonych poprzednio linij dla Szkoły Rzemiosł uchwałą Rady m. z dnia 15 grudnia 1927 r. do L 3471/27/Bb. — linje regulacyjne ul. Rzemieślniczej według linij czerwonych na pow. planie Bud. m. Oddz. B oznaczonych literami:

m_1 — b_1 — c_1 — d_1 — e_1 — h_1 — i_1

od strony północnej, z linją budowlaną w obrębie liter:

m_1' — b_1' — c_1' — d_1',

od strony południowej zaś literami:

l_1 — k_1 — j_1

z linją budowlaną:

l_1' — k_1' — j_1'

8) Przeznacza się bloki powstałe: I, II i III na cele przeważnie mieszkaniowe, ze zwartem zabudowaniem i ewentualnie oficynami w bloku II, usytuowanemi ściśle według powyższego planu, zaś bloki IV i V na cele przeważnie przemysłowe.

9) Przyjmując do wiadomości deklaracje zainteresowanych właścicieli, złożone do protokołu: a) Firmy Zakłady Metalowe „Glin“ z dnia 28 lutego 1930 r., b) pp. inż. Ferd. Lieblinga i Chaima Sz. Kahanego z dnia 10 marca 1930 r., upoważnia się Magistrat do wydania orzeczeń parcelacyjnych pow. realności po zabezpieczeniu hipotecznem kaucji w wysokości przypadających na nie z obliczenia kosztów urządzenia ulic.

Plan powyższy ma być wyłożony do publicznego przeglądu na 4 tygodnie, począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po zapadnięciu niniejszej uchwały.

Uchwalono. (L. Bb. 2012/29).

XIII. Linja regulacyjna dla przedłużenia ul. Fabrycznej przy stacji kol. Kraków—Dąbie.

Imieniem Sekcji I rm. Potuczek wnosi:

Rada miasta uchwali:

1) Uchwala się linję regulacyjną dla przedłużenia ul. Fabrycznej przy stacji kol. Kraków—Dąbie w obrębie gruntów państwowych w Dąbiu według linji nie-

bieskiej, wkreślonej w planie Budownictwa m. Oddz. B z dnia 23 stycznia 1926 r. i oznaczonej literami:

$a_2 — b_2 — c_2 — d_2$.

2) Uchwala się — nawiązując do już ustalonego uchwałą Rady miasta z dnia 5 października 1923 r. do L. 872/Bb/1920 planu regulacyjnego gruntów Kolonji Robotniczej Gazowni w Dąbiu —

otwarcie ulicy wzdłuż granicy gruntów Kolonji Robotniczej Gazowni i Skarbu Państwa, z linjami regulacyjnemi według linij czerwonych, oznaczonych literami: $d_2 — e_2$ od strony gruntów państwowych, zaś od strony gruntów Kolonji literami: o — q.

Plan powyższy ma być wyłożony do publicznego przeglądu na 4 tygodnie, począwszy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zapadnięciu niniejszej uchwały.

Uchwalono. (L. Bb. 3092/27).

XIV. Linja regulacyjna wylotu ul. Szewskiej do ul. Karmelickiej i ul. Dunajewskiego.

Imieniem Sekcji I rm. Inż. Adelman wnosi:

Rada miasta uchwali:

Na podstawie ogłoszenia Magistratu z dnia 20/XII 1929 r. L. 4965/Bb./29 XIV uchwala się w myśl art. 29 prawa budowlanego linję regulacyjną północnej strony wylotu ul. Szewskiej do ul. Karmelickiej i ul. Dunajewskiego w obrębie plantacyj miejskich, oznaczoną na planie Bud. m. Oddz. B. alternatywa II, z dnia 19/V 1930 r., kolorem czerwonym i głoskami:

a — b, c — d — e.

Plan powyższy ma być wyłożony do publicznego przeglądu na 4 tygodnie, począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po zapadnięciu niniejszej uchwały.

Uchwalono. (L. Bb. 4700/20).

XV. Otwarcie ulicy równoległej do Błoń w Dąbiu.

Imieniem Sekcji I rm. Potuczek wnosi:

Rada miasta uchwali:

1) Uchwala się dalsze otwarcie ulicy równoległej do Błoń w Dąbiu Dz. XX. zapoczątkowanej już uchwałą Rady m. z 16/IX 1926 do l. 2434/Bb/26 do gruntu szkolnego z linjami regulacyjnemi, oznaczonemi na planie Budown. m. Oddz. B z dnia 7/X 1929 czerwono i literami:

a — b — c

od strony wschodniej, zaś

d — e — f

od strony zachodniej — z linją budowlaną w odstępie 5 m w obrębie liter:

d′ — e′ — f′.

2) Uchwala się dalsze przedłużenie w linji prostej otwartej już częściowo na gruntach Gazowni m. wzdłuż jej południowo-zachodniej granicy ulicy ku gruntowi szkolnemu z linją regulacyjną po stronie północno-wschodniej, oznaczoną na tym planie czerwono i literami:

g — h

z linją budowlaną w odstępie 5 m:

g′ — h′.

3) Uchwala się otwarcie I. przecznicy między ustalonemi powyżej ulicami z linjami regulacyjnemi, oznaczonemi na powyższym planie czerwono i literami:

i — j

od strony północnej, zaś

k — d

od strony południowej, z linją budowlaną i′ — j′ od strony północnej w odstępie 5 m od linji regulacyjnej.

4) Uchwala się otwarcie II. przecznicy pomiędzy powyższemi ulicami po północnej stronie szkoły i gruntu szkolnego z linjami regulacyjnemi, oznaczonemi na powyższym planie czerwono i literami:

p — c, f — l — h

od strony północnej, z linją budowlaną f′ — h′ w odstępie 5 m od linji regulacyjnej, zaś

r — s, m — n — o

od strony południowej.

5) Dla gruntów powyższemi linjami ograniczonych uchwala się sposób zabudowania otwarty willowy, względnie grupowy, z ograniczeniem wysokości zabudowań do I. piętra i 10 m, ściśle według usytuowania planu zabudowania, zaś dla bloku przyległego do Błoń sposób zabudowania zwarty przy wysokości II. pięter.

6) Powyższe grunta przeznacza się pod budowę tylko domów mieszkalnych z wykluczeniem objektów fabrycznych.

7) Wydanie orzeczenia parcelacyjnego dla realności niniejszym planem objętych uzależnia się od zabezpieczenia kosztów budowy przyległych ulic — po myśli złożonych protokolarnie deklaracyj zainteresowanych właścicieli gruntów.

Plan powyższy ma być wyłożony do publicznego przeglądu na 4 tygodnie, począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po zapadnięciu niniejszej uchwały.

Uchwalono. (L. Bb/1205/29).

XVI. Otwarcie ulicy wzdłuż projektowanej linji kolejowej Kraków—Miechów.

Imieniem Sekcji I rm. Inż. Drobniak wnosi:

Rada miasta uchwali:

1) Otwarcie ulicy wzdłuż projektowanej linji kolejowej Kraków—Miechów na przestrzeni od bastjonu IV. do Al. Królewskiej według planu Budownictwa m. Oddz. B. z dnia 4. lutego 1930 r. z linją regulacyjną oznaczoną na powyższym planie linją czerwoną i literami:

a — b, c — d,

po stronie południowo-wschodniej przy szerokości ulicy 12 metrów.

2) Otwarcie ulicy wzdłuż północnej granicy bastjonu IVa według powyższego planu Budownictwa m. Oddział B. — z linjami regulacyjnemi, oznaczonemi na tym planie linjami czerwonemi i literami:

a — i

od strony północnej z linją budowlaną

a″ — a′ — i′ — i″,

oraz

j — k

od strony południowej przy szerokości ulicy 14 m.

3) Otwarcie ulicy poprzecznej Nr. I łaczącej ulicę ad 1) z ulicą ad 2) o szerokości 9 m z linjami regulacyjnemi oznaczonemi na planie Budownictwa m. Oddz. B. literami:

b — l

od strony południowej, zaś

c — m

od strony północnej.

4) Otwarcie ulicy poprzecznej Nr. II. łączącej ulicę ad 1) z ulicą ad 2) o szerokości 9 m z linjami regulacyjnemi oznaczonemi na planie Budownictwa m. Oddz. B. literami:

d — n

od strony południowej, zaś

e — o

od strony północnej.

5) Sposób zabudowania dla Al. Królewskiej, stosownie do uchwały Rady m z dnia 2. czerwca 1927, obowiązuje zwarty z domami 2-piętrowemi o wysokości 13 m od chodnika do gzymsu głównego (z uwagi na równe gzymsy), bez oficyn w maksymalnej szerokości traktu do 16 m, bez mieszkalnych suteren.

6) Sposób zabudowania dla ulicy ad 2) uchwala się zwarty o maksymalnej szerokości traktu do 16 m, zaś dla innych ulic otwarty bez suteren mieszkalnych przy wysokości budynków (liczonej od chodnika do gzymsu głównego) dla ulicy ad 2) 2 piętra i 13 m, zaś dla innych ulic 1 piętro i 10 m.

7) Rada miasta przyjmuje do wiadomości oświadczenia złożone do protokołu dnia 29. kwietnia 1930 przez p. Helenę Bobakową, właścicielkę gruntu lwh. 189 Dz. XVIII, że pokryje koszta pierwszego urządzenia ulic na powyższym gruncie uchwalonych, zastrzegając:

a) sposób urządzenia ulic po myśli art. 172, 173 i 174 prawa bud. oznaczy Komisja drogowo-kanałowa i gruntowa, działająca im. Rady miasta z mocy upoważnienia z dnia 5-go lipca 1928 do L. 4660/28 I.

b) Gmina m. Krakowa po myśli art. 66 prawa bud. obejmie powyższe ulice, skoro przynajmniej $^1/_3$ część długości frontów będzie zabudowana — do tego czasu zaś utrzymanie tych ulic obciążać będzie właścicielkę gruntu, względnie jej prawonabywców,

c) ulice będą przekazane bezpłatnie i w stanie wolnym od długów i ciężarów publicznych.

Orzeczenie zatwierdzające parcelację bud. pow· gruntu wyda Magistrat po uprawomocnieniu się planu zabudowania, po ogłoszeniu tegoż po myśli art. 35 prawa bud., oraz po zabezpieczeniu kosztów pierwszego urządzenia ulic, w niniejszej uchwale wymienionych.

Plan powyższy ma być wyłożony do publicznego przeglądu na 4 tygodnie, począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po zapadnięciu niniejszej uchwały.

Uchwalono. (L. Bb. 1021 ex 1930).

XVII. Zmiana postanowienia art. 47 ustęp ostatni statutu emerytalnego dla pracowników Gminy stoł. król. m. Krakowa.

Imieniem Sekcji III Wicepr. m. Wielgus wnosi:

Rada miasta uchwali:

Postanowienie art. 47. ustęp ostatni statutu emerytalnego dla pracowników Gminy miasta Krakowa (uchwała Tymcz. Zarządu miasta z dnia 9. października 1924 r.) w brzmieniu obecnem znosi się.

Ustęp ostatni art. 47 ma brzmieć:

„W wyjątkowych, na szczególne uwzględnienie zasługujących wypadkach, może Rada miasta na wniosek Prezydenta zezwolić na dalsze pobieranie pensji sierocej także po ukończeniu 18, względnie 24 roku życia“.

Uchwalono.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie **19 30**.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady miejskiej.

Dnia 1 października 1930 r. odbyło się **posiedzenie Komitetu wodociągowego i Komisji Rady miejskiej dla zakładów przemysłowych,** na którem, po wysłuchaniu sprawozdania ze stanu budowy II-go rurociągu tłocznego z Bielan do Krakowa i II-go rurociągu grawitacyjnego od zbiornika pod Kopcem Kościuszki do ul. Wolskiej, uchwalono wykupno gruntów, potrzebnych pod dalszą budowę tych gruntów.

Dnia 3 października 1930 r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta m. Inż. Karola Rollego **posiedzenie połączonych Sekcyj II, III i VIII Rady miejskiej,** na którem uchwalono wnioski na Radę miejską w sprawie przedłużenia gwarancji dla spółki „Caro“.

Dnia 3 października 1930 r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta m. Inż. Karola Rollego **posiedzenie połączonych Sekcyj II i III Rady miejskiej,** na którem załatwiono sprawę uposażenia emerytalnego dla 3 artystów teatru miejskiego.

Dnia 3 października 1930 r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta m. Inż. Karola Rollego **posiedzenie Sekcji II Rady miejskiej,** na którem rozpatrzono sprawę dzierżawy sal koncertowych w Starym Teatrze.

Dnia 7 października 1930 r. odbyło się pod przewodnictwem rm. Inż. Aleksandra Adelmana **posiedzenie Komisji Rady miejskiej dla Zakładu Czyszczenia Miasta i M. Straży Pożarnej,** na którem uchwalono wnioski Magistratu w sprawie zakupna dalszych 2 automatów samochodowych do kropienia i zamiatania ulic, w sprawie wymiany kół starych na koła nowego systemu, oraz rozpatrzono sprawę wywozu popiołu i zmiotków domowych z Dz. XXII.

Dnia 15 października 1930 r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta m. Inż. Karola Rollego **posiedzenie Sekcji I Rady miejskiej,** na którem uchwalono nabyć w drodze wywłaszczenia grunty na cele otwarcia przedłużenia ul. Zabłocie w Dz. XXI, wysłuchano sprawozdania Magistratu odnośnie ściągania należytości za urządzenie ulic, zatwierdzono plany zabudowania terytorjum w Łobzowie między Młynówką, ul. Kazimierza Wielkiego, Szkołą Podchorążych i ul. Łączną, plan zabudowania gruntów między ul. Chocimską, Czarnowiejską, Urzędniczą i Dra Lea w Nowej Wsi, oraz plan zabudowania bloku XVI i XVII za ul. Karmelicką na gruntach pofortecznych i gruntów przy ul. Król. Jadwigi, poczem uchwalono linje regulacyjne dla ul. Smoleńsk i Straszewskiego, oraz zatwierdzono plan generalny zabudowy terytorjum w Płaszowie.

Dnia 15 października 1930 r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezydenta m. Dra Piotra Wielgusa **posiedzenie połączonych Sekcyj II i VII Rady miejskiej,** na którem uchwalono wnioski Magistratu w sprawie wymiany kół przy samochodach M. Zakładów Samochodowych na koła nowego systemu, rozpatrzono sprawę wywozu popiołu z Dz. XXII i uchwalono wniosek Magistratu, dotyczący utrzymania obowiązujących w tym względzie przepisów.

Dnia 16 października 1930 r. odbyło się pod przewodnictwem r. m. Inż. Wacława Potuczka **posiedzenie Komisji Rady miejskiej dla spraw cmentarnych,** na którem wysłuchano sprawozdania gospodarczego za rok 1930 z cmentarzy krakowskiego i podgórskiego, rozpatrzono sprawę konserwacji ścieżek, przyjęto do wiadomości sprawozdanie z dokonanych adaptacyj, poczem uchwalono wyciąć około 120 uschniętych drzew na cmentarzach.

Dnia 16 października 1930 r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezydenta m. Dra Piotra Wielgusa **posiedzenie Komisji przemysłowej Rady miejskiej,** na którem oświadczono się w sprawie szeregu podań o koncesje na prowadzenie drogueryj i ustanowienia nowego stanowiska dla apteki przy ul. Mogilskiej.

Dnia 17 października 1930 r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezydenta m. Witołda Ostrowskiego **posiedzenie Komisji Rady miejskiej dla M Muzeum Przemysłowego,** łącznie z posiedzeniem Kuratorji Wojewódzkiego Instytutu Rzemieślniczo-Przemysłowego, na którem, po przyjęciu do wiadomości sprawozdania za ubiegły rok szkolny z działalności obydwu instytucyj, przedłożył dyrektor M. Muzeum Przemysłowego projekt budżetu Muzeum na r. 1931/32 i program pracy na rok szkolny 1930/31, poczem uchwalono nadbudowę II i III piętra na budynku miejskim przy ul. Smoleńsk 11, sąsiadującym z M. Muzeum Przemysłowem, na cele rozszerzenia bibljoteki, oraz sal warstatowych i wykładowych Muzeum.

Dnia 21 października 1930 r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta m. Inż. Karola Rollego **posiedzenie Komisji teatralnej Rady miejskiej,** na którem przyjęto do wiadomości projekt repertuaru Teatru im. Słowackiego na najbliższy okres, poczem udzielono dyrekcji Teatru szeregu wskazówek odnośnie repertuaru na obchód setnej rocznicy powstania listopadowego.

Dnia 22 października 1930 r. odbyło się pod przewodnictwem Wiceprezydenta m. Dra Piotra Wielgusa **posiedzenie połączonych Sekcyj II i III Rady miejskiej,** na którem uchwalono wnioski na Radę miejską w sprawie poboru przez Gminę m. Krakowa w r. 1931 dodatków gminnych do państwowego podatku gruntowego, od nieruchomości i podatku przemysłowego w dotych czasowej wysokości, poczem uchwalono wytyczne w sprawie realizacji zagranicznych papierów wartościowych, znajdujących się w posiadaniu Gminy.

Dnia 28 października 1930 r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta m. Inż. Karola Rollego **posiedzenie Sekcji I Rady miejskiej,** na którem uchwalono sprzedaż szeregu gruntów, poczem przyjęto do wiadodomości kontrakt Gminy m. Krakowa z Bankiem Polskim w sprawie zamiany gruntów w Dz. V, uchwalono wnioski w sprawie nabycia gruntu pod rozbudowę targowicy miejskiej w Dz. XIX, oraz zatwierdzono ofertę na budowę II-go domu mieszkalnego miejskiego na błoniach grzegórzeckich.

Nakładem Gminy m. Krakowa. — Odbito w Drukarni Związkowej w Krakowie, ul. Mikołajska 13, pod kier. Józefa Dziubanowskiego.